

Lone Wanderås Fossum

Mellom incentiv og individ – leders bruk og holdninger til publiseringsindikatoren

Studie av holdninger til og bruk av publiseringsindikatoren på individnivå ved OsloMet – storbyuniversitetet

Masteroppgave 2019

Master i bibliotek- og informasjonsvitenskap

Sammendrag

Denne masteroppgaven undersøker hvordan mellomledere bruker publiseringsindikatoren på individnivå og hvilke holdninger de har til en slik praksis. Casestudien tar for seg OsloMet, hvor jeg har gjennomført en dokumentanalyse og 23 dybdeintervjuer med administrative og faglige ledere ved institusjonen. Formålet med studien er å kartlegge lokal bruk av publiseringsindikatoren på individnivå og skape et forskningsbasert grunnlag for videre diskusjon om hensiktsmessig bruk. Undersøkelsen viser at praksis varierer mellom fagmiljø, enheter og ledere. Studien stemmer overens med funn som er gjort tidligere, men bidrar også med å presentere nye funn, og funn som motstrider tidligere forskning. Blant annet viser studien, i motsetning til tidligere forskning, at ledere innen humaniora ikke tillegger publiseringsindikatoren mer betydning enn ledere ved andre fagområder, men heller mindre. Undersøkelsen viser også at lederne er tydelig på at de ønsker en forskningskultur som bygger på samarbeid fremfor konkurranse, men at flestparten likevel bruker publiseringsindikatoren til blant annet resultatbasert tildeling av FoU-tid.

Abstract

Local use of the Norwegian publication indicator at universities and university colleges is one of the main challenges with the indicator. This thesis research how leaders use the Norwegian publication indicator on an individual level and their attitude toward such use. The case study is based on Oslo Metropolitan University, where I conducted an analysis of policy documents and 23 in-depth interviews with administrative and academic leaders. The purpose of this study is to identify local use of the indicator and create a research-based foundation for further discussion about appropriate use. The study show that use varies among academic communities, entities within Oslo Metropolitan University and leaders as individuals. Therefore, it fits with the previous research, but it also contributes with new and conflicted findings. Contrary to previous research, the study shows that leaders in the humanities do not attach more importance to the publication indicator than leaders in other areas, but rather less. The leaders are clear that they want a research culture that is based on collaboration rather than competition. Yet most use the publication indicator for, among other things, results-based allocation of research time.

Forord

Masteroppgaven har gitt muligheten til å fordype meg og undersøke et tema som jeg tror mange er interesserte i å lære mer om. Det har til tider vært svært frustrerende arbeid, men også berikende.

Takk

Denne oppgaven hadde ikke vært mulig å gjennomføre uten de gruppene med mennesker som har hjulpet meg. Jeg vil starte med å takke veilederne mine, Nils Pharo og Gunnar Sivertsen, for inspirasjon til valg av tema og at de har holdt troen på dette ambisiøse prosjektet. Jeg vil takke fakultetet for samfunnsvitenskap som viste sin støtte til oppgaven gjennom tildeling av masterstipend. Undersøkelsen hadde selvsagt ikke vært noe uten informantene mine og jeg må gi en stor takk til alle lederne ved OsloMet som har stilt opp og latt seg intervju. Takk til forskergruppen Metainfo for lån av diktafon og gode innspill underveis. Jeg må også takke medstudentene mine som har vært oppmuntrende og støttende gjennom hele prosjektet. Takk til de på hjemmebane som har lagt til rette for at jeg klarte å fullføre masteroppgaven. Til slutt vil jeg gi en stor takk til Elin Synnøve Nordberg som har vært korrekturleser og en viktig støttespiller i skrivingen.

Forkortelser brukt i oppgaven

BFI – Bibliometrisk forskningsindikator (i Danmark)

Cristin – Current information system in Norway

DBH – Database for statistikk om høgre utdanning

DORA – The San Francisco Declaration on Research Assessment

FoU – Forskning og utvikling

HiA – Høgskolen i Akershus

HiO – Høgskolen i Oslo

HiOA – Høgskolen i Oslo og Akershus

HV – Fakultet for helsevitenskap

JIF – Journal Impact Factor

KD – Kunnskapsdepartementet

LUI – Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier

NIFU – Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning

NPI – Norsk publiseringsindikator

NPM – New Public Management

NPU – Det nasjonale publiseringsutvalget

NSD – Norsk senter for forskningsdata

NVI – Norsk vitenskapsindeks

OsloMet – OsloMet – storbyuniversitetet

RBO – Resultatbasert omfordeling

SAM – Fakultet for samfunnsvitenskap

SSB – Statistisk sentralbyrå

TKD – Fakultet for teknologi, kunst og design

UFF-tilsatt – Undervisning-, forsknings- og formidlingstilsatt

UH-lov – Universitets- og høgskoleloven

UH-sektor – Universitets- og høgskolesektor

UHR – Universitets- og høgskolerådet

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
1.1	Motivasjon.....	2
1.2	Hypoteser	2
1.3	Oppbygging av oppgaven	4
2	Bakgrunn.....	5
2.1	Fremveksten av dagens finansieringssystem for UH-sektoren	5
2.2	Publiseringsindikatoren blir til	6
2.3	Evaluering av den norske publiseringsindikatoren	10
2.3.1	Funn knyttet til hypotesene	11
2.3.2	Endringer i publiseringsindikatoren etter evalueringen i 2014	13
2.4	Debatten rundt NPI.....	13
2.5	Føringer for forskningsevaluering.....	17
3	Tidligere forskning	19
3.1	Videre forskning fra evalueringen	19
3.2	Bruk av kvantitative målemetoder	21
4	Metode og presentasjon av casestudie	26
4.1	Casestudie	27
4.2	Metodetriangulering	28
4.3	Abduktiv tilnærming.....	29
4.4	Dokumentanalyse	30
4.4.1	Utvalgsriterier.....	31
4.5	Intervju.....	32
4.5.1	Intervjuguide	33
4.5.2	Utvalg	35
4.5.3	Gjennomføring	38
4.5.4	Behandling av data	39
4.6	Oppsummering	40
5	Analyse og resultater.....	41
5.1	Dokumentanalyse	41
5.1.1	Eksterne dokumenter.....	41

5.1.2	Interne dokumenter	49
5.1.3	Oppsummering av funn fra dokumentene	54
5.2	Intervju.....	54
5.2.1	Praksis	55
5.2.2	Holdninger.....	64
5.2.3	Føringer	77
5.2.4	Oppsummering av funn fra intervjuene	93
5.3	Sammenstilling av dokumenter og intervju.....	93
6	Avslutning	97
6.1	Konklusjon.....	97
6.2	Diskusjon.....	100
6.3	Refleksjon.....	106
6.4	Videre forskning	106
	Litteraturliste.....	107
	Vedlegg	116
	Vedlegg 1: Informasjonsskriv til informantene.....	116
	Vedlegg 2: NSD-rapport	119
	Vedlegg 3: Intervjuguide	123
	Vedlegg 4: Statistikk brukt i intervjuene	124
	Vedlegg 5: Modell for formidlingspoeng.....	126
	Vedlegg 6: Tildeling av FoU-tid ved LUI – NVI+	127
	Vedlegg 7: Modell for parallelløp av vitenskapelig publisering og kunstnerisk utviklingsarbeid.....	134
	Vedlegg 8: Resultatindikator for publiseringspoeng	135

1 Innledning

Den norske publiseringsindikatoren (NPI)¹ har blitt kritisert, verdsatt, anklaget og anerkjent helt siden den ble innlemmet i finansieringssystemet til universitet- og høgskolesektoren (UH-sektor) i 2006. Styrker og svakheter til NPI har blitt trukket frem om hverandre, men det er vanskelig å motsi effekten den har hatt. Etter NPI ble etablert har norsk vitenskapelig publisering økt uten at det har påvirket forskningskvaliteten på en positiv eller negativ måte (Kyvik og Aksnes, 2015). NPI har blitt et viktig bidrag til utviklingen av forskningsbaserte finansieringssystemer (Aagaard, Bloch, Scnheider, 2015). Den norske modellen har vært til inspirasjon i en rekke andre land², spesielt i Europa. I Norden har Danmark (Aagaard, 2018), Finland (Pölönen, 2018) og Sverige (Hammarfelt, 2018) sett til den norske modellen. I tillegg har Flandern (Engels & Guns, 2018), Polen (Kulczycki & Kortkowski, 2018) og Dublin (Cleere & Mai, 2018) fått inspirasjon fra NPI. Likevel har NPI skapt store debatter her til lands og fått mange motstandere (Hagen og Johansen, 2006).

NPI ble utviklet for å være et verktøy for Kunnskapsdepartementet (KD) til å fordele midler basert på forskningsproduksjonen i blant annet UH-sektoren, samt vært viktig for registrering av forskningsaktivitet i Norge. Likevel er NPI utskjelt fordi mange mener den fører til et fokus på kvantitet fremfor kvalitet i forskning. Vurdering av forskningskvalitet er et omstridt tema og NPI blir ofte trukket frem som syndebykken for svak faglig ledelse og usunn konkurranse innad forskning. I tillegg viser funn fra tidligere forskning at NPI brukes uhensiktsmessig av ledere i blant annet forskningsevaluering og avgjørelser (Brekke, 2019). *Evaluering af den norske publiseringsindikator* (2014) trakk frem lokal bruk av publiseringsindikatoren som en av hovedutfordringene med NPI. Den oppfordret til å systematisk kartlegge praksis ved institusjonene for å belyse problematikken og å skape et grunnlag for diskusjon om hensiktsmessig bruk. Med utgangspunkt i evalueringen fra 2014 har jeg gjennomført en studie av bruk og holdninger til publiseringsindikatoren på individnivå av mellomledere ved OsloMet.

¹ I oppgaven brukes NPI og publiseringsindikatoren om hverandre.

² Implementering av forskningsbaserte finansieringssystem varierer mellom nasjonalt, regionalt og institusjonelt nivå i de respektive landene.

Det overordnede temaet for oppgaven er forskningsevaluering. Derfor har jeg valgt å inkludere DORA³, som legger føringer for evaluering av forskning, og fordi OsloMet har signert DORA (Høgskolen i Oslo og Akershus [HiOA], 2018a).

1.1 Motivasjon

Debatten rundt NPI gir et fragmentert bilde av hvordan publiseringsindikatoren brukes på individnivå (Tønnessen, 2014; Kjelsberg, 2017; Lindholm, 2017). Motivasjonen for valg av tema kommer hovedsakelig fra evalueringen, men også fra å ha fulgt debatten de siste årene. Temaet er svært aktuelt for tiden ettersom debatten om andre temaer, som Open Access, Plan S og DORA, alle blir påvirket av NPI. Foruten DORA, som er en stor del av debatten, blir ikke de andre aspektene tatt med videre i oppgaven. Hensikten med denne oppgaven kartlegge lokal bruk av publiseringsindikatoren og deretter diskutere hvorvidt praksisen er hensiktsmessig eller ikke. For å kunne diskutere lokal bruk og finne en bedre løsning på hvordan man anvender publiseringsindikatoren, kan det være et behov for å kartlegge hvordan og hvorfor indikatoren anvendes. Forhåpentligvis kan funnene fra denne studien ligge til grunn for utforming av tydeligere retningslinjer for hensiktsmessig bruk av NPI i UH-sektoren.

1.2 Hypoteser

Jeg har valgt å basere hypotesene for studien på de generelle tendensene for lokal bruk av publiseringsindikatoren som er beskrevet i evalueringen⁴ (Aagaard et al., 2014, s. 85-86). Johannessen, Tufte og Christoffersen (2010) beskriver hypotese som en foreløpig antagelse om omstendighetene rundt et fenomen som kan virke plausibel (s. 49-50). Hypotesene hjelper oss med å danne et bilde av hva man på forhånd kan forvente å finne gjennom å foreta en undersøkelse (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2010, s.50). Vanligvis benyttes hypotesetesting til kvantitative undersøkelser, men grunnlaget for hypotesene som er brukt i denne studien krever en kvalitativ tilnærming for å få en bedre forståelse for hvorfor publiseringsindikatoren brukes. Hypotesene for oppgaven er:

³ DORA står for *The San Francisco Declaration on Research Assessment*

⁴ Evalueringen presenterer syv generelle tendenser som jeg har oversatt til norsk fra dansk.

1. *Publiseringsindikatorenns økonomiske betydning svekkes nedover i institusjonen.*
2. *Incentivene av publiseringsindikatoren føres sterkt nedover i institusjonen, spesielt gjennom monitorering på individnivå, fremstilling av publiseringspoeng per årsverk, offentliggjøring av sammenligninger av antall publiseringspoeng på forskjellige nivåer og gjennom resultatbasert tildeling av FoU-tid⁵ og driftsmidler.*
3. *Publiseringsindikatoren vektlegges forskjellig på ulike nivåer ved institusjonen. Jo høyere opp lederen er i institusjonen, jo mer positive er de overfor publiseringsindikatoren.*
4. *Publiseringsindikatoren tillegges generelt større betydning innen humaniora og samfunnsvitenskap og den anvendes mer aktivt innen disse områdene.*
5. *Publiseringsindikatoren tillegges størst betydning på områder hvor publisering tidligere har hatt en mindre rolle, og minst betydning hvor publisering, også før publiseringsindikatoren ble introdusert, ble vektlagt.*
6. *Områder med få eksterne midler tillegger publiseringsindikatoren større vekt enn områder med mye eksterne midler.*
7. *Selvbestemmelse eller autonomi er en faktor for hvordan publiseringsindikatoren anvendes.*
8. *Det er manglende kommunikasjon om egen praksis, samt en nærmest fraværende diskusjon ved institusjonene om hva som kan anses å være hensiktsmessig bruk av publiseringsindikatoren. Dette bidrar til å skape usikkerhet rundt bruken av publiseringsindikatoren på individnivå.*

Jeg har valgt å bruke disse hypotesene som grunnlag for oppgaven fordi funnene i evalueringen til Aagaard et al. (2014) har hatt stor effekt på videre forskning og diskusjon om lokal bruk av publiseringsindikatoren i UH-sektoren i Norge. Det er derfor av stor betydning å finne ut om det kan stemme. Jeg kommer tilbake til bakgrunnen for hypotesene i presentasjon av evalueringen i kapittel 2, 2.3 *Evaluering av den norske publiseringsindikatoren*, hvor de vil bli beskrevet i detalj.

⁵ FoU-tid står for forsknings- og utviklingstid.

1.3 Oppbygging av oppgaven

I kapittel 1 har jeg presentert bakteppe for masteroppgaven, motivasjon for valg av tema og presentert hypotesene. I kapittel 2 vil bakgrunn for oppgaven framstilles. Her vil jeg gjennomgå fremveksten av dagens finansieringssystem av UH-sektoren, hvordan publiseringsindikatoren ble til og evalueringen av indikatoren i 2014, samt debatten rundt NPI og føringer for forskningsevaluering. Videre i kapittel 3 blir temaet satt i kontekst med tidligere forskning, hvor jeg ser nærmere på videre forskning fra evalueringen og bruk av målemetoder i vurdering av forskning. I kapittel 4 gjør jeg rede for casestudiet og metodene som er brukt i undersøkelsen. I kapittel 5 blir resultater fra undersøkelsen presentert og analysert. I kapittel 6 avrundes oppgaven med å presentere konklusjon for undersøkelsen og diskutere undersøkelsen i lys av tidligere forskning og debatten. Til slutt gis det anbefalinger for videre forskning på temaet.

2 Bakgrunn

I dette kapitlet presenteres bakgrunnen for oppgaven. Det starter med en kort presentasjon av fremveksten av dagens finansieringssystem for UH-sektoren. Deretter blir publiseringsindikatoren presentert gjennom å se på hvordan den ble til, evalueringen fra 2014 og endringer som ble gjort i etterkant av evalueringen. Videre fremheves noen sentrale innlegg fra debatten rundt publiseringsindikatoren i forbindelse med bruk på individnivå og for vurdering av forskningskvalitet. Til slutt gis en kort presentasjon av føringer for forskningsevaluering.

2.1 Fremveksten av dagens finansieringssystem for UH-sektoren

Det var flere årsaker til at publiseringsindikatoren ble utviklet. Generelt i Europa så man fremvekst av å ta i bruk resultatbaserte indikatorer og staten var interessert i å bedre kunne se hva offentlige midler ble brukt til og hva det resulterte i. I tillegg kunne man på 1990-tallet og starten av 2000-tallet se at vitenskapelig publisering i Norge var betydelig lavere enn i resten av Skandinavia. Det var et ønske om at norsk forskning skulle få større internasjonal innflytelse (Aksnes, 2002). Dette skjedde samtidig som offentligheten ønsket større innsyn i hvordan midler til UH-sektoren ble brukt og hva bevilgningene var basert på. Det ble dermed bestemt at finansieringssystemet til UH-sektoren skulle bli delvis resultatbasert og fra og med 2003 har omtrent 30 prosent av sektorens bevilgning vært basert på resultatene til den enkelte institusjonen. Dette kalles resultatbasert omfordeling (RBO). De gjenværende 70 prosentene er fremdeles tilknyttet grunnbevilgningene til institusjonene (Kunnskapsdepartementet [KD], udatert). RBO består av en rekke incentiver i form av indikatorer som institusjonene måles etter. Indikatorene er fordelt i noe som kalles åpen og lukket budsjетtramme. Åpen budsjетtramme innebærer at institusjonene får bevilgning basert på oppnådde resultater uten at deres bevilgning blir påvirket av resultatene til andre institusjoner. Indikatorene for utdanning ligger under åpen budsjетtramme. For eksempel dersom OsloMet øker andelen studiepoeng så vil bevilgningene basert på studiepoeng øke, uavhengig av andelen studiepoeng avlagt ved noen andre institusjoner i UH-sektoren. Bevilgning basert på indikatorene i den lukkede budsjетtrammen blir påvirket av resultatene til sektoren som en helhet. Lukket budsjетtramme innebærer at bevilgninger knyttet til indikatorene som befinner seg her er et fastsatt beløp. Det betyr at bevilgningen som den enkelte institusjonen mottar avhenger av institusjonens egne resultater

sammenlignet med andre institusjoners resultater. Det vil si at jo mer hver institusjon produserer innenfor indikatorene i lukket budsjettamme, jo mindre verdi vil indikatorene få. For eksempel har vitenskapelig publisering i Norge økt siden NPI ble innført og verdien av et publiseringspoeng har sunket (Sivertsen, 2018). I 2015 var et publiseringspoeng verdt nesten 35 000 norske kroner (KD, 2015). I 2019 har verdien av et publiseringspoeng gått ned til omtrent 23 500 kroner (KD, 2018a).

Da man endret finansieringssystemet til delvis resultatbasert trengte man en metode for å fordele bevilgning basert på forskningsaktivitet. Dermed ble det norske publiseringsindikatoren til, som utgjør omtrent 2 prosent av bevilgningen til UH-sektoren (Aagaard et al., 2014, s. 73). Jeg har nå beskrevet hvordan finansieringssystemet til UH-sektoren ble til og vil videre presentere hvordan publiseringsindikatoren ble til.

2.2 Publiseringsindikatoren blir til

Publiseringsindikatoren blir presentert for første gang i rapporten *Vekt på forskning* (2004), utviklet av et faglig utvalg nedsatt av Universitets- og høgskolerådet (UHR) på vegne av KD. Utvalgets oppdrag var å utforme et nasjonalt system for registrering og rapportering av vitenskapelige publikasjoner som ligger til grunn for bevilgningen basert på forskningsaktivitet. Registreringen baserer seg på bibliografiske data om vitenskapelig publikasjon. Formålet med utviklingen av publiseringsindikatoren var å fremme god forskning og gi KD grunnlag for finansiering basert på forskningsaktivitet i form av vitenskapelig publisering. Det nasjonale publiseringsutvalget (NPU) har ansvaret for NPI på vegne av UHR og KD.

Utvalget definerte en vitenskapelig publikasjon ut i fra fire kriterier.

«Publikasjonen må:

1. presentere ny innsikt
2. være i en form som gjør resultatene etterprøvbare eller anvendelige i ny forskning
3. være i et språk og ha en distribusjon som gjør den tilgjengelig for de fleste forskere som kan ha interesse av den
4. være i en publiseringskanal (tidsskrift, serie, bokutgiver, nettsted) med rutiner for fagfelle vurdering» (UHR, 2004, s. 25).

Publiseringsindikatoren, den resultatbaserte finansieringsmodellen og Cristin er de tre komponentene som utgjør Norsk vitenskapsindeks (NVI) (Sivertsen, 2008). For at de vitenskapelige publikasjonene kan medregnes for å få bevilgning må de registreres. Publikasjonene blir registrert i dokumentasjonssystemet Cristin⁶ (UHR, 2004). Cristin samler forskningsinformasjon, blant annet alle vitenskapelige publikasjoner fra UH-, institutt- og helsesektoren på et sted. I denne oppgaven vil det kun fokuseres på bruken av NPI i UH-sektoren. Publiseringindikatoren baserer seg altså på registrerte vitenskapelige publikasjoner, hvor man får et antall publiseringspoeng ut ifra publikasjonens form og i hvilken kanal den er publisert i. Tabell 1 viser fordeling av publiseringspoeng basert på publikasjonsform og nivåinndelingen:

	Periodika og serier	Antologi	Monografi
Nivå 1	1	0,7	5
Nivå 2	3	1	8

Tabell 1: Vekting av publikasjonsformer

Tabellen viser at man mottar flere publiseringspoeng for publikasjoner utgitt i kanaler som befinner seg på nivå 2 (Det nasjonale publiseringsutvalget [NPU], 2016b). Publikasjonskanal henviser til stedet hvor publikasjonen er utgitt, for eksempel et tidsskrift eller et forlag. Det er krav til at publikasjonen må gjennomgå kvalitetssikring i form av fagfelleevaluering og at publikasjonen vil være tilknyttet et ISBN- eller ISSN-nummer. Kanalregisteret inneholder en liste over de godkjente publiseringskanalene. UHR definerer vitenskapelige publiseringskanaler som: «periodika, serier, nettsteder og bokutgivere som er organisert redaksjonelt for å utgi vitenskapelige publikasjoner som samsvarer med definisjonen i avsnitt 3.2 (originale forskningsresultater presentert i vitenskapelig form og distribuert til de fleste forskere som kan ha interesse av publikasjonen etter kvalitetssikring gjennom fagfelleevaluering)» (UHR, 2004, s. 27).

⁶ Cristin, som står for Current information system in Norway, er et nasjonalt forskningsdokumentasjonssystem. Se mer om Cristin på <https://www.cristin.no/om-cristin/>

Tabellen viser også at antall publiseringspoeng varierer mellom tre definerte kategorier av publikasjonsformer. Med vitenskapelig publikasjonsform menes «de publikasjonene i en vitenskapelig publiseringskanal (tidsskrift, serie, nettsted, bokutgiver) som kan regnes som vitenskapelige. Begrepet er nødvendig i tillegg til begrepet publiseringskanal for å avgrense vitenskapelige publikasjoner fra andre publikasjoner» (UHR, 2004, s. 49). Publikasjonsform er med på å avgrense hvilke typer publikasjoner som anses som vitenskapelige og begrenser hva som skal registreres i Cristin.

Publiseringspoengene fra en vitenskapelig publikasjon fordeles mellom forfatterne bak publikasjonen. Det vil forenklet si at hvis en artikkel som er publisert i en nivå 2-kanal er skrevet av to forfattere fra to forskjellige institusjoner, vil hver forfatter få 1,5 poeng for publikasjonen. Dersom begge forfatterne er fra den samme institusjonen vil alle poengene tilfalle denne institusjonen.

Det er de forskjellige fagutvalgene i UHR som vurderer og godkjenner hvilke publiseringskanaler som skal med i registeret og hvordan de skal fordeles mellom nivå 1 og nivå 2. Nivåinndelingen ble innført for å blant annet fremme og bedre belønne forskning som anses å være av høy kvalitet. «Nivå 1 er i utgangspunktet alt som kan inkluderes ut fra den definisjonen på en vitenskapelig publikasjon» (UHR, 2004, s. 39). Utvalget beskriver publiseringen i nivå 1 som at det representerer det normale publiseringsmønstre innen et fagområde gjennom å dekke de publiseringskanalene som er mye brukt. Nivå 2 skal bestå av kanaler som er ledende og «utgir de mest betydelige publikasjonene fra ulike lands forskere ... Publiseringskanalene på nivå 2 skal representere et så snevert utvalg at de utgir omtrent en femtedel av publikasjonene i faget eller forskningsfeltet» (UHR,2004, s.39).

KD ønsket i utgangspunktet at utvalget skulle utvikle et verktøy som både kunne brukes av departementet og lokalt ved de høyere utdanningsinstitusjonene: «[i]nstitusjonane må ha interne fordelingsmodellar som fører insentiva vidare ned i institusjonen» (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2004, s. 114). I beskrivelsen av nivåer påpeker UHR:

«En inndeling av publiseringskanaler i kvalitetsnivåer kan verken erstatte eller simulere kvalitative vurderinger av publikasjoner på individnivå, like lite som en overordnet finansieringsmodell kan erstatte evalueringer av og strategier for

forskningen ved institusjonene. Publikasjoner av høy kvalitet blir noen ganger publisert i mindre anerkjente kanaler eller omvendt. Kanalen kan ikke brukes til å trekke konklusjoner om den enkelte publikasjon eller den enkelte forsker, og det er heller ikke meningen» (UHR, 2004, s. 35).

Utvalget understreket at det er KD sitt ansvar å videreformidle indikatorens begrensninger til UH-sektoren:

«Faglig utvalg vil understreke betydningen av at departementet formidler videre til institusjonene de begrensningene som her er omtalt i forbindelse med den indikatoren vi bidrar til å utvikle. For det første er det viktig å gi forståelsen av at institusjonene nå får bibliometriske data som kan anvendes etter andre og lokalt bedre tilpassede modeller enn den som her er laget for å dekke nesten alle fag og institusjoner i universitets- og høgskolesektoren» (UHR, 2004, s. 59).

Utvalget understreker at dersom institusjonene skal anvende publiseringsindikatoren lokalt må det utformes lokale modeller som er bedre tilpasset fagmiljøene som er representert ved den respektive institusjonen. De påpeker også at bibliometrisk statistikk ikke kan erstatte kvalitativ vurdering og evaluering for finansiering på andre nivåer enn aggregert (UHR, 2004, s. 59).

NPU har i etterkant presisert indikatorens begrensninger på sin nettside:

«Selv om indikatoren er et rimelig godt mål på aggregert nivå, er det et usikkert mål på individnivå. Dette innebærer at indikatoren bør brukes med forsiktighet og i samspill med annen informasjon jo lenger ut i institusjonen man kommer. En indikator er kun en indikasjon på noe» (NPU, 2016a).

NPU anerkjenner dermed at bruk på individnivå skjer, men legger ansvaret over på institusjonene til selv å formidle videre nedover i institusjonen hva som anses som uhensiktsmessig bruk. Dette kan sees i sammenheng med institusjonens ustrakte selvstyre og at de ulike enhetene i høy grad styrer seg selv, noe som kan gjøre det vanskelig å ha oversikt over hvordan indikatoren benyttes i praksis (Aagaard et.al, 2014, s.75-76).

Det har i senere tid blitt foreslått å tilføre en siteringsindikator for å gjøre et forsøk på inkludere forskningskvalitet i NPI. Dette har foreløpig ikke blitt tatt i bruk og det vil derfor ikke bli dekket i oppgaven⁷.

2.3 Evaluering av den norske publiseringsindikatoren

I 2013 fikk en gruppe forskere, ledet av Kaare Aagaard, fra Dansk Center for forskningsanalyse ved Århus Universitet, i oppdrag å gjennomføre en større evaluering av publiseringsindikatoren. I *Vekt på forskning* (2004) blir det påpekt at NPI bør evalueres på et senere tidspunkt etter å ha vært i bruk en stund. Evalueringen bygger på flere metoder. Det ble gjennomført to surveyer, bibliometriske analyser, samt en casestudie med dokumentanalyse og intervju ved en rekke utvalgte institusjoner og desk research⁸ for å se NPI i et internasjonalt perspektiv (Aagaard et al., 2014, s. 18). Året etter, i 2014, ble evalueringen lagt frem.

Aagaard-gruppen arbeidet ut i fra et oppdrag som spurte om formålet med publiseringsindikatoren hadde blitt innfridd: «Har indikatoren stimulert til mer forskning, og forskning av høyere kvalitet?» (Aagaard et al, 2014, s. 16). Evalueringen viste at det har vært stor økning av antall vitenskapelige publikasjoner i Norge, men det kan ikke kobles direkte relasjon mellom publiseringsindikatoren og økt vitenskapelig publisering. Det er andre faktorer som også spiller inn, for eksempel brukes det langt mer midler på forskning nå enn tidligere og antallet vitenskapelige ansatte har økt. Det betyr at det er flere som bidrar til vitenskapelig publisering. Evalueringen presenterer tre hovedutfordringer med NPI: (1) manglende fagnøytralitet, (2) svakheter i nomineringsprosessen og (3) at indikatoren brukes lokalt ved institusjonene selv om det ikke var hensikten. I tillegg ble utvalget bedt om å vurdere fire dimensjoner ved publiseringsindikatoren: virkningen av indikatoren, egenskapene ved indikatoren, indikatorens organisering og anvendelse av indikatoren internt på høyere utdanningsinstitusjoner (Aagaard et al, 2014, s.17). I denne oppgaven fremheves kun dimensjonen som ser på anvendelse av indikatoren internt på høyere utdanningsinstitusjoner på

⁷ For mer informasjon om siteringsindikatoren, se Sivertsen (2016).

⁸ Velger å bruke det engelske begrepet desk research i stedet for skrivebordsanalyse fordi det er det som er brukt i evalueringen fra 2014.

grunn av kapasitetshensyn. Jeg vil videre i teksten trekke frem de funnene fra evalueringen som relaterer til hypotesene.

2.3.1 Funn knyttet til hypotesene

Aagaard et al. (2014) presiserer at selv om indikatoren ikke ble utviklet til å anvendes på individnivå, er det fremdeles en incitamentsmodell som til slutt må ha en virkning på individnivå for at den skal ha effekt, noe som kan være utfordrende for institusjonene:

«Dette udgør et centralt dilemma for institusjonene, fordi indførselen af lokale modeller dels vil kræve ressourcer at udforme og implementere, og dels vil kunne reducere opptjeningen af publiceringspoint for den enkelte enhed i tilfælde, hvor der skabes incitament, der adskiller sig fra den overordnede model» (Aagaard et al., 2014, s. 72).

Undersøkelsene viste at publiseringsindikatoren økonomiske incentivordning svekkes for hvert nivå, men at det betyr nødvendigvis ikke at incitamentet bak NPI er svakt for den enkelte forskeren da også den øvrige bruken av indikatoren spiller en stor rolle (Aagaard et al, 2014, s. 74). Bruk som forskningsmonitorering på individnivå, oppstilling av måltall per årsverk, offentliggjøring av sammenligning av poeng, samt gjennom resultatbasert tildeling av forskningstid og midler kan også være med på å opprettholde betydningen til NPU (Aagaard et al, 2014, s. 78). Generelt ble indikatoren vektlagt forskjellig ved de ulike nivåene:

«... hver enhed på hver institution er meget frit stillet i forhold til hvordan, de vælger at benytte publiceringsindikatoren. Dette afspejler en tradition for stor selvbestemmelse på alle niveauer indenfor universitets- og højskoleområdet, og er også udtryk for at der er forskellige problemstillinger på forskellige områder» (Aagaard et al., 2014, s.75-76).

Casestudiene viser at bruken av resultatbasert tildeling av FoU er utbredt, men at bruken varierer. Det er også variasjoner i hva som brukes som resultatkrav, men det er hovedsakelig publikasjoner eller publiseringspoeng på individnivå. Aagaard et al. (2014) forteller at ved alle institutter som har resultatbasert tildeling at resultatkravet utgjør en vesentlig del av vurderingen, men påpekte at det er rom for å bruke skjønn (Aagaard et al, 2014, s. 78). Den

økonomiske betydningen knyttet til publisering kan bli svekket av at andre inntektskilder blir vektlagt mer enn publiseringspoeng. For eksempel mener Aagaard et al. (2014) at enheter med store eksterne midler tillegger publiseringsindikatoren mindre betydning enn enheter med mindre eksterne midler (Aagaard et al, 2014, s. 72). I surveyene til lederne og forskerne har de blitt spurt om utsagn om hvor viktig publiseringsindikatoren er for deres enhets avgjørelser i forbindelse med opprykk, lønn og bonuser. Her tillegger lederne publiseringsindikatoren mer betydning på hvert utsagn enn forskerne (Aagaard et al, 2014, s. 77). Det kan indikere at forskerne ikke vet hvor mye lederne vektlegger publiseringsindikatoren i slike avgjørelser. I tillegg varierer svarene til forskerne fra forskjellige fagområder. For eksempel mener forskerne innen humaniora og samfunnsvitenskap at publiseringsindikatoren generelt vektlegges mer i avgjørelser om opprykk, lønn og bonuser enn de andre fagområdene (Aagaard et al, 2014, s. 77). Dette stemmer overens med mønsteret hos lederne innen de ulike fagområdene, dermed konkluderer Aagaard et al. (2014) at publiseringsindikatoren tillegges større betydning innen humaniora og samfunnsvitenskap enn ved andre områder (Aagaard et al, 2014, s. 78). De konkluderer med at jo lengre opp i institusjonen lederen er plassert, jo mer positiv er de overfor publiseringsindikatoren (Aagaard et al, 2014, s.85). Institusjonenes autonomi kan også ha ført til at det er utfordrende å skulle utforme og implementere policy på en nasjonal skala for bruk av publiseringsindikatoren lokalt ved institusjonene. Ifølge Aagaard et al. (2014) er utvalget bak *Vekt på forskning* (2004) og NPU (2016b) veldig klare på hvordan publiseringsindikatoren kan og ikke kan brukes. Det er mer uklart i de politiske kunngjøringene fra institusjonenes eier, KD (Aagaard et al., 2014, s. 31). Aagaard-gruppen er enige med utvalget fra *Vekt på forskning* (2004) om at dersom institusjonene skal brukes publiseringsindikatoren lokalt må det utformes lokale modeller. Dette har foreløpig ikke blitt gjort ved noen av de høyere utdanningsinstitusjonene. Evalueringen peker på dette må i så fall betales av institusjonene selv som en potensiell grunn for at lokale modeller har blitt utelatt (Aagaard et al, 2014, s. 72). De påpeker at det kan være utfordrende å undersøke effekten av publiseringsindikatoren alene. Publiseringsindikatoren er en av flere faktorer som har hatt innflytelse på organisering og oppmerksomhet rundt forskning de siste 15 årene. Funn som indikerer økt oppmerksomhet på forskning er eksempler på tiltak som har kommet i etterkant av publiseringsindikatoren. For eksempel publiseringsstrategier, etablering av forskergrupper, skrivekurs og publisering som tema under medarbeidersamtaler (Aagaard et al, 2014, s. 84).

Aagaard-gruppen avslutter evalueringen med å understreke at eventuelle funn fra institusjonene kan variere betydelig fra de generelle tendensene som er presentert:

«... der vil derfor etter vores opfattelse være behov for lokale, opfølgende analyser som utgangspunkt for diskussionen af hvordan indikatoren anvendes mest hensigtsmæssigt på lokalt niveau» (Aagaard et al., 2014, s. 99).

2.3.2 Endringer i publiseringsindikatoren etter evalueringen i 2014

I etterkant av evalueringen har det blitt gjort endringer i NPI med tanke på de tre hovedutfordringene som ble presentert, spesielt med tanke på fagnøytralitet og nomineringsprosessen til kanaler og nivåinndeling. Beregningsmetoden for uttelling av publiseringspoeng ble endret for å blant annet skape en bedre balanse mellom fagområdene ved å knytte kvadratrot til institusjonsandelen:

«Løsningen er knyttet til beregningen av institusjonenes *forfatterandeler* i publikasjoner som mer enn én institusjon medvirker til. I slike tilfeller har publiseringspoenget hittil vært multiplisert med en brøk som tilsvarer summen av institusjonens forfatterandeler dividert på totalt antall forfatterandeler i publikasjonen. Heretter skal institusjonens publiseringspoeng multipliseres med *kvadratrot* av samme brøk. Denne løsningen demper virkningen av brøkdelingen, men institusjonene må fortsatt dele uttellingen mellom seg» (NPU, 2016a).

Endringen har også gjort det vanskeligere å bruke publiseringsindikatoren på individnivå siden det har blitt utfordrende å utregne andelen publiseringspoeng hos den enkelte forsker. I tillegg er prosessen med nominering til nivåinndelingen blitt mer transparent med at NPU har opprettet en egen nettside med begrunnelser og vedtak publisert åpent (NPU, udatert). Det har derimot vært vanskelig å finne en god løsning på den siste hovedutfordringen, lokal bruk av publiseringsindikatoren. NPU har laget en veileder med anbefalinger for hvordan NPI kan og ikke kan brukes (NPU, 2016c).

2.4 Debatten rundt NPI

Innledningsvis ble det nevnt at publiseringsindikatoren har skapt debatt siden den ble utviklet. Den har blitt debattert i forskjellige sammenhenger, spesielt hvor publiseringsindikatoren skal

ha hatt en uønsket effekt. Harald Arnesen (2016) har i sin masteroppgave skrevet om hvordan NPI har påvirket debatten om forskningsformidling. Han konkluderer med at debatten er uoversiktlig og fragmentert, men at det er vanskelig å si at publiseringsindikatoren har ført til mindre forskningsformidling: «Det burde kanskje vært et "enkelt" faktaspørsmål, men det blir helt umulig å svare på når man ikke klarer å enes om premissene» (Arnesen, 2016, s. 56). I dette underkapitlet av oppgaven skal jeg fremheve enkelte deler av debatten som er relevant som bakgrunnen for oppgaven. Likt med Arnesen (2016) hadde det vært interessant å se på flere sider av debatten, men jeg har begrenset antall artikler til å se på innlegg som diskuterer bruk av publiseringsindikatoren direkte på grunn av kapasitetshensyn.

Høsten 2017 ble det mye oppmerksomhet rundt Statistisk sentralbyrå (SSB) fordi forskere ble fratatt forskningstid på grunnlag av at de ikke hadde publisert nok i tidsskrifter som ligger på nivå 2 i NPI (Indregard, 2017). Problematikken startet allerede i januar det samme året med en utredning og organiseringen. I løpet av den sommeren ble det kjent at en tredjedel av forskningsavdelingen hos SSB skulle kuttes og på høsten ble listen over forskerne som skulle omplasseres offentliggjort. Internasjonal publisering ble brukt som et av kriteriene for hvem som opprettholdt forskningstid og hvem som ble omplassert. Dette skapte diskusjoner om hvorvidt omplasseringen av 25 forskere var en politisk strategisk avgjørelse. Mye av kritikken for behandlingen av saken gikk på hvorvidt bibliometriske måleverktøy er relevante i sammenheng med forskningens betydning for det norske samfunnet (Kjelsberg, 2017). Gunnar Sivertsen (Time, 2017) påpeker i et intervju at publiseringsindikatoren ikke kan erstatte personal- og forskningsledelse. Han mener det er et usunt fokus på å publisere i nivå 2-kanaler: «Nivå 2 vil aldri kunne dekke det vi ønsker at den totale forsknings-aktiviteten skal gi oss» (Sivertsen i Time, 2017). Saken skapte mye furore som endte med at daværende direktør for SSB, Christine Meyer, motvillig sluttet i sin stilling.

Khrono, nettavisen til OsloMet, har flere ganger publisert resultatene fra årlige rangeringslister som viser hvem som har publisert mest (Tønnessen, 2013; Tønnessen og Larsen, 2013; Tønnessen og Larsen, 2014; Larsen og Tønnessen, 2014; Lie og Tønnessen, 2017a). I saken fra 2013 har professor Frode Eika Sandes uttalt seg (Tønnessen og Larsen, 2013) og han mener det er problematisk å lage rangeringslister ut fra publiseringspoeng. I 2017 veiledet han en gruppe

bachelorstudenter som utviklet en prototype av en søketjeneste, kalt Forskningsindeksen⁹. Søketjenesten tar i bruk data fra Cristin for å gi en oversikt og rangering av forskere og publiseringspoeng på individnivå (Lie og Tønnessen, 2017b). Sandnes sier at han og studentene gjorde det fordi det ikke skal gjøres og påpeker at informasjonen, som er hentet fra Cristin, ligger offentlig tilgjengelig og kan hentes frem av hvem som helst. Gunnar Sivertsen ble intervjuet i forbindelse med utvikling av søketjenesten (Tønnessen, 2017). Han advarer mot slike rangeringer basert på publiseringspoeng og kritiserer Khrono for å uttrykke det som at forskerne oppnår poeng: «Resultatet er statistikk og bevilgninger på institusjonsnivå, ikke på individnivå. Det er bare i Søketjenesten og Khrono at forskere kan «oppnå poeng»» (Sivertsen i Tønnessen, 2017). Sivertsen mener også at søketjenesten og Khrono har et etisk ansvar for å offentliggjøre slike rangeringer, spesielt fordi rangeringene som Khrono har presentert spriker fra år til år: «Det holder ikke å si at man bare viderefremidler informasjon som allerede er der. Det er en grunn til at slike ranglister ikke finnes i Cristin» (Sivertsen i Tønnessen, 2017). Sandnes argumenterer med at rangeringslister skaper konkurranse forskerne imellom og entusiasme rundt forskning (Lie og Tønnessen, 2017b), mens Sivertsen mener at de som bidrar til den viktigste forskningen har allerede nok konkurranse om midler og oppmerksomhet (Tønnessen, 2017).

I høst har det kommet flere debattinnlegg om signering og implementering av DORA. Bård Harstad (2019), redaktør i tidsskriftet *Journal of the European Economic Association*, leverte et kritisk innlegg i Khrono. Han forsøkte å nå ut til DORA-forkjemperne med å fortelle at vurdering av publikasjoner til tidsskrifter er svært ressurskrevende arbeid for både han og de som driver med fagfellevurdering. Derfor mener Harstad at tidsskriftshierarkiet er viktig i forskningsvaluering og at det er slik det er ment å brukes. Han antyder at DORA-forkjempere «har overmenneskelige egenskaper som gjør dem i stand til å finne, lese og vurdere all forskning selv, helt objektivt» (Harstad, 2019). Harstad fikk svar fra direktøren i Norges forskningsråd, John-Arne Røttingen (Røttingen, 2019a), som mener man heller bør fokusere på hva som er god forskning fremfor et tidsskriftshierarki: «For å bruke en metafor fra friidrettsbanen bør vi se på vurdering av forskningskvalitet som høydesprang og ikke lengdehopp. Det bør være en felles list for hva som er god forskningskvalitet som alle bør over. Denne lista må vi sette høyt

⁹ Søketjenesten har i etterkant blitt lagt ned og lenken til den er ikke lengre i bruk.

nok, slik at vi sikrer kvaliteten uavhengig av hvor forskningen er publisert» (Røttingen, 2019a). Videre sier Røttingen at det er problematisk å bruke slike rangeringer, som et tidsskriftshierarki skaper, for å evaluere forskningsbidraget i den enkelte publikasjonen fordi det gjenspeiler kun tidsskriftet Journal Impact Factor (JIF¹⁰) og ikke kvaliteten i publikasjonen. Røttingen igjen fikk tilsvaret fra fire forskere (Erdal, Knutsen, Skardhamar og Wig, 2019). De mener Røttingen ikke presenterer noen gode alternativer for forskningsevalueringer som kan erstatte tidsskriftshierarkiet: «Vi trenger et fokus på hva man bør gjøre, ikke mer om hva som ikke er ideelt å gjøre» (Erdal et al., 2019). Erdal et al. (2019) frykter konsekvenser av implementering av DORA, som de skisserer som at fagfellenes subjektive og skjønnsmessige vurderinger kommer til å vektlegges mer enn indikatorer. De stiller seg skeptiske til utopien som de mener DORA-tilhengere lever i fordi det mangler en plan for hvordan DORA skal implementeres i praksis: «Skal fageksepertene virkelig lese alle arbeidene i alle søkerens publikasjonslister?» (Erdal et al., 2019). Deres argument er at arbeidet med fagfelleevaluering i tidsskriftene spriker såpass mellom de nokså gode og de fremragende tidsskriftene at det er umulig å ikke legge det til grunn i vurdering av den enkelte publikasjonen. Røttingen valgte å svare Erdal et al. (Røttingen, 2019b). Han mener signeringen av DORA har vært et viktig veivalg for å signalisere at man ønsker å videreutvikle hvordan man driver med forskningsevaluering: «Vi ser i dag at det er et overdrevent fokus på publiseringsprestisje i forskningssystemet og altfor utbredt bruk av Journal Impact Factor (JIF) for å vurdere enkeltforskere» (Røttingen, 2019b). Han sier at Forskningsrådet finner det overraskende at forskere har så lav tillit til egne fagfeller, deretter gir han eksempler på hvordan Forskningsrådet benytter seg av internasjonale eksperter for å gjøre kvalitative vurderinger av prosjektsøknader: «Når vi veileder våre fageksepertene, er vi tydelige på at JIF eller et tidsskrifts prestisje eller rangering ikke skal benyttes i vurdering av enkeltforskernes kvalifikasjoner, med henvisning til DORA-erklæringen» (Røttingen, 2019b).

Debatten rundt publiseringsindikatoren, som er fremhevet, handler om spenningene mellom bruken av kvantitative mål og kvalitativ vurdering av forskning. Den viser at det er uenigheter

¹⁰ JIF er et bibliometrisk måleinstrument som gjenspeiler den gjennomsnittlige siteringsraten til et tidsskrift. Det måles ved å dele det fullstendige antallet siteringer på antall publikasjoner. Det skal påpekes at JIF kan manipuleres og sier ingenting om selve kvaliteten i hver enkelt artikkel i tidsskriftet. Les mer om JIF i Garfield (2006).

mellom ulike aktører som driver med forskningsevaluering og hva som skal ligge til grunn for vurdering av forskning. Dette gjør det interessant å undersøke videre hvordan forskningsledere bruker publiseringsindikatoren på individnivå.

2.5 Føringer for forskningsevaluering

Det er to dokumenter som har vært sentrale i diskusjonen om bruk av kvantitative mål i forbindelse med vurdering av forskningskvalitet: DORA og Leiden-manifestet. Disse blir kort presentert under dette underkapitlet.

Sommeren 2018 signerte OsloMet DORA (HiOA, 2018a). DORA er en erklæring som tar avstand fra å bruke kvantitative målemetoder som grunnlag for forskningsevaluering. Erklæringen inneholder 18 anbefalinger som man forplikter seg til å følge dersom man signerer den. Dette betyr at OsloMet, gjennom å signere erklæringen, har forpliktet seg til å følge anbefalingene. DORA ble til under årsmøtet til «the American Society for Cell Biology» i San Francisco i 2012 som en reaksjon på bruk av kvantitative mål i forskningsevaluering. Erklæringen i seg selv er skrevet av en gruppe redaktører og utgivere for vitenskapelige tidsskrift. Siden 2012 har erklæringen skapt engasjement og initiativ over hele verden, og på tvers av akademiske disipliner. Frem til nå har DORA blitt signert av over 1300 organisasjoner og 14 000 individer (DORA, udatert).

«It has become a worldwide initiative covering all scholarly disciplines and all key stakeholders including funders, publishers, professional societies, institutions, and researchers» (DORA, udatert).

De anbefalingene i DORA som er relevant for denne oppgaven er presentert under dokumentanalysen, *5.1.1.1 The San Francisco Declaration on Research Assessment*.

The Leiden Manifesto for research metrics (2015) er en liste med ti prinsipper for vurdering av forskning. Hicks et al. (2015) argumenterer at implementering av kvantitative mål som grunnlag for forskningsevaluering ved institusjoner ofte skjer uten god nok kunnskap om, eller tilstrekkelige anbefalinger til, god praksis og tolkning. De ti prinsippene går hovedsakelig ut på at kvantitative mål ikke kan erstatte kvalitativ vurdering av forskning, men at de likevel kan

benyttes for å tilføre den kvalitative vurderingen med objektive data. Det må derimot skje med omhu, hvor de som bruker kvantitative mål må være godt kjent med de ulike bibliometriske målenes svakheter. For eksempel h-indeksen¹¹, som påvirkes av hvor lenge en forsker har vært aktiv. Hicks et al. (2015) mener at man bør kombinere flere kvantitative mål dersom de skal benyttes fordi et slikt mål sier lite i seg selv. Prinsippene legger også opp til at forskningsresultatene må sees i kontekst med fagmiljø og nedslagsfelt. Dette fordi forskjellige fagmiljø har ulike publiseringstradisjoner og lokal forskning er like viktig som internasjonal forskning. De påpeker også at man må forvente at incentivene bak å implementere en indikator vil kunne påvirke systemet. Derfor bør ikke én indikator implementeres alene, men sammen med flere. Ifølge Hicks et al. (2015) vil en potensiell konsekvens av å implementere kun én indikator være å oppfordre til konkurranse og et uhensiktsmessig fokus på målsetting. Leiden-manifestet skiller seg dermed fra DORA, som utelukker bruken av kvantitative mål fullstendig.

¹¹ H-indeks er et bibliometrisk måleverktøy som tar utgangspunkt i en persons antall publikasjoner, som deles på antall ganger disse er publisert, for å gi en forsker et kvantitativt mål på produktivitet og innflytelse. Det skal påpekes at dette bibliometriske måleverktøyet kan enkelt manipuleres, er høyere blant eldre forskere på grunn av tid og sier heller ingenting om innholdet i forskningen bak. For mer om H-indeks, les Hirsch (2005).

3 Tidligere forskning

Det er skrevet mye om forskningsevaluering og bruken av kvantitative mål i vurdering av forskningskvalitet. Internett har gjort det enklere å samle informasjon om sitering, JIF, H-indeks og andre indikatorer som brukes i sammenheng med rangering og vurdering av forskning. Derfor har bibliometri og scientometri som forskningsfelt fått større oppmerksomhet (Mingers & Leydesdorff, 2015). Dette kapitlet er delt inn i to underkapitler. Det første underkapitlet ser nærmere på arbeid med datamaterialet fra evalueringen som har resultert i egne artikler. Her har forskerne bak evalueringen gått dypere i dataene og sett det i sammenheng med andre relevante aspekter. Det andre underkapitlet viser til undersøkelser som ser på bruk av kvantitative mål som grunnlag for vurdering av forskning og for å ta avgjørelser.

3.1 Videre forskning fra evalueringen

Datamaterialet fra evalueringen har blitt brukt videre i flere artikler¹² der forskerne har gått mer i dybden av funnene relatert til publiseringsindikatoren. Evalueringen viste at NPI kan ha hatt en effekt på publisering i Norge ettersom den har økt siden indikatoren ble implementert¹³. Schneider, Aagaard og Bloch (2016) har senere sett dette opp mot effekten i Australia, hvor en lignende indikator ble innført på midten av 1990-tallet. Den australske indikatoren, i motsetning til den norske, har ikke en nivåinndeling og er ikke i lukket budsjettamme. Dette har ført til økning av vitenskapelig publisering i Australia, men skal ha hatt en negativ effekt på kvaliteten (Butler, 2002; Butler, 2003). Australia har i ettertid blitt eksempel på en uheldig utvikling som premierer kvantitet foran kvalitet (Schneider, Aagaard, Bloch, 2016). Bloch og Schneider (2016) undersøkte også hvordan implementeringen av NPI kan ha hatt innflytelse på forskernes publiseringsatferd, som viste at antallet publiseringer per forsker og publisering i nivå 2-tidsskrifter har økt. Dette indikerer en langt mer positiv utvikling enn den man har sett i Australia.

¹² Artikkene er Schneider, Aagaard og Bloch (2016), Bloch og Schneider (2016), Aagaard, Bloch og Schneider (2015) og Aagaard (2016), som er presentert i denne rekkefølgen i teksten.

¹³ Dette viser også Kyvik og Aksnes (2015).

Aagaard, Bloch og Scneider (2015) brukte dataene fra evalueringen i en artikkel hvor de så nærmere på blant annet implementeringen av NPI ved høyere utdanningsinstitusjoner. Her viser de at indikatoren brukes som en av vurderingskriteriene ved forhandling av lønn og utdeling av økonomiske bonuser på individnivå. Basert på surveyen som gikk ut til lederne viser de at publiseringspoeng brukes som et eksplisitt kriterium for kvalifisering til lønnsopprykk blant enkelte ledere. De oppgir også at indikatoren brukes i forbindelse med forskningsmonitorering. For eksempel oppgir nesten alle lederne fra surveyen at publiseringsindikatoren brukes til forskningsmonitorering. Litt over halvparten svarer at de bruker den for å følge publiseringen til forskere på individnivå. En betydelig andel av lederne oppgir at de har som mål for enheten å øke antall publiseringspoeng. Halvparten av alle lederne setter konkrete mål om publiseringspoeng per forsker som mål. Aagaard et al. (2015) konkluderer med at selv om det økonomiske betydningen til incentivet av NPI synker nedover i institusjonen, er fremdeles incitamentet bak NPI tilstedeværende helt ned på individnivå. De mener en potensiell forklaring er manglende etablering av lokale modeller, som har ført til at den enkelte lederen ved hver enhet i praksis er alene om utfordringene med bruk av publiseringsindikatoren.

Aagaard (2015) så videre på i hvilken grad NPI implementeres ved institusjonene. Han viser til at det varierer mellom institusjonene, fagområder og underenheter hvorvidt det er en sterk eller løs implementering av det nasjonale systemet på lokalt nivå. Han påpeker at organisasjoner ofte adopterer policy for å imøtekomme eksterne forventninger, men i virkeligheten endres ikke praksisen nevneverdig. Aagaard (2015) viser at graden av økonomisk betydning og eksterne styringssignaler ikke nødvendigvis er førende for en sterk implementering av NPI ved institusjonene. Det vil si at selv om NPI har en lav økonomisk betydning og KD ikke har lagt noen politiske føringer for implementering ved institusjonene så skjer implementering likevel. Graden av implementering varierer og her anses sektorens autonomi og manglende åpenhet om bruk som betydelige faktorer for implementeringen. NPI brukes i stor grad til forskningsmonitorering og til å lage strategiske mål. I følge Aagaard (2015) anerkjenner alle lederne at NPI bør anvendes med omhu, men likevel er de vage om hva som kan anses å være hensiktsmessig og uhensiktsmessig bruk av indikatoren. Nærmere 85 prosent av lederne forteller at økt andel publiseringspoeng er et eksplisitt mål ved enheten og spesielt økning av nivå 2-publiseringer. En god del av lederne fører incentivene fra indikatoren ned på individnivå gjennom å se på gjennomsnittlig publiseringspoeng per forsker. Aagaard (2015) fremhever at det er hovedsakelig ledere innenfor humaniora og samfunnsvitenskap som vektlegger

publiseringsindikatoren i større grad. Selv om lederne mener at de tillegger indikatoren lite betydning tyder funnene på at den likevel får betydning gjennom ikke-mekanisk bruk. Dette skjer for det meste indirekte ved at indikatoren brukes til å monitorere forskerne, tildele forskningstid og prosesser rundt ansettelse og opprykk. Siden dette skjer mer indirekte, hvor det er uklart hvor stor betydning publiseringspoeng tilegnes, skaper det usikkerhet. Aagaard (2015) antyder at dette kan skje fordi det vil være fristende for lederne å støtte seg på sammenlignbare og standardiserte tall fremfor faglige vurderinger. Han kommer frem til at institusjonenes sterke autonomi fører til at ledernes personlige oppfatning av hva som er hensiktsmessig bruk er betydningsfull for graden av implementering. Aagaard (2015) konkluderer med at usikkerheten i hvor stor betydning indikatoren ilegges av lederne kanskje gir den mer tyngde enn den faktisk har.

3.2 Bruk av kvantitative målemetoder

I dette underkapitlet har jeg valgt å trekke frem tidligere forskning som ser på bruk av kvantitative målemetoder i vurdering av forskning og i avgjørelser. Det er hovedsakelig bruk av NPI som vurderingsgrunnlag, men det trekkes også frem eksempler på bruk av andre bibliometriske verktøy.

I 2018 ble det utgitt en bok fra Danmark hvor en gruppe forskere hadde samlet empirisk data fra ti år med forskning på indikatoren. Poul Erik Mouritzen, Niels Opstrup og Pernille Bak Pedersen har forfattet boken *En fremmed kommer til byen* (2018) hvor de har i ti år forsket på den bibliometriske forskningsindikatoren (BFI) i Danmark. Boken handler om hvordan indikatoren ble implementert og hvilke ulike effekter dette har hatt på universitetssektoren. Forskerne har jobbet ut ifra noen grunnleggende forskningsspørsmål for hele prosjektet som deles inn i tre hovedgrupper:

1. Hvordan ble BFI mottatt på universitetene
2. Hvilke konsekvenser har BFI hatt på individnivå
3. Hvilke konsekvenser har BFI hatt på forskningsproduksjonen

(Mouritzen et al., 2018, s. 37-38).

Mouritzen, Opstrup og Pedersen (2018) har gjort lignende funn i Danmark som Aagaard et al. (2014) gjorde i Norge. For eksempel at indikatoren tillegges større betydning innen

fagområdene humaniora og samfunnsvitenskap enn andre områder. De viste også at indikatoren hadde hatt størst innflytelse på de nyere universitetene, mens de gamle var nærmest upåvirket (Mouritzen, Opstrup og Pedersen, 2018, s. 116-117). BFI har dermed blitt implementert ved universitetene, men graden av sterk eller løs implementering varierer. I boken presenteres til slutt 12 konklusjoner, hvor jeg vil fremheve noen av de som er mest relevant for denne oppgaven. For eksempel at (1) BFI har medvirket til å øke forskningsproduksjonen i Danmark (Mouritzen, Opstrup og Pedersen, 2018, s. 298). (6) Den økonomiske betydningen henger sammen med graden av implementering ved institusjonen (Mouritzen, Opstrup og Pedersen, 2018, s. 300). (7) jo sterkere BFI implementeres og jo mer forskerne opplever BFI som et ledelsesverktøy, desto dårligere er oppfattelsen om deres psykiske arbeidsmiljø og de føler seg mer stresset (Mouritzen, Opstrup og Pedersen, 2018, s. 300). (8) Inntoget av BFI ser ikke ut til å ha endret vesentlig på forskning, hvordan den produserer eller publiseres, eller å ha hatt de potensielle negative konsekvensene som har blitt fremhevet i debatten (Mouritzen, Opstrup og Pedersen, 2018, s. 300). (11) BFI har ført til spekulasjoner om salamipublisering¹⁴, men det er ingenting som tyder på at dette stemmer (Mouritzen, Opstrup og Pedersen, 2018, s. 301).

På vegne av tankesmien Civita har Torkel Brekke og praktikantene Adrian Netteland og Helene Sommerset Busengdal gjennomført en mindre undersøkelse hvor de har intervjuet til sammen 31 topp- og mellomledere¹⁵ om deres «holdning til vurdering av forskning ved ansettelses- og opprykksprosesser» (Brekke, Netteland og Busengdal, 2019, s. 1). Undersøkelsen ble gjort på bakgrunn av at flere forskningsfinansierer har forpliktet seg til Plan S og funnene i artikkelen til Aagaard (2015), som er beskrevet tidligere i dette kapitlet. Funnene i Aagaards artikkel viser at ledere innen humaniora og samfunnsvitenskap er mer tilbøyelig for å bruke kvantitative mål på forskningsaktivitet. Brekke et al. (2019) har derfor hovedsakelig intervjuet mellomledere

¹⁴ Salamipublisering viser til at forskere deler opp et studie inn i flere små og ufullstendige artikler, i stedet for å publisere en helhetlig artikkel, for å oppnå flere publikasjoner (Smolčić, 2013).

¹⁵ 11 toppledere og 20 mellomledere. Med toppledere mener de rektorer ved universiteter og høgskoler, og med mellomledere mener de instituttledere

innen disse feltene¹⁶. De oppsummerer at topplederne mener det trengs en reform rundt ansettelses- og opprykksprosesser, men påpeker at det er ikke topplederne som står for avgjørelsene på individnivå. Mellomlederne som ble intervjuet i undersøkelsen forteller at de bruker sakkyndige komitéer i vurdering av søkere og at det er varierende om det forventes at komitéen skal ha lest publikasjonene til søkerne. Undersøkelsen viser at halvparten av mellomlederne ser på publiseringskanal i vurdering av en søker og 12¹⁷ av mellomlederne mener at publiseringspoeng er et verdifullt verktøy i vurdering av forskningskvalitet hos fast ansatte. Når det kommer til bruk av NPI i avgjørelser som påvirker den enkelte forsker er funnene varierende:

«Fem av respondentene svarte at de bruker det generelt til å vurdere innsatsen til forskere på instituttet, to sa de bruker det i vurdering av lønnsendringer, og fem sa de bruker det for å vurdere tildeling av forskningsfri» (Brekke et al., 2019, s. 5)

Undersøkelsen viser dermed at de mellomlederne som tar avstand fra bruk av publiseringsindikatoren er i mindretall, som betyr at bruken kan være svært utbredt. Det er derimot ikke mulig å si noe om dette er utbredt i Norge da undersøkelsen ikke kan generaliseres.

Torkel Brekke (2019) skrev videre på funnene fra Civita-undersøkelsen i *Nytt Norsk Tidsskrift* om hvordan yngre forskere blir skviset mellom to idealer når det kommer til å velge publiseringskanaler: de anerkjente og prestisjetunge tidsskriftene eller de som tilbyr open access (Brekke, 2019). Brekke mener de etablerte forskerne har et ansvar for hvilken vei den yngre forskeren tar, noe som vil få konsekvenser den dagen de søker jobb på universiteter og institutter: «Hvem skal få den faste jobben som er utlyst på instituttet: hun med én artikkel i *Nature* eller han med ti artikler i mindre kjente tidsskrifter?» (Brekke, 2019, s. 282) I følge Brekke (2019) er det størst sannsynlighet for at den yngre forskeren som har publisert i de anerkjente tidsskriftene får jobben fordi de som vurderer søkerne vektlegger valg av publiseringskanal. Han mener den økende konkurransen mellom universiteter og institutter i

¹⁶ 17 av de 20 mellomlederne er instituttledere innen humanistiske og samfunnsvitenskapelige fakulteter.

¹⁷ Tre svarte ja uten forbehold og 9 svarte ja med forbehold.

Norge, men også i et internasjonalt perspektiv, sammen med muligheten til å måle og rangere er med på å normalisere måling av forskningskvalitet. Derfor anser Brekke det som nødvendig at de som vurderer forskningskvalitet i prosesser som ansettelse og opprykk må ha eksplisitte kriterier for hvordan forskningsevaluering skal foregå og at kvantitative mål kun kan benyttes hvis man kan begrunne det som relevant i den aktuelle sammenhengen: «Kvantitative trenger altså ikke å utelukkes så lenge en dyp vurdering av innhold er det sentrale i vurderingen» (Brekke, 2019, s. 283). Dette er et alvorlig forskningspolitisk problem, mener Brekke, og det er på tide å bevisstgjøre og ansvarliggjøre de som utøver bruk av kvantitative mål på individnivå. Brekke avslutter med å oppfordre institusjonens øverste ledere til å utforme tydelige retningslinjer for vurdering av forskningskvalitet.

Fagfeller har ikke alltid ekspert kompetanse om forskningen som ligger til vurdering. Dermed er det lett å benytte seg av kvantitative målemetoder for å vurdere kvaliteten i forskningen, ettersom disse oppfattes som objektive (Seglen, 1997). JIF er et kjent bibliometrisk måleverktøy som sier noe om hvor mye et tidsskrift er sitert. Det kan være enkelt å legge tidsskriftet som publikasjonen/forskningen er publisert i til grunn for vurdering, men JIF sier ingenting om kvaliteten i den enkelte publikasjonen. JIF er også en skjev representasjon av alle publikasjonene fra et tidsskrift siden det ofte er et fåtall som står for mesteparten av siteringene (Seglen, 1997). Dette er en svakhet med JIF som viser at tidsskriftets totale siteringsrate ikke sier noe om den enkelte publikasjonen. Akkurat som NPI fungerer JIF på et aggregert nivå og kan gi feilaktig informasjon dersom det tas ned på individnivå. Et kvantitativt mål som går på individnivå er H-indeksen, men også denne har svakheter som man bør være bevisst på. Blant annet påvirkes H-indeksen av hvor lenge man har vært forskningsaktiv (Adler, Ewing & Taylor, 2009; Bornmann & Daniel, 2009).

I 2015 ble rapporten *The metric tide* lagt frem, hvor man har gjennomgått rollen som måling spiller i vurdering av forskningskvalitet og styring av forskning i Storbritannia. Rapporten er et omfattende arbeid som også leverer mer generelle tendenser for forskningsevaluering og gir en rekke anbefalinger. Rapporten foreslår å kombinere bruken av kvantitative og kvalitative mål, men at kvantitative målemetoder bør brukes på en mer hensiktsmessig og ansvarlig måte enn hva som gjøres i dag. I rapporten påpekes det også at forskningsledere bør være mer bevisste på hvordan kvantitative mål blir brukt hos dem. Rapporten konkluderer med at det må utformes

klare retningslinjer for hvordan kvantitative mål kan brukes hensiktsmessig i forbindelse med forskningsevaluering og understreke hvordan den ikke kan brukes.

4 Metode og presentasjon av casestudie

I dette kapitlet skal jeg presentere studiets case og metode, som er intervju og dokumentanalyse. Metode omtales som «veien til målet» (Kvaale, 2015, s. 140) og valg av metode er avgjørende for hvilke resultater man får. Derfor er det viktig å vurdere flere metodevalg i forkant av undersøkelsen for å sikre at man velger den eller de metodene som kan best mulig svare på hypotesene (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2010, s. 33). På temaer hvor det finnes lite forskningsbasert kunnskap fra før kan kvalitativ tilnærming være mer hensiktsmessig enn kvantitativ (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2010, s. 31). Kvalitativ forskning kan bidra til å sette fokus på en kjent problemstilling gjennom å belyse aspekter av det som frem til nå har vært ukjent, for eksempel hvordan publiseringsindikatoren faktisk brukes lokalt. Hensikten med kvalitative undersøkelser er å få mest mulig dybdekunnskap om et fenomen (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2010, s. 106). For undersøkelsen har det vært viktig å innhente denne type kunnskap for å kunne besvare hypotesene. En mer eksplorativ tilnærming til temaet kan gi resultater som man ikke ville oppnådd ved å bruke kvantitative metoder, slik som surveyer¹⁸, eller en mer strukturert intervjuguide. Funnene gjort i denne undersøkelsen er i hovedsak hentet fra intervjuene, og dokumentanalysen vil fungere supplerende. Prosjektet er meldt inn til og godkjent av NSD¹⁹.

Videre vil jeg presentere rammene for undersøkelsen. Jeg starter med å presentere studiets case, som er OsloMet. Deretter vil jeg si litt om bruk av metodetriangulering og abduktiv tilnærming. Etter det vil jeg presentere metodene som er brukt i undersøkelsen, styrker og svakheter ved

¹⁸ Tidlig i prosjektet vurderte jeg å reprodusere en av surveyene som ble gjort i evalueringen (Aagaard et al, 2014), hvor forskere ble spurt om deres erfaringer med lokal bruk. Jeg valgte imidlertid å gå bort fra dette da en survey blant forskerne ikke vil besvare hvorfor publiseringsindikatoren brukes. Surveyer har fordelen ved at man kan innhente mye data fra mange på kort tid, men det avhenger i stor grad av at man har allerede noe kunnskap å bygge surveyen på. Det finnes generelt lite forskning om hvordan bibliometriske verktøy og resultatmål brukes lokalt ved høyere utdanningsinstitusjoner.

¹⁹ Se vedlegg 2, NSD-rapport, for mer informasjon om NSD sin vurdering av prosjektet.

valg av metode, gjennomføring av undersøkelsen og de utfordringene jeg møtte på underveis og hvordan datamaterialet er behandlet.

4.1 Casestudie

En casestudie beskrives som «en undersøkelse som benytter en allerede eksisterende grense for hva og hvem undersøkelsen inkluderer og ekskluderer» (Tjora, 2017, s. 41). Hensikten med casestudie er altså å avgrense undersøkelsens omfang, i dette tilfelle er det bruk av publiseringsindikatoren ved OsloMet. OsloMet er interessant å undersøke fordi institusjonen for kort tid siden gikk fra å være høgskole til å bli universitet. Denne prosessen har ført til økt fokus på forskning. Hensikten med et casestudie er ikke nødvendigvis å generalisere, men basert på de generelle tendensene fra evalueringen og tilføring av funn fra denne undersøkelsen, kan føre til mer presise hypoteser for evaluering av NPI i Norge.

Det hadde vært mulig innenfor rammene av casestudie å undersøke både årsak og virkning av bruk av publiseringsindikatoren på lokalt nivå gjennom å snakke med lederne og forskerne. Det ville ha dekket de som står for bruken, altså lederne, og de som opplever bruken, forskerne. Jeg har derimot valgt å fokusere kun på årsak for å kunne gå i dybden av hvordan publiseringsindikatoren fungerer. Dette er også av kapasitetshensyn for å ikke gå utover rammene for masteroppgaven.

Det høyere utdanningslandskapet i Oslo og Akershus bestod frem til 1994 av en rekke mindre institusjoner, spesialisert innen forskjellige studieretninger. For å bedre samle fagmiljøer og å bygge en sterkere region, ble i 1994 Høgskolen i Oslo (HiO) og Høgskolen i Akershus (HiAK) dannet som to separate høgskoler. Tanken om å etablere en større høgskole for regionen ble imidlertid dannet allerede med disse fusjonene i 1994 og den daværende høgskolereformen (NOU 1998: 6, s. 29-30). Det skulle likevel gå ytterligere 17 år før de to høgskolene klarte å samle seg om et felles prosjekt og fusjonere til å bli en felles høgskole. 1. august 2011 ble Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) etablert som landets største statlige høgskole, med en tydelig visjon om å bli et universitet. Denne visjonen ble forankret i den nye høgskolens strategidokument, Strategi 2020. HiOA leverte desember 2017 fra seg søknaden om

universitetsakkreditering, som ble godkjent av NOKUT²⁰, KD og kongen vinteren 2018. Det nye universitetet, som fikk navnet OsloMet – storbyuniversitetet ble etablert 12.januar 2018 (OsloMet – storbyuniversitetet [OsloMet], udatert). Universitetet består i dag av 18 institutter fordelt på fire fakulteter, og fire forskningssentre. I denne oppgaven har jeg valgt å utelukke forskningssentrene siden de er organisert og finansiert ulikt enn fakultetene.

Det er en fordel å kombinere flere metoder for å oppnå større forståelse av hvordan ulike faktorer påvirker hverandre, for eksempel ved å både ha intervju og dokumentanalyse for å undersøke case.

4.2 Metodetriangulering

Jeg har valgt å benytte meg av metodetriangulering for denne studien. Metodetriangulering innebærer at man ser på temaet fra forskjellige vinkler gjennom å bruke ulike metoder og datagrunnlag (Grønmo, 2016, s. 67). Fordelen med metodetriangulering er at undersøkelsen kan styrkes ved å bygge den på flere informasjonskilder fra ulike hold. Ved å hente data fra forskjellige kilder kan de også legitimere hverandre gjennom å bekrefte at informasjonen som er innhentet stemmer overens eller motsatt.

Valg av metode har vært avgjørende for hva som har blitt datagrunnlaget for studien og hvordan jeg har kommet frem til hva som inkluderes og hva som har blitt valgt bort. Tilnærmingene som er brukt, dokumentanalyse og intervju, har påvirket hverandre underveis i undersøkelsen og analysearbeidet. Jeg startet med å velge ut dokumenter som utgangspunktet for dokumentanalysen. Disse ble lest og brukt som grunnlag for utforming av intervjuene. Dokumentene har vært med på å forme hvilke spørsmål som har blitt stilt i intervjuene. På samme tid gjorde intervjuene meg klar over andre dokumenter som ikke opprinnelig var med i dokumentanalysen, men som ble relevante etter intervjuene var ferdig. Metodetriangulering har foregått både i forkant, men også underveis i undersøkelsen. Slik har metodetriangulering vært

²⁰ NOKUT står for Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen og er et statlig direktorat under KD. NOKUT har ansvaret for å kontrollere kvaliteten i UH-sektoren og gjør det gjennom blant annet evaluering, godkjenning av kvalitetssystemer og akkreditering

med på å belyse ulike aspekter av temaet som har vært viktige å inkludere i studien og forme studien til å inkludere disse aspektene.

4.3 Abduktiv tilnærming

I denne undersøkelsen har jeg benyttet meg av abduktiv tilnærming. De tradisjonelle tilnærmingene i en undersøkelse deler seg inn i deduktiv og induktiv tilnærming. I en deduktiv tilnærming tar man utgangspunktet i et teoretisk perspektiv og analyserer funn i lys av teorien. I en induktiv tilnærming vil man ta utgangspunkt i empirien som er innhentet og utvikle teori basert på funnene. Ved å benytte seg av en abduktiv tilnærming jobber man på en måte som befinner seg midt mellom deduktiv og induktiv. Abduksjon er en kontinuerlig prosess gjennom hele undersøkelsen, hvor arbeidet med tema og empiri skjer om hverandre. Man erkjenner den kunnskapen man innehar på forhånd, vanligvis en antagelse om fenomenet, og innhenter data som kan styrke eller svekke antagelsen (Maanen, Sørensen & Mitchell, 2007). For eksempel er dokumentene som er analysert i undersøkelsen valgt ut basert på kunnskapen som jeg hadde om OsloMet og NPI i forkant av intervjuene. Empirien viste at enkelte dokumenter i analysen var mindre relevante og at den manglet andre dokumenter, som i etterkant ble inkludert i dokumentanalysen. Ved å bruke en abduktiv tilnærming kan man benytte seg av et teoretisk perspektiv fra starten samtidig som man trekker inn nye teoretiske tilnærminger underveis i lys av empirien. I undersøkelsen har jeg tatt utgangspunkt i kunnskap om de generelle tendensene for lokal bruk av publiseringsindikatoren. Dette fordi jeg ønsker at oppgaven skal kunne brukes til å endre praksis relatert til bruk av publiseringsindikatoren. Slik blir utgangspunktet praksisrelatert mer enn rent teoretisk. Jeg mener det er mer relevant og interessant å ta utgangspunkt i evalueringen fra 2014 og videreutvikle kunnskapen om lokal bruk av publiseringsindikatoren enn et rent teoretisk utgangspunkt. Når man bruker abduksjon bør empirien være rike, detaljerte og sammensatte data slik at man kan organisere prosessene og prøve å tilnærme seg en årsakssammenheng for å forklare hvorfor de virker plausible (Maanen, Sørensen & Mitchell, 2007). Gjennom å finne potensielle forklaringer på hvorfor bruk av publiseringsindikatoren skjer, kan funnene løftes opp på et konseptuelt nivå, sammenlignes med tidligere funn og diskutere eventuelle konsekvenser av å bruke publiseringsindikatoren på individnivå.

4.4 Dokumentanalyse

Dokumentanalyse som metode, eller innholdsanalyse som det også kalles, innebærer at dokumenter relevante til problemstillingen blir gjenstand for analyse (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2010, s. 164; Thagaard, 2018, s. 118-120). I følge Sigmund Grønmo (2016) innebærer metoden at flere medier kan analyseres. For eksempel kan man i tillegg til skriftlige medier som dokumenter også analysere medier med lyd og bilde slik som radio og TV. I dokumentanalysen har jeg valgt å kun se på dokumenter fordi jeg er interessert i å se på formaliserte retningslinjer. Det vil si at retningslinjene må være nedskrevet for at de skal være gjeldende, noe som lyd eller bilde ikke dekker i denne sammenhengen. Dokumentanalyse skiller seg fra metoder hvor man samler inn empiri fordi man bruker eksisterende dokumenter som grunnlag. Dokumentene, som kan kalles sekundærdata, er skapt uavhengig av undersøkelsen og for et annet formål enn det forskeren skal bruke dem til (Thagaard, 2004). Det betyr at ikke alle elementer i dokumentene er relevante for å besvare hypotesene. Derfor er kun deler av dokumentene, som gjennom undersøkelsen er vurdert som relevante for studien, trukket frem og presentert. Hvilke kilder som brukes i undersøkelsen avhenger av hvilke kilder som er tilgjengelig for forskeren (Grønmo, 2004, 119). Offentlige dokumenter er lettere å få tilgang til og innhente fordi de som oftest er tilgjengeliggjort enten via internett eller bibliotek. Mesteparten av dokumentene ligger tilgjengelig via OsloMet sine nettsider, men enkelte vil ligge på universitetets intranett, som kan gjøre dem utilgjengelig for lesere av denne oppgaven. Slike dokumenter har jeg fått tilsendt via e-post fra enkelte informanter og personer i fellesadministrasjonen.

Jeg har valgt å gjøre en kvalitativ dokumentanalyse. Dette innebærer at man bruker innholdet i dokumentene som grunnlag for data. I motsetning til en kvantitativ dokumentanalyse, hvor man ofte baserer seg på et større datamateriale og gjør eksempelvis optelling av ord eller frekvenser, vil man i en kvalitativ dokumentanalyse gjerne ta for seg færre antall tekster eller en mindre del av teksten for en grundigere analyse. Siden undersøkelsen baserer seg på metodetriangulering og dokumentanalysen fungerer supplerende til intervjuene, legges det mer vekt på hvordan tekstene kan forstås i sammenheng med funn fra intervjuene. Dokumentanalysen bærer dermed preg av at den er supplerende til intervju i form av at den har et mindre datasett og er brukt for å tilføre informasjon som utfyller intervjuene. Det betyr at jeg har sett meg nødt til å redusere antall dokumenter fra det jeg opprinnelig hadde planlagt å

analysere av kapasitetshensyn. Det er nødvendig å prioritere intervjuene som har potensielt størst innflytelse på de prosesser som er undersøkt og er mest relevant for undersøkelsen.

Jeg har analysert to typer dokumenter, eksterne og interne. De *eksterne* styringsdokumentene er dokumenter som er utviklet utenfor OsloMet, men som likevel legger føringer for hvordan OsloMet skal drive sin virksomhet og hvordan forskningsevaluering skal foregå. Dette kan for eksempel være styringsdokumenter fra KD. De *interne* styringsdokumentene er utviklet av og for OsloMet. Dokumenter jeg har analysert er direkte eller indirekte førende for hvordan virksomheten ved OsloMet blir styrt. For eksempel Strategi 2024 som gjelder for universitetet og tildeling av FoU-tid som skjer ved fakultetene. I analysen vil meningen i slike dokumenter bli tolket og satt i sammenheng med hvordan dokumentets mening kan ha påvirket til lokal bruk av publiseringsindikatoren. Dokumentanalysen vil kunne gi en bredere forståelse for hvorfor lokal bruk kan oppstå gjennom å vise hvilke signaler som kommer fra styringsdokumenter, både internt og eksternt.

4.4.1 Utvalgsriterier

Begrepet styringsdokument brukes om dokumenter vedtatt av en organisasjon eller instans som grunnlag for hvordan man skal styre virksomheten. Dokumentene inkludert i undersøkelsen er valgt ut basert på to kriterier: (1) dokumentet er førende for virksomhetsstyringen av OsloMet og (2) dokumentet belyser informasjon fremstilt i intervjuene.

For denne oppgaven vil de dokumenter som er grunnlag for politikk, beslutninger og prioriteringer være mest relevante. Det er mange dokumenter jeg har vært nødt til å utelukke fordi det hadde vært for stort arbeid å gjennomgå alt som kunne vært relevant. For eksempel alle referat og vedtak fra de forskjellige styrene ved OsloMet. Det kan være vedtatt for en eller flere av enhetene på et eller annet tidspunkt, helt siden NPI ble innført, som kan være førende for hvordan indikatoren brukes. På grunn av begrensningene med masteroppgaven ville det vært umulig å gjennomgå så mange dokumenter i tillegg til alle intervjuene. Det vil innebære å undersøke dokumenter som kanskje ikke er relevante i håp om å finne noe som eventuelt er det, og det er umulig å vite om disse vedtakene fremdeles følges. For eksempel har jeg valgt å utelate referat fra de forskjellige styrene og råd som finnes ved OsloMet. Slike dokumenter kan ha lagt føringer for hvordan enhetene jobber med forskningsledelse og bruk av

publiseringsindikatoren, men hvis det er gjort vedtak vil det trolig ha blitt formalisert i form av dokumenter som ligger til grunn for denne analysen.

Dokumentene som er brukt i denne analysen er som følger:

Eksterne dokumenter:

The San Francisco Declaration on research assessment (DORA)

Forskrift om ansettelse og opprykk i høyere utdanning

Universitets- og høyskoleloven

Tildelingsbrev for HiOA i 2016

Tildelingsbrev for HiOA i 2017

Tildelingsbrev for HiOA i 2018

Tildelingsbrev for OsloMet i 2019

Interne dokumenter:

Strategi 2024

Tildeling av FoU ved fakultet for helsevitenskap

Tildeling av FoU ved fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier

Tildeling av FoU ved fakultet for samfunnsvitenskap

Tildeling av FoU ved fakultet for teknologi, kunst og design

Årsrapport for 2015

Årsrapport for 2016

Årsrapport for 2017

Årsrapport for 2018

4.5 Intervju

Formålet med intervju er å prøve å forstå temaet som blir undersøkt gjennom øynene til informanten (Kvale og Brinkman, 2015, s. 42). Intervju er en god måte å innhente detaljerte beskrivelser av hvordan mellomledere ved OsloMet bruker publiseringsindikatoren. Det kan på forhånd være vanskelig å vite noe om den lokale bruken ved OsloMet og derfor er det fordelaktig å velge en delvis åpen intervjumetode som ikke begrenser informantene. Det gir meg som intervjuholder muligheten til å stille oppfølgingsspørsmål basert på det informanten forteller (Johannessen, Tuft & Christoffersen, 2010, s. 136). Med semistrukturerte intervju, også kalt dybdeintervju, åpner man opp for en mer en fri samtale rundt de forhåndsbestemte

temaene. Denne intervjumetoden lar informantene gå i dybden der de har mye å fortelle, og tillater også digresjoner der de er relevante (Tjora, 2017, s. 114-115). Ved å bruke en kvalitativ metode som intervju får informantene i større grad en mulighet til å dele sine egne erfaringer, opplevelser og meninger. Likevel har også intervju sine ulemper og svakheter. For eksempel krever intervju langt mer ressurser i form av tid, både før under og etter intervjuene. Intervju gjør det også umulig for informanten å være anonym overfor intervjuholder, siden intervjuholder vil møte informanten, som igjen kan øke terskelen for å dele sensitiv informasjon.

4.5.1 Intervjuguide

Når man skal utforme en intervjuguide bør man ta utgangspunkt i hypotesene, slik at man vet at man får et datagrunnlag som kan styrke eller svekke dem (Johannessen, Tufte og Christoffersen, 2010, s. 143). Først ble en strukturert intervjuguide vurdert fordi en strukturert guide gir bedre muligheter til å gruppere svarene i etterkant. Jeg bestemte meg derimot for å gå for en semistrukturert intervjuguide fordi det gir en ramme for hva man skal gjennom i løpet av intervjuet. Jeg har utformet intervjuguiden til å bestå av beskrivende og teoretisk tema. Med beskrivende menes tema knyttet til konkret handling, enten fra informantens side eller andre ved universitetet. Med teoretiske menes tema som sikter på å bedre forstå en handling (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2010, s. 136). For eksempel ble informantene som sier at de selv ikke bruker indikatoren spurt om hvorfor de tror noen i lignende stillinger velger å bruke indikatoren på individnivå.

Intervjuguiden²¹ består av fire deler:

1. kort introduksjon av informanten
2. erfaringer med bruk
3. hensikten med bruk
4. egen statistikk

Formålet med den første delen er å gi intervjuet en myk start, hvor informanten gis muligheten til å fortelle litt om seg selv. Det gir også informasjon om hvor lenge vedkommende har vært i

²¹ Intervjuguiden ligger som vedlegg til denne oppgaven. Se vedlegg 3, *Intervjuguide*

den nåværende stillingen og hvilken erfaring de har med seg i forkant. Den andre delen består av beskrivende spørsmål og tar for seg bruk av og erfaringer med publiseringsindikatoren. Den tredje delen ser nærmere på hensikten bak bruk og består av mer teoretiske spørsmål. Den fjerde delen består av å presentere informantene for egen statistikk, basert på publiseringspoeng fra 2017 hentet fra databasen for statistikk om høgre utdanning (DBH)²². Intervjuguiden inneholder ikke selve spørsmålsformuleringene i like stor grad som den viser til temaene som er skissert ovenfor. Det er fordi jeg brukte den samme intervjuguiden for alle informantene og spørsmålene ble tilpasset etter hvem jeg intervjuet. For eksempel måtte spørsmål om styringssignaler bli formulert ut i fra om jeg snakket med de som gir slike signaler videre eller de som mottar dem. Intervjuguiden ble sendt ut til informantene i forkant av intervjuet slik at de fikk tid til å reflektere rundt de temaene som ville være utgangspunktet for samtalen. Formålet med å sende intervjuguiden på forhånd er å få selve intervjuene til å bli mer fruktbare og effektive. I tillegg gir det informantene muligheten til å stille bedre forberedt til intervju.

4.5.1.1 Pilot

Før intervjuene skal skje bør det gjennomføres en test av intervjuguiden, ofte kalt en pilot. Dette er viktig for å sikre at spørsmålene vil oppfattes likt av alle informantene (Johannessen, Tufte og Christoffersen, s. 104, 2010). I løpet av november 2018 ble det gjennomført to piloter, med to ukers mellomrom. Hvorav den ene var med en nåværende instituttleder ved OsloMet og den andre var med en tidligere instituttleder. Med tanke på at jeg ønsket å intervju nåværende instituttledere ble det sett på som hensiktsmessig å gjøre den andre piloten med en tidligere instituttleder, slik at jeg ikke “brukte opp” potensielle informanter i forkant av undersøkelsen. Den første piloten gav hjelp ved at jeg endret formuleringen av enkelte spørsmål og stilte spørsmål til hensikten med å sende ut intervjuguiden til informantene i forkant av intervju. I tillegg ble det veldig klart at en strukturert intervjuguide ville fungere dårlig siden det ble tatt opp temaer som jeg på forhånd ikke hadde tenkt på. Intervjuguiden ble derfor endret fra strukturert til semistrukturert og jeg så meg nødt til å gjøre en pilot til. I den andre piloten fikk jeg testet de nye spørsmålene og fikk tilbakemelding om at det var enkelt å forstå hva jeg spurte om og hensikten med spørsmålene. Pilot to mente begrunnelsen for hvorfor informantene fikk

²² (Database for høgre utdanning [DBH], 2018a; DBH, 2018b; DBH, 2018c; DBH, 2018d). Statistikken brukt i intervjuene ligger under vedlegg 4, *Statistikk brukt i intervjuene*.

intervjuguiden på forhånd var god. Det ble vurdert som tilstrekkelig med to piloter og det ble derfor ikke gjennomført flere. Begge pilotintervjuene tok omtrent 45 minutter. Det ble derfor medregnet at intervjutiden ville ligge på mellom 30 og 60 minutter, ut ifra hvor mye informanten hadde å fortelle.

4.5.2 Utvalg

For å undersøke hvordan mellomledere ved OsloMet bruker publiseringsindikatoren på individnivå ble det naturlig å bruke disse som utgangspunkt for utvalget. Med mellomledere menes ledere ved de forskjellige enhetene ved OsloMet. Disse er igjen delt opp ut ifra om de er faglige ledere (instituttledere) eller forskningsadministrative ledere (prodekan for forskning, leder av forskningsadministrasjonen ved fakultetet). Den siste gruppen utgjør omtrent en tredjedel av informantene. Ved å velge lederne som intervjuobjekt er det deres stemme som vil presenteres, som betyr at undersøkelsen ikke vil få frem hva de som opplever bruken mener om det, men de som utøver bruken. Evalueringen og den tidligere forskningen viser at publiseringsindikatoren brukes i praksis av ledere, men denne undersøkelsen går ut på å finne årsaken til hvorfor den brukes. Imidlertid vil ikke alle som har en stilling som leder ved OsloMet vil være relevant å intervju derfor satt jeg kriterier for utvalget av informanter (Tjora, 2017, s. 41). Jeg har derfor satt følgende kriterier for utvalget:

1. Informanten må ha stilling som leder ved OsloMet.
2. Informanten bør ha FoU-ledelse og personalansvar som en del av stillingen sin
3. Informantene bør ha vært i stillingen i minst 1 år for å kunne vise til erfaring og prosesser

Kriteriene gav meg et utvalg på over 70 personer. Med tanke på de begrensinger som kommer med en masteroppgave, var det umulig for meg å gjennomføre så mange intervju. Det ble derfor gjort et strategisk utvalg. Jeg valgte å ekskludere den største gruppen i utvalget, som var studieledere og utgjorde rundt 40 personer. Denne gruppen er i utgangspunktet svært relevant å snakke med fordi studieledere ofte er de som har tette kontakt med forskerne selv. Likevel ble de valgt bort fordi jeg ønsket representasjon fra alle instituttene og muligheten til å sammenligne informantene fra dette nivået. Alle instituttene ved OsloMet har en instituttleder, men ikke alle instituttene har studieledere. Hvis studieledere hadde blitt inkludert, kunne det også muligens ha vært en stor skjevfordeling av representasjon ved fakultetene. Utvalget ble

dermed redusert til 29 personer, bestående av ledere ved alle fakultetene og en representant fra den sentrale forskningsadministrasjonen ved universitetet.

I følge Johannessen, Tufto og Christoffersen (2010) arbeider mange forskere ut ifra et metningspunkt hvor de stopper å gjøre intervju når de ikke lengre mottar noe ny informasjon fra informantene eller ikke ser noen hensikt i å gjøre flere intervju. Jeg har derimot valgt å ikke arbeide ut ifra et metningspunkt. For å se om bruken av publiseringsindikatoren varierer mellom enhetene, er jeg nødt til å få en rik representasjon. Derfor var det ønskelig å få intervjuet så mange som mulig av mellomlederne i utvalget.

4.5.2.1 Eliteinformanter

Utvalget består av såkalte eliteinformanter (Hertz & Imber, 1995). Det vil si at informantene, som er ledere, er de som i utgangspunktet bør ha best mulig kunnskap om det jeg undersøker. Andre som ofte anses som eliteinformanter er politikere, eksperter og forskere. Utvalget anses som en elitegruppe fordi de har erfaring og kunnskap om det å lede og ta avgjørelser på vegne av andre, i denne sammenheng undervisning-, forsknings- og forskningstilsatte (UFF-tilsatte). Eliteinformanter er ofte i en maktposisjon, enten direkte slik som i dette tilfellet, eller indirekte i form av at de har ekspertkunnskap om et emne. Det er viktig å fremheve overfor informanten hvorfor det er akkurat de du trenger å prate med:

«[i]t is essential to have... something that suggests that the person whom you want to speak to is uniquely qualified in some way. Otherwise, you will find yourself limited to talking with someone on that executive`s staff» (Thomas, 1995, s. 9).

I løpet av rekrutteringen opplevde jeg å bli henvist videre til andre, for eksempel rådgivere. Dette passer ikke med kriteriene for utvalget til undersøkelsen. Siden det er lederne som har beslutningsmakt og ansvaret for de ansatte og forskningsproduksjonen, kunne ikke en rådgiver besvare spørsmålene mine. Jeg understreket dette og fikk positiv respons. Det er viktig å ta hensyn til informantene, spesielt når man ønsker å intervju eliteinformanter. Disse har ofte lite tid til å kunne delta i prosjekter av denne sorten og man bør derfor presisere hvorfor akkurat de ble valgt ut og hva som er formålet med undersøkelsen. Man bør også gjennomføre intervjuet på et sted som er fordelaktig for dem (Thomas, 1995, s. 9). Derfor ble intervjuet utført på informantens kontor. Vanligvis vil intervjuholder sitte med mest makt i intervjusituasjonen

ettersom hun skal kontrollere den. I intervju med eliteinformanter er derimot maktposisjonen enten utjevnet eller forskjøvet til informanten fordi informanten enten er ekspert på emnet eller blir intervjuet på grunn av sin maktposisjon. Det blir derfor viktig at intervjuholder viser god innsikt i tematikken i intervjuet slik at man kan vinne respekt hos informanten og at de ikke opplever at du kaster bort tiden deres. Thomas (1995) påpeker likevel at man kan oppleve utfordringer selv etter man har fått intervju med eliteinformanten. Denne typen informanter er gjerne vant til å bli spurt om deres meninger og tanker, og kan derfor ha mer eller mindre forberedte svar som de ønsker å kommunisere (Thomas, 1995, s. 5). For eksempel opplevde jeg at informanter fra det samme fakultetet ofte gav lignende, og i noen tilfeller nesten ordrett, de samme svarene. Da var det viktig å stille oppfølgingsspørsmål om hvorfor de mente det eller hvorfor de hadde valgt å gjøre ting på den måten. Slik fikk jeg frem forskjellige opplevelser og forklaringer. Jeg opplevde også at informanter som svarte på spørsmål med å stille meg spørsmål tilbake og informanter som hadde brukt intervjuguiden til å forberede svarene sine på forhånd, selv om jeg ikke hadde inkludert selve spørsmålene i intervjuguiden. Jeg opplevde tilfeller hvor enkelte informanter enten kritiserte spørsmålene jeg stilte og stilte seg skeptisk til min kunnskap om temaet. Likevel har erfaringen med intervju av eliteinformanter vært god.

Flesteparten av informantene viste stor interesse for temaet og mente det var godt tema for en masteroppgave. Noen påpekte også at intervjuet fungerte som en bevisstgjøring for deres egen del fordi vi snakket om aspekter ved OsloMet som de ikke hadde så god kjennskap til fra før av eller som de ikke hadde tenkt særlig over tidligere. Jeg opplevde også at jeg var beæret for at informantene hadde tatt seg tid i en travel hverdag til å la seg intervju. Dette gjorde at jeg kanskje ikke tok nok kontroll i de situasjonene hvor informanter begynte å snakke om andre temaer eller at jeg ikke stilte alle de oppfølgingsspørsmålene som jeg burde ha gjort. Jeg burde kanskje ha presset informantene litt mer når de unngikk å svare på spørsmålene, men jeg vet at i de situasjonene var det en bevisst handling for å ikke sette informantene i en ubehagelig situasjon.

4.5.2.2 Rekruttering

Som student ved OsloMet anså jeg det som mest hensiktsmessig å kontakte hver enkelt potensiell informant personlig. Dette gir større sannsynlighet for deltakelse (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2010, s. 113). Informantene ble kontaktet via e-post, hvor

informasjonsskrivet²³ lå som vedlegg. Til sammen ble 29 personer invitert til å delta i prosjektet. De som ikke svarte innen en uke fikk en e-post med påminnelse om invitasjonen. Thomas (1995) påpeker at dersom du ikke får kontakt med de du ønsker å intervju, kan det være relevant å søke hjelp fra en person med relasjon til disse (Thomas, 1995, s. 9). Etter påminnelsen fikk jeg hjelp av instituttlederen som var med i piloten til å kontakte de som fremdeles ikke hadde svart på henvendelsen. Tre personer takket nei til å delta i undersøkelsen. Den første som takket nei hadde ikke interesse for å delta i undersøkelsen. Det to andre takket nei til å delta grunnet at de var helt ny i stillingen. Dette gjorde at de heller ikke passet med kriteriene for utvalget. De ble derfor spurt om den som hadde hatt stillingen før de fremdeles var ved institusjonen, og det var tilfellet hos en av dem. Tidligere leder ble da spurt om å delta på vegne av enheten, og takket ja til dette. Dette ble vurdert som tilstrekkelig siden vedkommende hatt stillingen for kort tid siden. I det andre tilfellet var personen tilknyttet fakultetet som hadde lavest representasjon sammenlignet med de andre fakultetene. Derfor valgte jeg å inkludere en studieleder fra enheten slik at hver av fakultetene har jevn representasjon. Til sammen var det 23 som takket ja til å delta i undersøkelsen.

4.5.3 Gjennomføring

Intervjuene ble gjennomført i perioden desember 2018 til februar 2019. For å gjøre det lettest mulig for informantene å delta i undersøkelsen, og for at de ikke måtte avsette mer tid enn nødvendig, ble intervjuene gjort på deres kontorer. Å gjennomføre intervjuet i omgivelser som er komfortable for informanten kan også hjelpe på maktbalansen. Selv om det var satt av omtrent en time til intervju, var det vanskelig på forhånd forutse hvor lang tid hvert intervju ville ta. Pilotene gav en indikasjon på rundt 45 minutter, men det er viktig å sette av litt bedre tid da det er lettere å avslutte før tiden enn å gå over den. Intervjuene varierte i lengde, med det korteste varte i 27 minutter og det lengste i 77 minutter. De fleste intervjuene varte i rundt en time. Til sammen utgjorde intervjuene litt over 21 timer med lydopptak.

Jeg vurderte også en kort stund å utelate dokumentanalysen siden intervjuene tok mye tid, men dokumentene har vært en viktig del av utformingen av undersøkelsen og gir en ramme som

²³ Informasjonsskrivet ligger som vedlegg til denne oppgaven. Se vedlegg 1,

intervjuene trenger. Undersøkelsen resulterte i et stort datamateriale. Et stort datamateriale er i seg selv ikke en begrensning, men dette gjorde at jeg ikke fikk tid til å gjennomgå dataene flere ganger. Det har også gjort at jeg har måtte ekskludere interessante funn som det enten ikke ble tid til å ta med eller som faller utenfor oppgaven avgrensning. For eksempel innhentet jeg data om ledernes tidligere ledererfaring og forskerbakgrunn, som kan være relevant for hvilke holdninger de har til publiseringsindikatoren og hvordan de anvender den. Jeg innhentet også ledernes antagelser til hvorfor de tror andre ledere velger å bruke publiseringsindikatoren på individnivå.

4.5.4 Behandling av data

Lydopptakene, som er råmaterialet, ble brukt til å transkribere intervjuene i etterkant. Intervjuene resulterte i over 250 sider med transkriberte intervju, men som har blitt redusert i kodingsprosessen. De transkriberte intervjuene er kodet ved bruk av programmet NVivo. Dette er prosjektets datamateriale, i tillegg til resultatene av dokumentanalysen. Det ble også tatt notater underveis i intervjuene, men disse er fragmenterte og gir lite mening utenfor intervjusammenheng. De er derfor ikke en del av datamaterialet. Likevel har de vært til god hjelp mens jeg har arbeidet med dataene. Under transkriberingen har jeg valgt å utelate personnavn og navn på enheter som ble gitt av informanten. Dette for å opprettholde informantens anonymitet, siden dataene fra intervjuene skal lagres i etterkant av prosjektet (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2016). Det ble laget over 120 koder som siden har blitt gjennomgått. Enkelte koder ble slått sammen, slettet og gruppert og gitt en liste på 48 koder som ligger til grunn for analysen. I tillegg ble en gruppe koder, som i seg selv er interessante funn, utelatt for videre analyse til denne undersøkelsen av kapasitetshensyn. Dette kommer jeg tilbake til avslutningsvis. Det kan være vanskelig å legge fra seg forhåndsbestemte antagelser om hva dataene vil fortelle basert på observasjoner man gjør underveis i intervjuprosessen. Det vil derfor være viktig under kodingen å lese det informanten faktisk forteller (Tjora, 2017, s. 201). For eksempel snakket alle informantene om tildeling av FoU-tid, men noen av de snakket om det på en måte som utrykte misnøye over hvordan tildelingen foregår. Etter alle intervjuene var kodet ferdig og brukt i analysen ble kodene som omhandlet de samme aspektene samlet under egne temaer.

4.6 Oppsummering

I dette kapitlet har jeg gjort rede for case som er utgangspunktet for denne studien, metodetriangulering og abduktiv tilnærming, samt dokumentanalyse og intervju som metode. Dette danner grunnlag for videre analyse og resultatene av undersøkelsen.

5 Analyse og resultater

I dette kapitlet vil jeg presentere analyse og resultater av undersøkelsene. Grunnen til at dette gjøres sammen i et kapittel er fordi resultatene fra undersøkelsene er omfattende og det er ikke plass innenfor rammene til denne oppgaven å gjennomgå resultatene på nytt i et eget analysekapittel. Kapitlet er delt i tre underkapitler. Det første underkapitlet presenterer analyse og resultater av dokumentanalysen. Her belyses eksterne dokumenter og interne dokumenter som er førende for virksomheten ved OsloMet og bruk av publiseringsindikatoren. I det andre underkapitlet blir analyse og resultater av intervjuene presentert. Her fremheves praksis, holdninger og føringer som har framkommet av intervjuene. Intervjuene utgjør hoveddelen av datamaterialet og derfor har de fått størst plass. I det siste underkapitlet blir dokumentanalysen og intervjuene sett i sammenheng med hverandre.

5.1 Dokumentanalyse

Rekkefølgen av dokumenter er presentert ut ifra nedslagsfeltet. Det vil si at det dokumentet som brukes av flest mennesker eller institusjoner kommer først, etterfulgt av det dokumentet som brukes av nest flest mennesker eller institusjoner. Presentasjonen starter dermed med de eksterne dokumentene og deretter de interne dokumentene.

5.1.1 Eksterne dokumenter

Av eksterne styringsdokumenter har jeg valgt å trekke frem DORA-erklæringen, universitets- og høyskoleloven, forskrift for ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger og tildelingsbrev til OsloMet fra KD fra år 2016 til 2019.

5.1.1.1 The San Francisco Declaration on Research Assessment

DORA har blitt et viktig prinsippdokument og et standpunkt mot bruk av kvantitative og bibliometriske mål for vurdering av forskning. De som har undertegnet erklæringen har forpliktet seg til å følge anbefalingene (DORA, udatert). DORA består av 18 anbefalinger til hvordan man skal og ikke skal bruke bibliometriske resultatmål. Disse er fordelt etter hvem anbefalingene henvender seg til: (1) generell anbefaling, (2,3) finansieringsaktørene, (4, 5) institusjonene, (6-10) utgivere, (11-14) organisasjoner som leverer bibliometriske målemetoder og (15-18) forskerne. Jeg har valgt å fokusere på anbefalingene som er gjeldende for OsloMet,

det vil si anbefalingene 1, 4, og 5. I tillegg har jeg valgt å ta med anbefaling 15 fordi den gir føringer for forskeres vurdering av forskningsbidrag i opprykk- og ansettelsesprosesser. Dette er også hovedsakelig de anbefalingene som OsloMet selv har vektlagt (HiOA, 2018a). DORA tar utgangspunkt i at man vurderer publikasjoner fra fagfellevurderte tidsskrifter og bruker JIF som vurderingsgrunnlag, men understreker at det gjelder også for bruk av andre bibliometriske målinger. Her vil publiseringsindikatoren komme inn.

Anbefaling 1 er generell og gjelder for alle som driver med forskningsevaluering. Anbefalingen sier at man ikke skal bruke tidsskriftbaserte bibliometriske målemetoder som grunnlag for vurdering av den enkelte forskerens bidrag eller i forbindelse med prosesser for ansettelse, opprykk eller finansiering.

«Do not use journal-based metrics, such as Journal Impact Factors, as a surrogate measure of the quality of individual research articles, to assess an individual scientist's contributions, or in hiring, promotion, or funding decisions» (DORA, udatert).

Anbefaling 1 legger opp til at kvantitative mål, slik som JIF og publiseringsindikatoren, ikke kan erstatte en kvalitativ faglig evaluering av forskningsbidraget til den enkelte forsker. Det vil si at alle som har undertegnet DORA har forpliktet seg til å legge en kvalitativ evaluering til grunn fremfor å benytte seg av bibliometriske målemetoder i vurdering av kandidater.

Anbefalingene 4 og 5, som retter seg mot institusjonene, viser til kriterier for ansettelse og opprykk skal være eksplisitt beskrevet og at all forskningsaktivitet bør vektlegges i en vurdering.

«Be explicit about the criteria used to reach hiring, tenure, and promotion decisions, clearly highlighting, especially for early-stage investigators, that the scientific content of a paper is much more important than publication metrics or the identity of the journal in which it was published» (DORA, udatert).

Anbefaling 4 innebærer at kandidater ikke skal vurderes på grunnlag av hvilke tidsskrifter de har publisert i, men snarere på innholdet i den enkelte publikasjonen. Det vil si at ved

vurderinger, som for eksempel til ansettelse og opprykk ved OsloMet, skal ikke kvantitative mål ligge til grunn for komiteenes vurdering.

Anbefaling 5 oppfordrer institusjonene til å vektlegge flere ulike forskningsaktiviteter i tillegg til vitenskapelig publisering. Institusjonene bør også vurdere andre metoder for å måle innflytelse, spesielt kvalitative indikatorer for forskningsinnflytelse. Dette bør også ha en innvirkning på styring og praksis ved institusjonene.

«For the purposes of research assessment, consider the value and impact of all research outputs (including datasets and software) in addition to research publications, and consider a broad range of impact measures including qualitative indicators of research impact, such as influence on policy and practice» (DORA, udatert).

Anbefaling 5 innebærer at institusjonene bør legge andre forskningsaktiviteter til grunn, som for eksempel aspektene som er dekket av U i FoU. I tillegg bør OsloMet se på andre måter å måle forskningsaktivitet foruten de kvantitative målene som brukes i dag.

Anbefaling 15 retter seg mot forskerne og vektlegger deres rolle i forskningsevaluering. Anbefalingen oppfordrer forskere til å vurdere innholdet i publikasjoner fremfor bibliometriske målemetoder, som hvilket tidsskrift det er publisert i eller hvor mange ganger man er sitert.

«When involved in committees making decisions about funding, hiring, tenure, or promotion, make assessments based on scientific content rather than publication metrics» (DORA, udatert).

Det vil si at forskere som har signert DORA og som er involvert i prosesser hvor man driver med forskningsevaluering, slik som sakkyndige komiteer for opprykk eller ansettelse, har forpliktet seg til å se forbi publiseringskanaler, nivåinndeling og h-indekser og lignende ved vurdering av en kandidat.

5.1.1.2 Lov om universiteter og høyskoler

Lov om Universiteter og høyskoler (UH-loven) (2005), er lovverket til UH-sektoren. Loven gir det juridiske rammeverket for virksomheten ved norske universiteter og høyskoler²⁴. Hensikten med loven er altså å legge til rette for at institusjonene kan drive med høyere utdanning, forskning og utviklingsarbeid på et høyt internasjonalt nivå. Jeg trekker frem aspektene som handler om lovens formål, styrets ansvar og ansettelse. UH-loven er for tiden under vurdering av et offentlig utvalg, kalt Universitets- og Høyskolelovutvalget (Universitets- og høyskolelovutvalget, udatert). Utvalget skal levere en utredning for loven innen 1.februar 2020. Derfor tar denne undersøkelsen utgangspunkt i den gjeldende loven for 2019.

Kapittel 1, som handler om lovens formål og virkeområde, består av 7 paragrafer. Jeg fremhever tre av disse, paragraf 1, 9 og 6. § 1-1 sier at lovens formål er å tilrettelegge for at høyere utdanningsinstitusjoner kan utføre sin virksomhet. Punkt b) presiserer at loven skal sørge for at universitet og høyskoler i Norge «utfører forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå» (Universitets- og høyskoleloven, 2005, § 1-1). Slik jeg ser det sidestiller loven dermed forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid. Punkt c) under samme paragraf forteller at loven legger til rette for at institusjonene skal formidle kunnskap om institusjonens virke og skape forståelse for akademisk frihet:

«formidler kunnskap om virksomheten og utbrer forståelse for prinsippet om faglig frihet og anvendelse av vitenskapelige og kunstneriske metoder og resultater, både i undervisningen av studenter, i egen virksomhet for øvrig og i offentlig forvaltning, kulturliv og næringsliv» (Universitets- og høyskoleloven, 2005, § 1-1).

Jeg tolker punkt c) av § 1-1 dit at OsloMet er pålagt å la sine UFF-tilsatte drive med kunstnerisk utviklingsarbeid på lik linje med forskning, men også at resultatene fra denne delen av virksomheten skal formidles.

²⁴ Gjennomgående i teksten benytter jeg skriveformen høyskole med g, foruten der hvor det henvises til kilder som benytter skriveformen med y.

Paragraf 9 av UH-loven handler om styret ved de statlige universiteter og høyskoler. § 9-1, ledd 1 presiserer at det er styret som er ansvarlig for praksis som institusjonens øverste organ og at de er ansvarlige «for at den faglige virksomheten holder høy kvalitet» (Universitets- og høyskoleloven, 2005, § 9-1). I tillegg er styret ansvarlig for at virksomheten «drives effektivt og i overenstemmelse med de lover, forskrifter og regler som gjelder, og de rammer og mål som gis av overordnet myndighet» (Universitets- og høyskoleloven, 2005, § 9-1). Det vil si at det til slutt, slik jeg forstår det, er styret ved institusjonen ansvarlig for all praksis som foregår ved alle enhetene og på alle nivåer av institusjonen. Styret har ansvaret for å påse at vedtak fattet av styret eller rammer fastsatt av KD implementeres og følges i alle ledd av institusjonen. For eksempel innebærer dette at når OsloMet signerer dokumenter, slik som DORA, er det styret som er ansvarlig for at praksis ved institusjonen som strider med prinsippene i erklæringen blir endret. Ledd 2 av samme paragraf, § 9-1, gir styret muligheten til å delegere avgjørelsesmyndigheten til andre deler av institusjonen så lenge dette ikke strider med lovens presisering av bestemmelser som må fattes av styret.

«Styret kan delegere sin avgjørelsesmyndighet til andre ved institusjonen i den utstrekning det ikke følger av denne lov at styret selv skal treffe vedtak, eller det er andre særlige begrensninger i adgangen til å delegere» (Universitets- og høyskoleloven, 2005, § 1-1).

Det innebærer at der hvor styret har muligheten kan de gi enhetene, for eksempel fakultetene, avgjørelsesmakt til å bestemme selv. Jeg forstår det slik at for fakultetene betyr dette at de kan forme praksis ut ifra deres behov og ta i bruk tiltak som bedre passer virksomheten deres. Dette er en av årsakene til at autonomi er en viktig del av styring ved institusjonen. Det blir gitt eksempel på dette under de interne styringsdokumentene i form av tildeling av FoU-tid som skjer på fakultetsnivå.

Paragraf 6 av UH-loven, § 6-3, handler om hvordan institusjonene skal gå frem i utlysings- og ansettelsesprosesser i undervisnings- og forskerstillinger. Ledd 3 av paragrafen sier at ansettelse skal skje på grunnlag av en innstilling, som skal gis ut ifra en sakkyndig bedømmelse: «Ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger skjer på grunnlag av innstilling. Innstilling skjer ut fra sakkyndig bedømmelse» (Universitets- og høyskoleloven, 2005, § 6-3). Paragrafen

sier også at man kan i særskilte tilfeller for undervisnings- og forskerstillinger som ikke er førstestillinger eller professorstillinger velge å ikke bruke en sakkyndig komite.

«Ansettelsesorganet kan i særskilte tilfeller bestemme at kravet om sakkyndig bedømmelse kan fravikes for undervisnings- og forskerstillinger som ikke er førstestillinger eller professorstillinger» (Universitets- og høyskoleloven, 2005, § 6-3).

Paragraf 6-3, ledd 5, presiserer at styret ved den enkelte høyere utdanningsinstitusjonen står fritt til å velge hvem som er ansvarlig for innstillingen og at institusjonene kan selv utforme nærmere regler for innstilling. «Styret selv bestemmer hvem som skal innstille og fastsetter nærmere regler om innstilling m.m.» (Universitets- og høyskoleloven, 2005, § 6-3). Jeg tolker teksten dithen at OsloMet kan legge til føringer foruten de som allerede finnes for komiteen. I ledd 6 av den samme paragrafen legger loven også opp til at departementet kan fremstille forskrift for ansettelse- og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger. Videre vil *Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger* (2006), bli presentert.

5.1.1.3 Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger

Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger (Forskrift om opprykk og ansettelse) (2006), er et tillegg til UH-loven og legger føringer for hvordan prosessene for ansettelse og opprykk skal foregå ved universitet og høyskoler. I analysen fremheves kapittel 2 som legger føringer for hvordan sakkyndige komiteer skal være oppbygd og deretter på hvilket grunnlag de skal vurdere kandidater.

Under § 2-2, ledd 7, 8 og 10 gis det instruksjoner om komiteens sammensetning. Ledd 7 presiserer at bedømmelse av en kandidat skal «foretas av en bedømmelseskomite innenfor søkerens fagområde» (Forskrift for opprykk og ansettelse, 2006, §2-2). Ledd 7 sier også at komiteen skal «nedsettes av styret eller det organ som styret delegerer til» (Forskrift for opprykk og ansettelse, 2006, §2-2) å gjøre bedømmelsen. Det betyr at styret kan delegerer ansvaret for å nedsette den sakkyndige komiteen til andre ledd i institusjonen. Ledd 8 legger føringer for kompetansen hos medlemmene i en komite. De skal ha «professorkompetanse eller tilsvarende kompetanse på søkerens fagområde» (Forskrift for opprykk og ansettelse, 2006, §2-2). Jeg tolker teksten i ledd 8 dithen at medlemmene i komiteen skal ha kompetanse innen

søkerens fagområde, men at det ikke innebærer at medlemmene nødvendigvis har kompetanse på søkerens forskningsfelt.

Ledd 10 av § 2-2 sier at komiteen skal legge kriteriene for ansettelse og dokumentasjonen for kompetanse som grunnlag for bedømmelsen. Det vil si at komiteen må presentere hva de har vektlagt i vurdering av søkeren og at denne må være knyttet til vedkommende sitt fagområde.

«Av bedømmelseskomiteens tilråding må det framgå på hvilket grunnlag søkeren erklæres kompetent med henvisning til den dokumentasjonen som er nevnt under (5). Kompetansen skal knyttes til det fagområdet vedkommende er ansatt i, jf. (2)»
(Forskrift for opprykk og ansettelse, 2006, §2-2).

Ledd 5 av § 2-2 legger føringer for grunnlaget som komiteen skal vurdere søkere for opprykk til professor ut ifra. Den sier at «bedømmelsen skal skje på grunnlag av dokumentert vitenskapelig eller kunstnerisk kompetanse» (Forskrift for opprykk og ansettelse, 2006, §2-2). Slik jeg forstår det, sidestiller forskrift for opprykk og ansettelse, likt som i UH-loven, kunstnerisk utviklingsarbeid med forskning for vurdering av kandidater. Punkt a), presiserer at vitenskapelig kompetanse kan gjenspeiles i opptil «15 vitenskapelige arbeider» (Forskrift for opprykk og ansettelse, 2006, § 2-2). For «skapende og utøvende kunstnerisk kompetanse er det anledning til å levere inntil 15 kunstneriske arbeider eller publikasjoner» (Forskrift for opprykk og ansettelse, 2006, § 2-2). Videre gis en beskrivelse av hva som kan, men ikke utelukkende, vurderes som dokumentasjon for skapende og utøvende kunstnerisk kompetanse:

«Dokumentasjonen kan bl.a. bestå av

- kunstneriske originalarbeider,
- gjengivelse av kunstnerisk arbeid, for eksempel fotografier, audiovisuelle opptak eller liknende,
- publikasjoner basert på søkerens skapende og utøvende virksomhet,
- dokumentasjon av konserter, utstillinger, forestillinger, oppsetninger ved for eksempel program, katalog, samt omtaler eller kritikker i anerkjente publikasjoner,
- kunstneriske priser, innkjøp og oppdrag» (Forskrift for opprykk og ansettelse, 2006, § 2-2).

Slik legges føringer for hva komiteen skal legge til grunn for vurdering av søkere. Forskrift for opprykk og ansettelse sier ingenting om hvordan komiteen skal vektlegge kvantitative mål for vurdering av søkere. Avslutningsvis presiserer ledd 5 at søkeren også skal «i tillegg levere en fullstendig liste over alle publikasjoner eller annen dokumenterbar virksomhet som påberopes som grunnlag for bedømmelsen» (Forskrift for opprykk og ansettelse, 2006, § 2-2). Det innebærer at søkere med mer enn 15 vitenskapelige, skapende eller utøvende kunstneriske arbeider har muligheten til å fremstille dette og komiteen kan velge å vektlegge disse til vurderingen sin. I tillegg betyr det at andre forskningsrelaterte aktiviteter kan bli brukt i vurdering av søkere.

5.1.1.4 Tildelingsbrev til OsloMet (2016 – 2019)

Tildelingsbrevet fra KD kommer årlig og presenterer bevilgninger til OsloMet, legger føringer for hvordan universitetet skal utføre sitt oppdrag og hvilke resultater som forventes det kommende året (OsloMet, 2019b). Det gis også retningslinjer for rapportering og resultatoppfølging hvorav institusjonene må fremlegge en årsrapport som forholder seg til styringsparameterne i tildelingsbrevet. Årsrapportene til OsloMet fra 2015 til 2018 vil bli presentert senere i dokumentanalysen under *5.1.2.2 Årsrapporter (2015 – 2018)*. I 2015 ble styringsparameterne revidert og publiseringspoeng per UFF-tilsatt er en av parameterne man må forholde seg til (KD, 2016). Nytt fra 2018 er at OsloMet og KD har inngått en utviklingsavtale, som innebærer at enkelte aspekter ved virksomheten skal det jobbes ytterligere med i perioden 2019 til 2022 (KD, 2019, s. 10). Utviklingsavtalen for OsloMet og KD er presentert i tildelingsbrevet fra 2019 og inneholder fire utviklingsmål som måles ut ifra forskjellige måleparametere (KD, 2019, s. 11 - 14). Tildelingsbrevene viser at midlene basert på den resultatbaserte uttellingen fra lukket budsjetttramme øker gradvis og i takt med at bevilgningene som KD tildeler OsloMet også øker årlig (KD, 2016; KD, 2017; KD, 2018b; KD, 2019). Tildelingsbrevene presenterer ikke hvor mye av midlene fra lukket budsjetttramme som er et resultat av OsloMet sine samlede publiseringspoeng²⁵.

²⁵ Dette er mulig å regne seg fram til ved å se hvilken verdi et publiseringspoeng har i et gitt år, i orientering av om statsbudsjettet for universitet og høyskoler, og den totale summen av publiseringspoeng, som står i årsrapportene til OsloMet.

Tildelingsbrevene til OsloMet har de siste årene, blant annet, vektlagt vekst av antall vitenskapelige publiseringer og åpen tilgang som et sentralt forskningspolitisk mål. Antall publiseringspoeng per faglig årsverk er en av de nasjonale styringsparameterne som institusjonene i UH-sektoren måles på, ettersom det er en del av RBO. I tillegg ble det i tildelingsbrevet til OsloMet i 2017 og 2018 oppfordret til at institusjonen undertegnet DORA-erklæringen (KD, 2017, s. 10; KD, 2018b, s. 4).

5.1.2 Interne dokumenter

Av interne dokumenter har jeg valgt ut Strategi 2024, årsrapporter for OsloMet fra 2015 til 2018, lokal modell for formidlingspoeng og tildeling av FoU-tid. Selv om alle dokumentene er styringsdokumenter har de ulikt virkeområde og nedslagsfelt, og blir presentert deretter.

5.1.2.1 Strategi 2024

Strategi 2024 er den overordnede strategien for hele institusjonen, og ble vedtatt av styret i 2017. Strategien er et av de viktigste styringsdokumentene på institusjonelt nivå siden den legger overordnede føringer for prioriteringer og påvirker andre styringsdokumenter som blir utviklet videre nedover i institusjonen (OsloMet, 2018a). Strategien er et overordnet dokument, som inneholder fire mål, hvor hvert mål er fulgt opp med en rekke tiltak i form av aktiviteter som skal hjelpe OsloMet å oppnå målene. Strategi 2024 legger ingen føringer for forskningsevaluering og bruk av kvantitative mål i vurdering av forskningskvalitet, men legger føringer for hvilke aspekter av virksomheten som skal utvikles frem mot 2024. Blant målsettingene fokuseres det på å «Styrke vitenskapelig produktivitet» (OsloMet, 2018a) og «bedre system for virksomhetsstyring» (OsloMet, 2018a).

5.1.2.2 Årsrapport (2015 – 2018)

Årsrapporten er en tilstandsrapport med resultater for virksomheten for det året som har gått for institusjonen hvor måltall, sektormål og andre sentrale deler av virksomheten det siste året presenteres. Relevant for denne analysen er aspektene ved årsrapportene som omhandler vitenskapelig publisering og hvordan det blir omtalt. I årsrapportene står det at publiseringspoeng per UFF-årsverk gir en indikasjon på vitenskapelig kvalitet og produktivitet (HiOA, 2016; HiOA, 2017; HiOA, 2018b, OsloMet 2019). Årsrapportene presenterer hovedtall for virksomheten som gjenspeiler styringsparameterne brukt i tildelingsbrevene fra KD. Blant disse er totalt antall publiseringspoeng og publiseringspoeng per UFF-årsverk. I tillegg

presenteres også i årsrapportene tall for andel forfatterandeler på nivå 2²⁶. Årsrapportene viser at antallet vitenskapelige publikasjoner og publiseringspoeng per faglig stilling øker årlig, foruten en liten nedgang i publiseringspoeng i 2017, men som har gått opp igjen i 2018. Dette sees i sammenheng med at OsloMet har styrket forskning ved institusjonen gjennom flere virkemidler.

«I tillegg til økt kompetanse trenger fagpersonalet tid til å drive forskning. Derfor er det positivt at FoU-ressursen som tildeles på fakultetene også øker i 2018: fra 25 prosent av årsverkene i 2016 til 26 prosent i 2017 og over 28 prosent i 2018» (OsloMet, 2019c, s. 20).

Fra 2013 til 2018 har andelen førstekompetanse blant de faglige ansatte økt fra 63,8 prosent til 65,5 prosent i 2018 (HiOA, 2017, s. 20; OsloMet, 2019c, s. 20). Alle tiltakene for å styrke forskningen gjør at samtlige av årsrapportene melder om forventet økning av vitenskapelig publisering.

«Det er en viktig strategisk satsning for HiOA å øke kvalitet og volum på forskningsvirksomheten. Det er en positiv utvikling på de fleste områdene, men HiOA har fortsatt behov for å arbeide raskere med å øke førstestillingskompetansen blant de ansatte, antall publikasjoner, andel publikasjoner på nivå 2 ... HiOA gjennomfører en rekke tiltak for å øke utviklingstakten innenfor disse områdene, og det forventes bedre resultatoppnåelse fremover» (HiOA, 2016, s. 5).

I årsrapportene kommer det frem at den vitenskapelige produksjonen øker og at en videre økning er nødvendig for å nå OsloMet sine mål. Derfor legges det ansvar over på fagmiljøene å bli sterkere og mer robuste for å fortsette økningen (HiOA, 2016, s. 19; OsloMet, 2018c, s. 16; OsloMet, 2019c, s. 18-19). Slik jeg forstår det vil OsloMet tillegge fagmiljøene ansvar for å publisere mer og å generere flere publiseringspoeng. Likevel viser årsrapportene at OsloMet har kontinuerlig overgått egne målsettinger for antall publiseringspoeng:

²⁶ Se vedlegg 8, *Eksempel på resultatindikator for publiseringspoeng*.

«OsloMet har de senere årene hatt en positiv utvikling for vitenskapelig produksjon og publisering. Etter en liten tilbakegang fra 2016 (969,9 publiseringspoeng) til 2017 (960,5 publiseringspoeng) ser vi i 2018 en betydelig ny økning i publisering: Per 14. februar er det registrert 1089,67 publiseringspoeng for 2018, noe som innebærer at årets mål på 958 poeng er nådd med meget god margin. Erfaringsmessig vil antall registrerte publikasjoner også kunne øke noe frem mot DBHs registreringsfrist i april» (OsloMet, 2019c, s. 19c).

For å fortsette denne positive utviklingen mener OsloMet at det er viktig å drive med strategiske satsninger, men ikke bare for å øke den vitenskapelige produksjonen. Kompetanseheving er en viktig del av det å øke forskningsvirksomheten og OsloMet ønsker å få økt andelen publikasjoner fra institusjonen som utgis i anerkjente tidsskrift:

«Til tross for en positiv utvikling vil det fortsatt være en viktig strategisk satsning for HiOA å øke kvalitet og volum på forskningsvirksomheten. HiOA har særlig behov for å øke andelen professorer, men også for å øke førstestillingskompetansen blant de tilsatte og andelen publikasjoner i de mest prestisjefylte kanalene.» (HiOA, 2017, s. 6)

Jeg tolker det dithen at OsloMet ønsker å legge føringer for at flere av de fremtidige publikasjonene som kommer fra institusjonen skal publiseres i anerkjente tidsskrift, ofte de som befinner seg på nivå 2 i NPI.

5.1.2.3 Formidlingspoeng

OsloMet har en lokal modell for å gi uttelling for formidling²⁷ i tillegg til vitenskapelig publisering (OsloMet, 2019a). Den baserer seg på at de ansatte registrerer formidling i Cristin, hvor det finnes noen kategorier i tillegg til vitenskapelig publisering. OsloMet har laget noen retningslinjer for hvilke av kategoriene i Cristin som kan brukes for å få tellende formidling, som igjen gir et visst antall formidlingspoeng. For eksempel får man ikke uttelling for fagbøker gjennom publiseringsindikatoren, men hvis den registreres som formidling vil man få formidlingspoeng for publikasjonen. Til forskjell fra publiseringsindikatorens inndeling som

²⁷ Se vedlegg 5, *Modell for formidlingspoeng* for oversikt over tellende formidling.

bruker publiseringsform og nivåinndeling har formidlingspoeng hoved- og underkategorier for ulike former for formidling. For eksempel er *Mediebidrag* en hovedkategori med underkategoriene *Dokumentar*, *Programledelse*, *Programdeltagelse* og *Intervju*. Ved hovedkategorien *Kunstnerisk og museal presentasjon* finnes underkategoriene *Museums-*, *Arkitektur-*, *Kunst-*, og *Webutstilling*. I tillegg er det en underkategori som heter *Annet*. Hovedkategoriene er vektet og gir ulikt antall poeng, mellom 3 og 15, uavhengig av underkategorien som er brukt, bortsett fra underkategorien *Annet*. I motsetning til de andre underkategoriene i *Kunstnerisk og museal presentasjon*, som gir en uttelling på 15 formidlingspoeng, får man 3 formidlingspoeng for *Annet*. Formidlingspoeng gir økonomisk uttelling i form av at det sentralt blir holdt av midler basert på publiseringspoeng, som igjen blir fordelt på fakultet og institutt basert på andel formidlingspoeng.

5.1.2.4 Tildeling av FoU-tid

Det er opp til fakultetene selv hvordan de ønsker å tildele FoU-tid blant sine UFF-tilsatte. Tildelingen ved alle fakultetene bygger på en del av de samme komponentene. For eksempel andelen FoU-tid være basert på stillingskategori og det er tilknyttet et resultatkrav til størrelsen på andel FoU-tid. Resultatkravet innebærer at man risikerer å miste eller få redusert FoU-tid i fremtiden dersom man ikke møter kravet som er satt for FoU-tiden man er tildelt. Fakultetene får dermed likeartede, men likevel noe forskjellige retningslinjer. Under presenteres tildeling av FoU-tid ved hvert fakultet. Tre av fakultetene har valgt å ha veiledende retningslinjer for tildeling av FoU-tid. Ved det siste fakultetet er ordningen med tildeling av FoU-tid lagt ned i et dekanvedtak.

Fakultetet for Helsevitenskap (HV)

HV har en resultatbasert tildeling som baserer seg på dels på stilling og dels på vitenskapelig publisering. Det betyr at det er produktiviteten hos den enkelte forsker som er avgjørende for mye FoU-tid man får, men det innebærer at man er i en førstestilling. FoU-tid tildeles i en treårsperiode. For tilsatte i førstestillinger vil en publisasjon i løpet av tre år gi 25 prosent FoU-tid. To til tre publikasjoner vil gi 35 prosent FoU-tid og fire publikasjoner gir 45 prosent FoU-tid. Det finnes ikke et tak for produktiviteten, men normalt sett skal man ikke kunne ha mer enn 45 prosent FoU-tid. På fakultetets nettsider presiseres det at «Med publisasjon menes fagfelleverderte, vitenskapelige publikasjoner, inkludert vitenskapelige antologier, med OsloMet som akkreditert institusjon» (OsloMet, 2019a). For andre UF-tilsatte er det mulig å

søke om ekstra FoU-tid. Søknaden baserer seg på tidligere vitenskapelige publikasjoner og andre bidrag. Det er instituttleder, eventuelt sammen med studieledere, som avgjør tildeling av FoU-tid (OsloMet, 2019a).

Fakultetet for lærerutdanning og internasjonale studier (LUI)

LUI har i likhet med HV en resultatbasert tildeling av FoU-tid, men i stedet for å basere tildelingen på antall publikasjoner benytter LUI seg av publiseringspoeng. I tillegg har LUI utviklet en egen ordning som de kaller for NVI+²⁸. Ordningen bruker blant annet publiseringspoeng, men teller også med andre forskningsrelaterte aktiviteter, som kunstnerisk utviklingsarbeid og formidling. Informasjon om tildeling av FoU-tid ved LUI er, i motsetning til de andre fakultetene, ikke tilgjengelig på nettsidene til OsloMet. Dekanbeslutningen, som ligger til grunn for tildelingsprosedyren, ble sendt til meg på mail av en informant fra fakultetet.

Fakultetet for Samfunnsvitenskap (SAM)

SAM tildeler FoU-tid dels basert på stillingskategori og dels basert på resultater i løpet av en treårs periode. Det er instituttledere som tildeler FoU-tid. Fordelingen basert på stillingskategori legger føringer for resultatkravet og man får utlevert FoU-tid for en treårsperiode. Det vil si at man må innfri resultatkravet innen treårsperioden for å opprettholde FoU-tiden man er tildelt. Kravet innebærer at den ansatte har bidratt i tellende publikasjoner. En høskolelektor kan motta 25 prosent FoU-tid med krav om minst en publikasjon. En førstelektor eller førsteamanuensis kan motta 35 prosent med FoU-tid med krav om minst to publikasjoner. En professor eller dosent kan motta 45 prosent med FoU-tid med krav om minst tre publikasjoner. Det er mulig for UF-tilsatte å ha en annen andel FoU-tid enn det som stillingskategorien legger opp til, men tildeling basert på stillingskategori anses som normen. Etter avtale mellom instituttleder og ansatt kan en ikke-tellende publikasjon vektlegges ved tildeling av FoU-tid. For eksempel hvis en ansatt skriver en lærebok i forbindelse med utdanningen (OsloMet, 2018b).

Fakultetet for Teknologi, kunst og design (TKD)

²⁸NVI+-ordningen ligger som vedlegg til oppgaven, under Vedlegg 6, *Tildeling av FoU-tid LUI – NVI+*.

Ved TKD må alle UFF-tilsatte søke om å få FoU-tid årlig, og det forventes at alle enten forsker eller ønsker å forske. Kravene som stilles til å motta FoU-tid er at tiden som gis må resultere i enten (1) publikasjoner som gir publikasjonspoeng, (2) kunstnerisk utviklingsarbeid som er fagfellevurdert og gir formidlingspoeng eller (3) andre former for utviklingsarbeid som er nyskapende og publiserbart. TKD bruker også en veiledende norm som baserer seg på stillingskategori, hvor førstelektorer og førsteamanuenser kan få inntil 30 prosent, og for dosenter og professorer er det 45 prosent. Det er instituttleder som avgjør tildeling av FoU-tid (OsloMet, 2017).

5.1.3 Oppsummering av funn fra dokumentene

Funnene av eksterne dokumenter kan synliggjøre at slike dokumenter legger føringer for hvordan virksomheten ved OsloMet skal drives og hvilke rammer det settes for forskningsevaluering. Gjennom å signere DORA har OsloMet forpliktet seg til å følge anbefalingene for hvordan forskningskvalitet skal vurderes. UH-loven og forskrift for opprykk og ansettelse er de lovpålagte føringene som viser at styret ved OsloMet er til syvende og sist ansvarlig for hvordan forskning evalueres og i forlengelse av det også hvordan publiseringsindikatoren brukes på individnivå. Tildelingsbrevene viser hva KD ønsker at OsloMet skal måle ved institusjonen. Tildelingsbrevene viste også at KD oppfordret OsloMet til å signere DORA. Analysen av de interne dokumentene kan synliggjøre at OsloMet har kontinuerlig økt produksjonen av vitenskapelige publikasjoner og ønsker å fortsette den positive utviklingen gjennom strategiske satsninger. OsloMet har utviklet en lokal modell for uttelling av formidling, som betyr at også andre FoU-aktiviteter foruten publisering og eksterne midler kan telles. Tildeling av FoU-tid er en ordning som foregår på fakultetsnivå, som innebærer at dette er ansvar som er ført ned til et lavere nivå ved institusjonen for å ivareta fakultetenes ulike behov. Her ser vi at fakultetenes tildeling er likeartede, men at de har fremdeles har ulike tilnærminger til resultatkrav.

5.2 Intervju

Dokumentanalysen viser til hvilke føringer for virksomheten ved OsloMet som kan påvirke praksis. Intervjuene kan derimot vise hva som kan være praksis og hvilke holdninger informantene har til bruk av publiseringsindikatoren ved OsloMet. Det som gjør datamaterialet fra intervjuene så interessante er at man kan gå i dybden av tematikken, men det vil ikke vært mulig dersom alle aspekter skulle blitt med. Jeg har derfor valgt ut de funnene som er mest

relevante og betydningsfulle for oppgavens hypoteser. Andre funn i datamaterialet, som jeg har valgt bort for å få spisset oppgaven og fokusere på hypotesene, kan være gode utgangspunkt for selvstendige publikasjoner. Funn fra intervjuene som blir presentert og analysert i denne studien er delt inn i tre underkapitler; *Praksis*, *Holdninger* og *Føringer*. Til slutt gis en oppsummering av funnene fra intervjuene.

5.2.1 Praksis

I denne delen av analyse og resultater presenteres funn fra intervjuene som handler om praksis. Det vil si hvordan informantene faktisk velger å bruke, eller ikke bruke, publiseringsindikatoren. Funnene viser at praksis varierer både mellom fakultetene og innad på fakultetene. I tillegg kan fagtilhørighet og størrelsen på institutt være avgjørende for praksis. Her har jeg valgt å trekke frem bruk i forbindelse med forskningsmonitorering, tildeling av FoU-tid, erfaringer med sakkyndige komiteer og DORA-erklæringen.

5.2.1.1 Forskningsmonitorering

Halvparten av informantene, både faglige og administrative ledere, forteller at de bruker indikatoren på individnivå til å skaffe seg en oversikt over forskningsaktiviteten ved enheten. Dette kan være i forbindelse med målsettinger eller i forberedelse til medarbeidersamtaler. Det kan også brukes som grunnlag til interne diskusjoner om publiseringspraksis. Denne typen forskningsmonitorering mener informantene er hensiktsmessig fordi det er deres ansvar som ledere å ha kjennskap til progresjon ved enheten og for at man oppnår målsettingene som er satt. Hvordan informantene velger å bruke informasjonen videre, og hvordan de velger å dele den varierer. Informantene som er faglige ledere mener at det er en naturlig del av forberedelse til medarbeidersamtale. Leder følger opp forskningsaktiviteten til den enkelte forsker og kan bidra med tiltak dersom noen trenger ekstra hjelp til å nå resultatkravet. Tildeling av FoU-tid er knyttet til et resultatkrav, derfor ønsker de faglige lederne på tvers av fakultetene å påse at alle UFF-tilsatte opprettholder FoU-tid gjennom å holde seg oppdatert på individnivå. Informant 18 mener man i hovedsak skal forholde seg til publisering på instituttnivå, men ser nytten av å kunne følge opp den enkelte for at man skal nå kravet: «En indikator kan jo også være et utgangspunkt for å diskutere virksomheten og for å få tak i hvor organisasjonen er» (Informant 18). Informant 5 mener også at det er viktig å se på hvem som publiserer, for å vite at publiseringsaktiviteten ikke er skjevfordelt mellom forskerne. Informanten mener det i

utgangspunktet ikke er interessant hvilket kjønn forskerne har, men at publiseringsaktiviteten bør i størst mulig grad gjenspeiler kjønnsfordelingen ved enheten.

Hvordan informantene velger å dele informasjonen videre med enheten kan være forskjellig. Informant 4 og 5, som begge er faglige ledere, har ulike syn på hvordan man videreformidler informasjonen om enhetens og individets produksjon. Informant 4 velger å dele informasjon om blant annet antall publiseringspoeng og fordelingen mellom nivå 1 og nivå 2 videre med hele instituttet for å skape en bevissthet rundt forskningsaktiviteten:

«For meg som instituttleder så hjelper det å ha oversikt over produksjonen. Da kan jeg se at den personen leverer mye mens den andre personen leverer null. Så det er fin måte å forstå hva vi driver med, statusen. Jeg, som instituttleder, forteller folk hvor mange publiseringspoeng vi har produsert, hvor mange publikasjoner, nivå 1, nivå 2 så folk er bevisst på det» (Informant 4).

Informanten mener det er viktig å skape bevissthet rundt forskning og publisering, spesielt skal dette ha vært viktig i forbindelse med universitetssatsningen. Informant 5 forteller at de bevisst ikke deler informasjon om publiseringen til den enkelte på instituttnivå, men heller snakker med den enkelte forsker om deres publisering. Informanten sier at det på instituttnivå kun fokuseres på enhetens samlede produksjon:

«Det blir ikke på instituttet publisert noen resultater på individnivå på personalmøter, men jeg har jo en oversikt over hvor mange publiseringspoeng hver enkelt medarbeider har produsert. Vi går ikke ut med det i noen møter eller noe sånt» (Informant 5).

Informant 21 mener at forskningsmonitorering også er en god måte å skaffe seg oversikt over hvilke kanaler som brukes og at den informasjonen kan være utgangspunkt for diskusjon om hvordan man publiserer. Informant 9 forteller at dette førte til en debatt på instituttet om fokuset på nivå 2-publisering og hva man skal vektlegge. Informanten så at det hadde vært en nedgang i antall publiseringspoeng ved instituttet og hadde ut av nysgjerrighet spurt FoU-administrasjonen om en liste over alle publikasjoner og hvor de var publisert. Listen viste at det hadde ikke vært en nedgang i antall publikasjoner, men i antall publiseringspoeng. Det hadde

vært en nedgang i andel nivå 2-publikasjoner ved enheten og informanten ønsket å skape oppmerksomhet om dette blant forskerne. Det førte til en debatt ved enheten om verdien av publiseringsindikatoren og nivåinndelingen:

«Det er ikke et perfekt system på noen måte, jeg er en av de som er relativt positiv til det så lenge man kan ha en slags tillit til at nivåinndelingen har med kvalitet på tidsskrifter å gjøre ... Så da hadde vi en diskusjon med forskergruppene og meg i disse faste forskergruppemøtene som vi har, hvor jeg ønsket at forskergruppene skulle identifisere nivå 2-tidsskrifter som var sentrale for dem, for deres område. Det var ikke alle forskergruppe like interessert i å gjøre fordi det er ikke alle som er like glad i det systemet og mener at kvalitet ikke har noe med nivå 1 og nivå 2 å gjøre, men må vurderes individuelt uavhengig av hvor den er publisert. Det kan jeg forstå og godt være enig i, samtidig som det er en større diskusjon om impact generelt» (Informant 9).

Diskusjonen førte til at leder og forskergruppene ble enige om å heller fokusere på impact²⁹, noe som i større grad blir vektlagt iblant annet EU-søknader, hvor forskergruppene skulle lage en strategi for impact. Informanten forteller at publisering vil inngå som en del av strategiene, men hvor fokuset ligger mer på hvordan publisering kan føre til større impact fremfor tidsskriftets nivåplassering. Dette er en prosess som foregår samtidig som intervjuet tok sted.

Funnene viser at informantene mener at bruk av publiseringsindikatoren på individnivå og ved enheten for forskningsmonitorering er eksempel på hensiktsmessig bruk fordi det er en del av deres ansvar som ledere å holde seg oppdatert på forskningsproduksjonen. Videre vil jeg legge frem funnene om tildeling av FoU-tid.

²⁹ Impact brukes fremfor det norske innflytelse fordi det henviser for eksempel til både innflytelse innen forskning og samfunnsrelevans. Begrepet er godt brukt i forskningssammenheng.

5.2.1.2 Tildeling av FoU-tid

Dokumentgjennomgangen viser de formaliserte retningslinjene for tildeling av FoU-tid ved fakultetene. Intervjuene forteller hvordan dette skjer i praksis. Ulike retningslinjer fører til ulik praksis ved fakultetene. Praksis mellom instituttene vil også kunne variere ettersom størrelsen på instituttene er svært forskjellige, som igjen gjør at rollen som instituttleder ikke er den samme overalt. For mer detaljer om retningslinjene, se underkapitlet *5.1.2.4 Tildeling av FoU-tid*. Tre av fakultetene har veiledende retningslinjer som betyr at instituttene kan velge å gjøre lokale endringer for at tildelingen skal være bedre tilpasset deres fagmiljø. Ved det fjerde fakultetet er ordningen for tildeling av FoU-tid vedtatt av dekanen, som ifølge informant 14 betyr at prosessen egentlig er «skrevet i stein» (Informant 14) og at alle ved fakultetet er pålagt å følge den. Felles for alle fakultetene er at de normalt tildeler FoU-tid for en treårsperiode av gangen.

Informanter fra alle fire fakultetene forteller om hvordan skjønn spiller en stor rolle i tildeling av FoU-tid. Det er spesielt de faglige lederne som snakker om bruken av skjønn, trolig fordi det er de som hovedsakelig har ansvaret for tildeling av FoU-tid. Informantene trekker frem bruk av skjønn i forbindelse med blant annet opprykk og vurdering av resultatkrav til FoU-tid. Informant 18 sier det er viktig som leder å tenke helhetlig på hva som er samfunnsansvaret til institusjonen. Informanten mener at andre betydningsfulle aktiviteter bør vektlegges i tillegg til vitenskapelig publisering fordi man trenger også formidling:

«Hvis jeg har en kollega foran meg som skriver masse kronikker, er aktiv og er en ambassadør utad for oss, men ikke har fått skrevet de vitenskapelige artiklene, skal jeg ta fra vedkommende FoU-tiden fordi man ikke når resultatkravene? Ja, man skal i utgangspunktet det med det systemet som vi har i dag, men det må også ligge noen skjønnsmessige vurderinger fordi vi trenger også de som driver med formidling» (Informant 18).

Informant 18 uttrykker at publiseringspoeng alene ikke gjenspeiler hva FoU-tid skal brukes til: «Det kan være ting som ligger der som gjør at man ikke når resultatkravet, men jeg ser at du har gjort en del andre ting som vi må ta høyde for, og det gjør vi også» (Informant 18).

Flere av de faglige lederne forteller om strategisk tildeling av FoU-tid for å hjelpe UFF-tilsatte som ønsker å gjøre opprykk til professor. Dette skjer for at prosessen kan skje raskere. Dette henger sammen med behovet for økt førstekompetanse. Informant 17 forteller at det gjøres for å hjelpe de tilsatte med å kvalifisere seg raskere: «I tilfeller hvor noen ønsker å rykke opp fra for eksempel førsteamanuensis til professor så vil vi gjerne gi litt ekstra så de klarer det i tillegg til det andre de gjør» (Informant 17). Informant 15 forteller at strategisk tildeling kan se uavhengig av resultatkravet om tidligere publisering:

«Vi kan gjøre en strategisk tildeling av FoU-tid utover det som man har gjort seg fortjent til gjennom publisering hvis vi mener at det er en person som skal bygge opp et større forskningsprosjekt eller er i et kvalifiseringsløp hvor det er kort tid til at personen vil avlegge en doktorgrad» (Informant 15).

Informant 21 mener det er åpenbart at man må bruke skjønn dersom noen ikke har oppnådd resultatkravet grunnet arbeid med andre forskningsrelaterte aktiviteter: «Du må levere for den tiden du har fått, men det er klart at man må tenke skjønn. Hvis noen har brukt lang tid på å skrive en søknad så må man ta hensyn til det fordi det er en lang prosess» (Informant 21). I tillegg trekker informanten frem utviklingsarbeid og formidling som forskningsrelaterte aktiviteter.

De tre fakultetene med veiledende retningslinjer har resultatkrav i form av vitenskapelige publikasjoner. Ved fakultetet som bruker publiseringspoeng som resultatkrav har informantene argumentert for bruken på individnivå. Informant 14 og 22 er administrative ledere og mener det er viktig for fakultetet å forsikre seg at den FoU-tiden som blir gitt er brukt til å produsere resultater. De forteller at de er klar over at publiseringsindikatoren ikke skal brukes på individnivå, men informant 22 tror at ordningen er midlertidig til man har fått et mer robust forskningsmiljø. Informant 14 mener det rettfærdiggjøres fordi dette er noe som uansett skal måle og det allerede finnes et måleinstrument for det:

«Jeg vet at det er brukt på individnivå, klart at vi vet det, men hvordan ellers skal vi forsikre oss at folk produserer resultater av sin FoU-tid? Man skriver ned antall undervisningstimer, antall mastergradsveiledninger, men FoU-tiden er veldig ullent og det kan være litt usynlig, eller ugripelig, hva det er du holder på med. Så det er en

måte å virkelig kunne se resultatene av for eksempel de 45, 35 eller 25 prosent med FoU-tid som man er tildelt ... For oss var det viktig å telle antall poeng, for det er et poengsystem som allerede eksisterer så det er fint å bare bruke det» (Informant 14).

Informant 22 bekrefter dette:

«Vi vet at publiseringsindikatoren ikke ble utviklet til å brukes på individnivå, men på institusjonsnivå. Fakultetet mitt bruker argumentet at når vi er så generøse at alle ansatte har forskningstid så må fakultetet forsikre seg om at den tiden brukes faktisk til forskning, herved måler man faktisk publiseringspoeng på individnivå» (Informant 22).

Informant 14 mener det har vært viktig for fakultetet å lage en ordning som forenklet tildeling av FoU-tid. Dette fordi det er for resurskrevende for de faglige og administrative ansatte. Informant 14 forteller at:

«Det var tungvint, mye administrativt arbeid og veldig kostbart ... derfor valgte vi å utvikle det systemet som skulle gjøre prosessen med FoU-tiden mye lettere. Du har en plan for hva du skal bruke den FoU-tiden på og vi har et måleinstrument uansett» (Informant 14).

Andre har derimot tatt et bevisst valg på å ikke bruke publiseringsindikatoren på individnivå. Et fakultet hadde tatt et tydelig standpunkt og de administrative lederne forteller at de prøver å ikke bruke publiseringspoeng aktivt i noen sammenhenger på individnivå:

«Vi driver ikke med den type premiering på individnivå hos oss og det viser vel forskning og at det ikke er så hensiktsmessig med individuell premiering i form av penger ... Vi går ikke inn og detaljstyrer på det nivået, det kommer an på hva den enkelte forsker ser på som hensiktsmessig selv og hva de har kapasitet til. Det er ikke noen føringer i våre styringssystem» (Informant 2).

Flesteparten av informantene uttrykker at de er positivt innstilt til å ha et slikt resultatkrav. De setter pris på at de har noe konkret de kan vise til og eventuelt bruke det som et styringsverktøy

dersom noen ikke har brukt FoU-tiden sin godt nok. Informant 18 forteller om hvordan det som leder har blitt lettere å vite hva de ansatte produserer, men at det var en radikal omvendning å stille krav for å opprettholde FoU-tiden: «Bevisstheten om publisering og publiseringspoeng kom sigende med økt styrke ... da kom jo også publiseringssindikatoren gradvis inn der» (Informant 18). Informant 17 trekker frem at man også var opptatt av hvilke tidsskrift det ble publisert i før publiseringssindikatoren, men at det nå er satt i system. Informant 22 mener resultatkravet har bidratt til å hindre ineffektivitet på universitetene:

«Samtidig så vet man jo at i gode gamle dager, før indikatorenes tid, fantes det mange forskere som ikke leverte noe. Satt på kontorene og drev med det de ønsket å drive med og behøvde ikke å levere noe. Det var ikke stilt krav til dem. Den tiden er forbi. Det er en måte å stille krav fra institusjonsledelsens sin side. Det er jo godt å vite hva pengene går til» (Informant 22).

Informant 17 gir eksempel på en situasjon hvor informantens som leder har fratatt noen FoU-tid fordi den ikke resulterte i noe: «Unnskyld men nå får ikke du mer FoU-tid. Nå har du fått i flere år for det samme bokprosjektet om og om igjen og det er fortsatt ikke ferdig så i år så får du ikke mer tid» (Informant 17). Informanten innrømmer også at man blir ikke så veldig populær som leder når man tar slike avgjørelser. Informant 1 mener det er fint fordi det løser problemer med inaktivitet. Det kan også hjelpe enheten med å rejustere ressurser og arbeidsoppgaver:

«Det er ikke sånn at man får kroken på døra hvis man ikke har publisert på tre år, men man må begrunne hvorfor man ikke har vært aktiv på de tre årene for å kunne få en treårsperiode til ... det er vanskelig å bortforklare hvis man ikke har publisert på 7-8 år, da er det kanskje kroken på døra. Da tenker jeg at de kanskje burde inn i andre arbeidsoppgaver» (Informant 1).

Informanten mener derfor at det har blitt lettere for leder å kunne styre forskning ved enheten: «Det er liksom kultur for at man skal ha forskningstid så det er som leder vært litt vanskelig å skulle si at noen ikke får forskningstid. Det har kanskje blitt lettere nå siden vi har et system som man kan vise til» (Informant 1).

5.2.1.3 Sakkyndige komiteer

En tredjedel av informantene forteller om hvordan sakkyndige komiteer, også kalt bedømmelseskomiteer, vurderer kandidater. Selv om enkelte av informantene mener at det er ingen grunn til at komiteene skulle brukt publiseringsindikatoren, forteller andre informanter om opplevelser hvor det har skjedd. Informantene uttrykker at disse komiteene ofte vektlegger publiseringskanaler, i hvilken grad søkeren har publisert i nivå 2-kanaler og hvor mange publikasjoner vedkommende er eneforfatter på. Noen forteller at også andre kvantitative mål har blitt brukt i vurderingen av kandidater. Informant 17 gir eksempler på attraktive søkere som har havnet langt ned på listen over kandidater fordi komiteene har ment at de har enten for få publikasjoner, for få som eneste forfatter eller for få på nivå 2. Informant 1 tror komiteene bruker publiseringsindikatoren fordi de ikke har tid til å lese alle publikasjonene: «Selvfølgelig skal fokuset være på innholdet, men de komiteene har kanskje ikke tid til å sette seg ned å lese alle publikasjonene til en søker og da blir de vurdert litt ut i fra hvor de har publisert fordi det gir en grov indikasjon på omfang og kvalitet» (Informant 1). Informant 5 forteller om komiteer som har brukt publiseringsindikatoren ved vurdering av kandidater, men som også har trukket inn andre, lignende, kvantitative mål og rangeringslister. Forskningsmiljøet som informanten er leder for har blant annet en amerikansk kanalregister som ofte brukes i tillegg til det norske kanalregisteret. Den amerikanske listen bruker også nivåinndeling for å skille mellom tidsskrifter og har fire nivåer:

«Det har jeg sett at det blir vektlagt ved tilsettinger. Når vi lyser ut stillinger så ser jeg at bedømmelseskomiteene refererer veldig mye til nivåene og de legger veldig stor vekt på det hos kandidatene Jeg ser at disse bedømmelseskomiteene refererer mye til disse publikasjonsrangeringene. Så både i forbindelse med opprykk, i tilsettinger og ved fordeling av FoU-tid ser man på publiseringen til den enkelte forskeren ... Det ser jeg brukes i bedømmelsesprosessene også, hvor de refererer til h-indeks og Google Scholar og forskjellig. De trekker med mer informasjon som er tilgjengelig. Faren med det, spesielt i sånt bedømmelsesarbeid hvor du skal rangere søkere, er at man ser seg helt blind på de tallene og leser ikke artiklene og vurderer det faglige. Det kan være en knallgod artikkel som en forsker har publisert i et Open Access-tidsskrift som ikke er tellende» (Informant 5).

5.2.1.4 DORA

Funnene kan vise til at signeringen av DORA ikke har ført til noen endring av praksis. Informant 8, som er en administrativ leder, forteller om et nettverk med andre administrative ledere hvor de hadde snakket om DORA i forkant av signeringen. De kom frem til at praksisen ved OsloMet ikke var forenelig med prinsippene i erklæringen. Derfor ble informanten overrasket da OsloMet hadde signert den: «Det var ikke gjort noe i mellomtiden for å endre på praksisen» (Informant 8). Informant 8 opplever det som at OsloMet signerte DORA fordi de måtte på oppfordring fra KD. Ifølge informanten 14, som er administrativ leder ved fakultetet som bruker publiseringspoeng på individnivå, har fakultetet ikke fått noen signaler fra den sentrale ledelsen om at de må endre praksis. Informantene som snakket om DORA har varierende kjennskap til erklæringen:

«Det er godt mulig at jeg ikke kan den grundig nok, men det jeg bet meg merke i var at man ikke skulle la seg styre av disse bibliometriske målene fordi de er ikke utviklet til det formålet og ville komme skjev ut ... Jeg tenkte i utgangspunktet at den er en veldig fin erklæring, men i etterkant har det kommet opp at DORA-erklæringen ikke er forenelig med den norske publiseringsindikatoren og det kan jeg ikke forstå ... Jeg ser ikke helt hvorfor man mener at de er motstridende, men det kan bare være at jeg ikke har skjønt DORA-erklæringen godt nok» (Informant 12).

Informant 10 mener det ikke er lederne på instituttnivå sitt ansvar å ha førstehåndskunnskap til DORA: «Jeg sitter ikke med førstehåndskunnskap til verken regelverket som styrer publiseringsindikatoren eller DORA. Det skal jeg ikke kunne heller» (Informant 10). Informant 8 hadde gjort seg noen refleksjoner til hvorfor kjennskapen til DORA kan variere ved OsloMet:

«Jeg tror også at ledelsen hos oss må være tydeligere på – det var derfor jeg sa når DORA ble signert så var jo det, jeg vet at det ble spurt vet du hvordan det brukes og litt sånn og noen svarte at de trodde at det ble brukt feil hos oss, altså innad på OsloMet og likevel signerte vi erklæringen ... vi må komme med noen klare føringer, tror jeg, på hva som ikke er greit eller hvordan vi ikke bruker den ... vi har jo hatt diskusjoner om bruk av publiseringsindikatoren og det har ikke vært enighet. Jeg føler ikke at vi har, vel vi har kanskje fått det ved å signere DORA, men for de som kanskje

ikke har vært så interessert i det som det jeg har vært så vet jeg ikke helt om de signalene kommer helt ut» (Informant 8).

Informant 8 forteller videre at signeringen av DORA ikke har ført til handling fra toppledelsens side og at informanten ikke har hørt noe mer snakk om erklæringen ved OsloMet siden den ble signert: «Er vi sikre på at vi er innenfor og der hvor vi ikke er innenfor at vi gjør noen tiltak for å endre det?» (Informant 8). Informanten mener det må komme en bestilling ovenfra, fra den øverste ledelsen ved universitetet, om å endre praksis for å samstemme med prinsippene i erklæringen: «Det er jo alltid ting vi skal ta tak i så det hjelper at det kommer en bestilling. Hvis ikke så kan det koke bort i alt mulig annet» (Informant 8).

Under intervjuet med informant 5 reflekteres det over hvilke utfordringer leder treffer i møte med bruk av publiseringsindikatoren. Informanten er klar over at UHR har sagt at den ikke skal brukes på individnivå, men mener det er vanskelig å ikke skulle forholde seg til den informasjonen når den brukes av bedømmelseskomiteer og av forskerne selv:

«Jeg kan godt si at det ikke skal brukes på individnivå, jeg bruker det ikke på individnivå i plenum, men det er klart at jeg snakker med den enkelte forskeren i medarbeidersamtaler om deres publisering. Det er vanskelig når du har det systemet hvor du faktisk måler på individnivå også si at det ikke skal kunne brukes på individnivå. Resultatene ligger jo der på individnivå» (Informant 5).

5.2.2 Holdninger

I denne delen presenteres funn fra intervjuene som handler om holdninger. Det vil si hvordan informantene ser på publiseringsindikatoren generelt og hva de mener om bruk av den på individnivå. Informantenes holdninger er viktig for praksis men også for hvordan de forholder seg til publiseringsindikatoren overfor enheten de leder. Funnene viser at informantene tillegger publiseringsindikatoren ulike egenskaper og verdier, hvor igjen fakultets- og fagtilhørighet og tidligere erfaringer kan være betydning for holdningene. Jeg har valgt å trekke frem holdninger til implementering av publiseringsindikatoren ved OsloMet. Funnene handler om resultatkrav til FoU, kunstnerisk utviklingsarbeid og hvilken forskningskultur informantene ønsker å ha. Jeg vil starte med å gi en kort oppsummering av informantenes generelle holdninger til publiseringsindikatoren.

5.2.2.1 Generelle holdninger til publiseringsindikatoren

Informantene har ulike holdninger til publiseringsindikatoren, men felles for de alle er at de kan se både positive og negative aspekter. Informantene som var positive til publiseringsindikatoren virket i større grad også mer positive til andre kvantitative mål. En informant startet intervjuet med å fortelle meg sin h-indeks.

De administrative lederne ved forskningsadministrasjonene på det sentrale nivået og fakultetsnivå utviste mest kunnskap om publiseringsindikatoren. De er i større grad skeptisk til at publiseringsindikatoren skal brukes på individnivå enn de andre gruppene med informanter. Informantene som er en del av dekanatene er mer positive til publiseringsindikatoren enn de andre administrative lederne. De faglige lederne var mer varierte, hvor fakultets- og fagtilhørighet virker som en mer gjeldende faktor enn nivå. I tillegg kan det virke som at informantenes tidligere erfaring kan være en avgjørende faktor for hvorvidt de er positive til publiseringsindikatoren eller ikke. For eksempel er det funn som indikerer at informantenes holdninger til publiseringsindikatoren kan til en viss grad være påvirket av informantens forskerbakgrunn og hvilke høyere utdanningsinstitusjoner – i Norge og utlandet – de har vært ved tidligere. Dette har jeg dessverre ikke hatt muligheten til å gå nærmere inn på i denne undersøkelsen.

Mange av informantene mener at publiseringsindikatoren har fungert etter sin hensikt fordi forskningsaktiviteten og andel vitenskapelige publikasjoner i Norge har økt siden den ble tatt i bruk: «Det er en driver for oss å skulle øke vår vitenskapelige produksjon, og det har jo fungert» (Informant 18). Tidligere, i underkapittel 5.2.1 *Praksis*, ble det beskrevet at informantene var fornøyde med å kunne ha noe konkret å vise til i forbindelse med tildeling av FoU-tid og eventuelt frata FoU-tid. I tillegg forteller informantene om andre måter publiseringsindikatoren har bidratt positivt, blant annet at det gjør det enklere for institusjonen å vise KD hvor mye OsloMet bidrar innen forskning. Informant 12 sier at det er et verktøy som gjør det enklere å sortere forskning når man selv mangler dybdekunnskapen til å ta en faglig vurdering: «Det er en balanse sammenlignet med de incentivene som er lagt foran meg. Jeg synes også det er et enkelt system» (Informant 12). Informant 9 trekker frem hvor avgjørende publiseringsindikatoren har vært for å øke oppmerksomheten mot forskning og publisering, spesielt siden systemet er transparent og kontinuerlig på agendaen. Ifølge informant 15 er den

viktigste fordelen med publiseringsindikatoren at den gjør det mulig å følge utviklingen på alle nivåer ved institusjonen. I tillegg til at publiseringsindikatoren er et nasjonalt system som også gjør det mulig å sammenligne seg med andre: «Det kan vise framgang på både individnivå og institusjonsnivå, men også på instituttnivå og fakultetsnivå. Det kan vise hvor man ligger an i forhold til andre sammenlignbare enheter i den akademiske verden» (Informant 15). Informant 20 trekker frem kanalregisteret som en ressurs for forskerne: «Det skal beskytte norske forskere mot disse røvertidsskriftene fordi de vil jo ikke engang ligge til grunn for å få tellende publiseringer» (Informant 20).

Informant 12 skulle gjerne sett at man brukte publiseringsindikatoren mer på individnivå:

«Personlig så mener jeg at vi gjerne kunne ha brukt den mer på individnivå enn hva man gjør i dag, men det er klart uttrykt at den ikke er ment til å brukes på den måten. Hos oss blir vi frarådet å bruke den på individnivå, men personlig mener jeg at vi fint kunne brukt den mer» (Informant 12).

Informant 12 mener at vitenskapelige publikasjoner ikke sier nok om den enkelte forskers bidrag i publikasjonen fordi man trenger å se på forfatterandeler. I følge informanten burde man i større grad kunne sett på forfatterandeler og publikasjonsform fordi det er markante forskjeller i publiseringspraksisen hos ulike fagmiljøer. Informanten bruker resultatkravet for tildeling av FoU-tid som et eksempel, hvor man kan ha skrevet alle publikasjonene selv eller vært en av flere bidragsytere: «Jeg synes at man også kunne sett på det med forfatterandeler og andre aspekter og tatt det med i vurderingen» (Informant 12). I tillegg trekker informant 12 fram at det er konkurranse om å skaffe seg strategiske midler fra den sentrale FoU-enheten ved OsloMet. Her blir nok et eksempel gitt:

«Da konkurrerer forskningsgruppene mot hverandre om disse midlene og da skal de i søknaden blant annet anføre hvor mange vitenskapelige publikasjoner som skal komme ut av det. Da tenker jeg at det på en måte hadde vært med rettferdig å føre opp antall publiseringspoeng fordi det er en stor forskjell på om du er med på en vitenskapelig artikkel sammen med 17 andre forfattere enn alene ... Hvis en person har skrevet en murstein av en bok, skal det virkelig telle like mye som om du har vært en av 17 forfattere om en artikkel på fem sider?» (Informant 12).

Selv om informantene trekker frem det de mener er en rekke positive aspekter ved publiseringsindikatoren, mener det at det også er noen negative sider. Flere av informantene sier de er redde for at publiseringsindikatoren bidrar til å skape et ensidig bilde av forskning som kun fokuserer på kvantitet. Informant 3 og 18 mener det er leders ansvar å unngå at det skjer. Informant 8 mener publiseringsindikatoren aldri kan erstatte faglig vurdering av den enkelte forskeren og er redd for at noen ledere tror at den kan det: «Jeg tror aldri du kommer i mål med å lage et system som skal vurdere en forsker på individnivå uten å lese publikasjonene og se på bidraget» (Informant 8).

Noen av informantene (Informant 3, 8, 15 og 19) mener publiseringsindikatoren kan føre til overproduksjon av publikasjoner hvor forskere kutter opp forskningen sin i flere publikasjoner, ofte kalt salamipublisering: «Publiseringsindikatoren ødelegger for hvordan man presenterer resultatene. Man prøver å spre det på flest mulig publikasjoner og forskningen blir fragmentert ... Det kan skade den reelle forskningen» (Informant 19). Informant 19 er også redd for at fokuset på publisering vil stå i veien for kunstnerisk utviklingsarbeid: «Det som er faren med sånt er at man slutter med det arbeidet som er veldig viktig og man havner i en skriving som ikke er det vi skal holde på med» (Informant 19). Informantene mener at bruk av publiseringsindikatoren kan være direkte skadelig for forskning og publisering, og dermed også skadelig for kvaliteten på forskningen. Dette tydeliggjør informant 15 og 3:

«Publiseringsindikatoren er noe som fører til overproduksjon av publikasjoner og det er et problem generelt i forskningen. At det er et poeng i kvantitet, det er et kvantitativt mål på mange måter, altså hvor mange artikler du har. Det kan gå på bekostning av den vitenskapelige kvaliteten» (Informant 15).

Informant 3 mener det er et generelt problem med vitenskapelig publisering at oppmerksomheten ligger på mengde publikasjoner:

«Det er også en diskusjon om hva det er man publiserer for. Er det meningen å ha flest mulig publikasjoner eller om å ha best mulig publikasjoner? Det er ikke til å komme forbi at mange publiserer ting som kanskje ikke fortjener å bli publisert eller kanskje ikke er så viktig. Nå sier ikke jeg det om noen her, men det er en generell problemstilling» (Informant 3).

Informant 3 forteller også om egne erfaringer fra tiden som forsker ved et annet universitet, hvor forskere var svært opptatt av å få publisert:

«Jeg har selv opplevd, ikke her men andre steder, at enkelte forskere er så opptatt av å få flest antall publikasjoner at de driver med salamipublisering og driver med tilfeldig medforfatterskap. Den enkelte forsker har ansvar for sin egen publisering, og det er viktig, men da kan vi ikke ha et system som belønner kvantitet» (Informant 3).

Informant 10 og 21 tror dette publiseringsjaget skaper et unødvendig press på forskerne til å publisere. Informant 10 tror det bidrar til at enkelte forskere får bekreftelse på hvor mye de publiserer sammenlignet med andre, men at det for andre forskere er utgangspunktet for mye stress: «Noen får en bekreftelse på seg selv hvis de publiserer mye og kan se igjen det som er verdi, andre blir vel bare stresset ... Noen trives med det og vil gjerne ha det sånn, andre ikke» (Informant 10). Informant 21 er redd for at stresset som en del kan føle på i forbindelse med publiseringsindikatoren gir forskerne en følelse av å ikke prestere:

«Mange blir stresset og tror de ikke får det til, men de sier jo ikke at de ikke får det til. Det er mitt ansvar å se hva kan vi gjøre for å forminske det stresset. Jeg som instituttleder bør være klar over at det skrives mye og at det er vanskelig å få godkjent publikasjoner. Man må ta det, jeg vil ikke si med en klype salt fordi det er en god indikator, men at man er klar over omverden og hvor vanskelig det er å komme inn ... Jeg tror at den enkelte er opptatt av skrivning og publisering» (Informant 21).

Informant 21 mener det er nærmeste leder som har ansvaret for å redusere stresset hos forskerne og forsikre om at publisering er en lang prosess. Informant 8 gir eksempel på en utfordring når det gjelder registrering og godkjenning av monografier ved fakultetet:

«Hvis en kollega hos oss har skrevet en bok og registret den som vitenskapelig publikasjon så må vi spørre oss selv om vi kan stå inne for at det er det. Hvis vi ikke kan det, underkjenner vi da en kollega om at arbeidet deres ikke er vitenskapelig nok? Det er en alvorlig anklage å komme med» (Informant 8).

Informanten forteller at det har vært utfordrende å være i dette dilemmaet, når man ikke ønsker å underkjenne en kollega, men samtidig må passe på at man ikke registrerer noe som ikke telles som vitenskapelig som en vitenskapelig publisering. Informant 20 tror at de ofte er strengere enn andre institusjoner når det gjelder registrering av vitenskapelige publikasjoner, men mener det er for å sikre at OsloMet ikke vil bli beskyldt for å feilregistrering:

«Det har vært fryktelig vanskelig og vi har hatt en del konflikter fordi det er en underkjennelse av en kollega, men hvis vi ikke er strenge så risikerer vi at hele fakultetet og OsloMet en dag blir avslørt for å ha feilregistrert publiseringer. Det er likevel offentlige midler som vi urettmessig har fått og poeng som kan ha mye å si. Noen ganger har vi kanskje vært mer katolske enn paven ... vi kan se at det er mange andre steder som, på OsloMet, som jeg tror godkjenner mer enn det vi gjør» (Informant 8).

Informant 8 tror det hadde vært en bedre løsning å benytte stikkprøver på nasjonalt nivå, hvor man hadde redusert arbeidsmengden på institusjonene:

«Hvis forskerne hadde registret det også hadde vi hatt noen nasjonalt som hadde tatt stikkprøver. Jeg tror en måte man kunne løst det på var at man i Cristin hadde noen spørsmål som avgjør og spør om det henvender seg til et vitenskapelig publikum, er det mulig å ettergå din forskningsmetode eller dine forskningsfunn. Fordi ofte så sier de at de har skrevet en rapport hvor alt står, men det hjelper ikke hvis den ikke er i denne boken. Så hvis man kunne vært litt mer presis på monografier for sånne ting, ville gjort våre liv mye enklere» (Informant 8).

Informant 22, som jobber ved fakultetet hvor de bruker publiseringspoeng på individnivå, er ikke en tilhenger av at fakultetet har valgt denne løsningen og det er heller ikke de som sitter sentralt ved universitetet:

«Jeg vet at OsloMet sentralt er imot det, jeg personlig er imot det. Jeg er faktisk ganske imot det arbeidet vi har hatt med å lage retningslinjene for den nye treårsperioden som vi kaller for NVI+, hvor også minimumskrav per stillingskategori er avgitt» (Informant 22).

Ingen av de andre informantene ved fakultetet uttrykte seg tydelig for eller imot ordningen for tildeling av FoU-tid.

5.2.2.2 Resultatkrav

Informantene er delt når det gjelder holdninger til resultatkrav som er tilknyttet tildeling av FoU-tid. Rundt halvparten av de som bruker vitenskapelige publikasjoner som resultatkrav virker fornøye med det og mener denne løsningen forenkler prosessen med tildeling av FoU-tid. En fjerdedel av informantene er kritisk til å kun bruke vitenskapelige publikasjoner som eneste resultatkrav fordi de mener det utelater store deler av FoU-aktivitetene som foregår ved institusjonen. Informantene som kommer fra enheter hvor det drives med kunstnerisk utviklingsarbeid er misfornøye med at denne formen for FoU-arbeid ikke er sidestilt med vitenskapelig publisering.

Informantene er kritisk til retningslinjene for hva FoU-tiden skal brukes til, siden det eneste oppgitte resultatkravet er i form av vitenskapelige publikasjoner. Dette mener informant 9 er for snevert og har derfor uttrykt det til ledelsen ved fakultetet flere ganger: «Det er en full aksept fra fakultetsledelsen å bruke FoU-tid på mer enn bare tellende publikasjoner, men jeg synes likevel at det kunne vært formulert litt annerledes» (Informant 9). Informanten mener det handler om hvordan man vektlegger andre forskningsaktiviteter og utviklingsarbeid som blir gjort ved universitetet i forhold til tradisjonell forskning: «Det kunne jo stått at det ikke bare er tellende publikasjoner, men det kunne stått tellende publikasjoner, formidling eller utviklingsprosjekter eller noe sånt» (Informant 9).

Andre informanter er kritiske til at resultatkravet ikke er tydeligere definert. Informant 1 og 12 mener at å kun oppgi antall publikasjoner kan gi et feil bilde av aktiviteten fordi det ikke tar hensyn til publiseringsform, kanal eller medforfatterskap. Blant annet er informant 1 kritisk til at publikasjoner som kan anses som ulik mengde arbeid likevel blir gitt like mye vekt i tildeling av FoU-tid:

«Hvis en som har publisert fire artikler som en av forfatterne i Nature og en som har vært tredje forfatter på fire bokkapitler i en lite sitert bok, så har de på en måte samme automatiske triggerfaktor for tre nye år med forskningstid» (Informant 1).

Informant 12 deler dette synet og mener at publiseringspoeng kan bli brukt for å gi et mer presist bilde av forskningsaktiviteten fordi man tar med antall medforfattere og hvilket nivå den er publisert:

«Jeg synes at man også kunne sett på det med forfatterandeler og andre aspekter og tatt det med i vurderingen ... Da tenker jeg at det på en måte hadde vært med rettferdig å føre opp antall publiseringspoeng fordi det er en stor forskjell på om du er med på en vitenskapelig artikkel sammen med 17 andre forfattere enn alene» (Informant 12).

I tillegg mener informant 12 at det beste med publiseringsindikatoren er nettopp at man kan se på forfatterandeler og nivåinndelingen. Informanten har tillit til publiseringsindikatoren og at man kan bruke nivåinndelingen til å sammenligne forskere opp mot hverandre: «Det kan hende at det er litt tilfeldig om en publikasjon er i nivå 1 eller 2, men hvis du sammenligner to forskere som har 30 publikasjoner så er det ikke tilfeldig om den ene har mye publisering på nivå 2 og den andre har ikke det» (Informant 12).

5.2.2.3 Kunstnerisk utviklingsarbeid

Informantene som er tilknyttet fagmiljø som i hovedsak driver med kunstnerisk utviklingsarbeid opplever at deres virksomhet ikke blir vektlagt ved OsloMet. De viser til UH-loven, hvor kunstnerisk utviklingsarbeid er sidestilt med forskning, men sier at i praksis oppleves det ikke slik:

«Det følte urettferdig for veldig mange fordi mange av de ansatte var god på kunstnerisk utviklingsarbeid. Ut fra UH-loven skal tradisjonelt akademisk arbeid og kunstnerisk utviklingsarbeid sidestilles, men når det kommer til å vurdere kvalitet så blir man bare vurdert ut ifra publiseringsindikatoren ... Du kan tenke deg at hvis du er en kjent pianist som har spilt over hele verden også blir du ansatt på grunnlag av at du er en god pianist, men etter at du har blitt ansatt så skal du vurderes på kvalitet ut ifra om du har skrevet en artikkel om spillingen din. Da blir det ikke lengre den utøvende delen du vurderes på og det er det mange som reagerte på» (Informant 20).

På spørsmål om informant 20 opplever at forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid er likestilt i praksis svarer informanten:

«Ja og nei på en måte. Ja på den måten at man får lov til å jobbe med kunstnerisk utviklingsarbeid, men det er ikke sånn at det trekkes frem her som noe man er stolt av. Det er lite kunnskap om kunstnerisk utviklingsarbeid på OsloMet, synes jeg. Men det er heller ingen som utfordrer den situasjonen. Man er veldig på det å trekke frem publikasjoner, for eksempel som da vi fikk et nytt doktorgradsprogram på fakultetet. Da var det en balansegang med å vite hvor mye publikasjoner har økt innenfor publiseringsindikatoren» (Informant 20).

Informant 20 mener det er urimelig at UFF-tilsatte som er ansatt på grunnlag av kunstneriske ferdigheter skal bli målt på publisering alene. Det er ifølge informanten feil at ansatte måles på et annet grunnlag enn det man er ansatt til:

«Det henger ikke på grep at du er ansatt fordi du er en god kunstner eller design også blir du målt på noe helt annet. Jeg har brukt det som eksempel mange ganger, tenk om det var omvendt. Tenk om man ble ansatt på bakgrunn av publiseringen din også skal du videre i jobben bli vurdert ut ifra formidlingen du har drevet med og om hvorvidt du har hatt utstillinger internasjonalt og det legger grunnlaget for videre FoU-tid. Det hadde aldri gått, men det gjelder altså den ene veien men ikke den andre veien. Vurderingsgrunnlaget for ansettelse burde være det samme for videre vurdering av den enkelte. Hvis du er ansatt på bakgrunn av kunstnerisk utviklingsarbeid burde du også i jobben vurderes ut ifra det samme type grunnlaget» (Informant 20).

Informant 19 deler dette synet og beskriver det med en sportsmetafor: «Utgangspunktet er helt på trynet for oss, men sånn som jeg pleier å si: det er som om en tennisspiller skulle prestert på fotballbanen. Det er en helt annen idrett» (Informant 19). Informanten mener at resultatkravet som blir brukt i retningslinjene for tildeling av FoU-tid ekskluderer all FoU-aktivitet som ikke naturlig resulterer i en vitenskapelig publikasjon:

«Vi har ansatt folk for å forske på det de forsker på, som kan være kunst eller lignende ting. Det er likestilt med tradisjonell forskning i forskriftene, men i tellekantsystemet

så syns det ikke i det hele tatt. Vi mener det er parallelle prosesser når det gjelder publisering av kunst, hvor fagfellevurderinger er nøyaktig likt. Vi har juryer for forskjellige type utstillinger ... Vi har lagd en modell³⁰ hvor vi prøver å beskrive de parallelle løpene, hvor det ene slår ut i publiseringspoeng og det andre gjør ikke det. Det ender opp med å få null uttelling i det vi måles på» (Informant 19).

Alle fakultetene har institutter som tradisjonelt ikke har drevet med vitenskapelig publisering. Informantene forteller at det har tatt lang tid å få i gang forskningsmiljø, at det fremdeles er en pågående prosess og at publiseringsaktiviteten bærer preg av dette (Informant 14, 15, 17, 18 og 19). Likevel vektlegger informantene vitenskapelig publisering ulikt. Enkelte av instituttene har vært veldig opptatte av å øke produksjonen av vitenskapelige publikasjoner, men ikke alle. Informant 10 sier at dette var noe de ikke hadde tenkt særlig mye på før den sentrale ledelsen gav styringssignaler om å bli ledende i Norge innen sitt fagfelt. Informantene som tilhører humaniora er ikke like opptatte av vitenskapelig publisering, men uttrykker stor tilfredshet over innsatsen blant sine forskere. De er i større grad fornøyde med at forskerne selv ønsker å drive med vitenskapelig publisering i tillegg til de andre FoU-relaterte aktivitetene de gjør (Informant 17, 19, 20). For informant 19 er ikke resultatkravene foreløpig særlig viktig, både fordi de fremdeles er i en oppbyggingsfase, men også fordi de UFF-tilsatte ikke først og fremst er ansatt for å publisere:

«Min politikk er å ansette de beste folkene og la de holde på med det de er gode i. Da blir det resultater istedenfor at jeg går og måler eller veier de. Foreløpig har jeg ikke vært så veldig på å kontrollere resultatene, men jeg ser at det kan nok komme til å bli mer vanlig fordi det kanskje er enkelte som ikke får utnyttet tiden de får til disposisjon på en god nok måte. Jeg er egentlig pålagt til å gjøre det siden vi driver resultatbasert, men jeg tenker at vi fremdeles er i en slags oppbyggingstid» (Informant 19).

I den siste delen av intervjuet fikk informantene se statistikken til sitt eget fakultet og publiseringspoeng per UFF-tilsatt ved OsloMet. De ble spurt om å tenke høyt og fortelle hva

³⁰ Modellen som informanten nevner er lagt til som vedlegg 7, *Modell for parallelløp av vitenskapelig publisering og kunstnerisk utviklingsarbeid*.

de så etter og hva denne informasjonen fortalte. Informantene hadde ulike tanker om egen statistikk. For eksempel mente mesteparten av de faglige lederne at andel publiseringspoeng ved egen enhet helst burde vært høyere, spesielt publisering på nivå 2. Likevel var det noen få av de faglige lederne som stakk seg ut, helt konkret de som er ledere ved enheter som hovedsakelig driver med kunstnerisk utviklingsarbeid. Disse informantene var svært fornøyd med publiseringen ved egen enhet og var heller ikke like opptatt av nivåinndeling. Informant 20 synes at man ikke burde regne med UFF-tilsatte som er ansatt på grunnlag av kunstnerisk utviklingsarbeid. Selv om en del av de har startet å publisere, noe informant 20 synes er positivt, er ikke dette grunnlaget for hva de bruker FoU-tiden sin på og derfor mener informant 20 at statistikken ikke gjenspeiler aktiviteten:

«Det burde ikke være forventet av alle UFF-tilsatte at de skal produsere vitenskapelige publikasjoner når det er ansatt på ulike grunnlag. Det er kjempefint de som likevel driver med det, men de ... bør ikke bli målt etter en type arbeid som egentlig ikke er det de skal drive med. Så undervisning og kunstnerisk utviklingsarbeid blir ikke sidestilt med tradisjonell forskning. Det er usynliggjøring rett og slett» (Informant 20).

5.2.2.4 Forskningskultur

Flere av informantene snakket om en ønskelig forskningskultur. Det finnes ulike måter å definere kultur på, men på grunn av oppgavens omfang vil ikke dette begrepet bli diskutert inngående. Kultur forstås her som forskningskultur, altså en viss måte man ønsker å ha det ved OsloMet. Under intervjuene ble funn fra evalueringen brukt for å gi eksempler på hva bruk av publiseringsindikatoren på individnivå kan være. Flesteparten av informantene mener at eksemplene er direkte motstridende for den kulturen som de ønsker å ha ved OsloMet. De vektlegger at det skal være et godt samarbeid mellom UFF-tilsatte fremfor en konkurransedrevet kultur. For eksempel reagerte informant 9 med å vise misnøye til eksemplet fra evalueringen hvor enkelte forskere har fått bonuser basert på publisering. Informanten mener en slik praksis strider med forståelsen av at forskning ikke skjer i et vakuum, men er noe man samarbeider om:

«For det første fordi det er noen prinsipper her. Forskning er ikke et individuelt ansvar, det er et instituttansvar. Det er vi som institutt som har ansvar for å levere forskning, det er ikke den enkelte forskeren ... da blir det urettferdig om det kun er de som

leverer forskning som skal få en slags bonus for det mens de som leverer utviklingsarbeid og andre ting får ikke noe bonus for det. Også er det noe grunnleggende usolidarisk over en sãnn modell. Jeg mener det ville vært helt feil og jeg tror alle på instituttet her ville reagert kraftig på om vi skulle ha innført noe sãnt her» (Informant 9).

Videre sier informant 9 at det strider mot den kulturen som finnes ved institusjonen og holdningen om at alle skal med. Informanten mener det ikke skal straffe seg dersom man er en ressursperson for resten av forskerne ved enheten, selv om man ikke står for all publiseringen selv. Informanten sier at forskning ikke skjer i et vakuum og det må man som leder være seg bevisst på: «Det ville skapt en egoismekultur som jeg ikke er interessert i å ha her» (Informant 9). Informant 1 ser poenget med å skulle gi premiering på individnivå, men er imot det: «Jeg ser litt poenget, men jeg er veldig imot at det skjer» (Informant 1). Informanten synes man heller burde vært flinkere til å bevisstgjøre og takke de tilsatte for deres bidrag, som skal gagne alle som holder på med FoU ved enheten: «Jeg synes er fint å gjøre som vi må bli flinkere på fremover også er å fortelle de ansatte at vi som institutt har generert så mange poeng som er så mye i budsjettet og takke de som har bidratt til det» (Informant 1). Informant 15 deler dette synet:

«Her på dette instituttet så vil jeg ikke si at vi ser noe særlig på individuell produksjon av publiseringspoeng. Det er en pengesum knyttet til publiseringspoengene, men det blir ikke fordelt på individnivå eller forskningsgruppene. Det er ikke noe direkte sammenheng» (Informant 15).

Informant 10 forteller at enkelte av forskerne som publiserer mye mener at de midlene som de har bidratt med bør gå tilbake til dem. Da er informanten tydelig på at fakultetet har tatt et valg om å ikke bruke publiseringsindikatoren på individnivå:

«Da sier forskerne som publiserer mye, for vi har jo forskere som publiserer vanvittig mye og de skriver jo tallene selv så jeg har en visst anelse. De sier, de pengene som jeg produserer, det må jo gå til meg og mitt område ... nei vi har valgt å ha det på et aggregert nivå, dette velger vi å ikke skille på enkeltforskere» (Informant 10).

Informant 6 påpeker at denne ønskede kulturen er en viktig del av å motivere alle til å drive med publisering, spesielt at de som har drevet mye med det bistår de som ikke har drevet så mye med publisering:

«Det er noe med å stimulere, motivere og å ha dette på agendaen. Vi oppfordrer forskergruppene til å hjelpe hverandre i publisering og det tror jeg er veldig viktig ... de bistår hverandre, tar med seg de som ikke er så erfarne så de kan bygge seg erfaring med å publisere» (Informant 6).

Informant 20 forteller at under skrivingen av universitetssøknaden var det spørsmål om å fremme publiseringspoeng på individnivå:

«Da var det spørsmål på et tidspunkt om vi skulle vise til publisering på individnivå for å vise hvor mye hver enkelt hadde publisert. At vi skulle lage en oversikt, men da var jeg med på å si nei at det skal vi ikke gjøre. Vi kan vise hvor mye hvert institutt har gjort og kanskje ned på forskningsgruppe-nivå, men ikke på individnivå. Det var oppe til diskusjon, men vi hadde ikke lyst til å synliggjøre det på individnivå. Men det er ikke så vanskelig å finn ut av det hvis man går inn i systemet» (Informant 20).

Informanten forteller at de valgte å ikke presentere publiseringspoeng på individnivå fordi tallene for den enkelte forskeren ikke er interessante i denne sammenhengen og fordi enkelte vil komme dårlig ut i en slik fremstilling:

«Vi tenkte det ville slå feil ut. For det første så er det jo ikke ment å brukes på individnivå fordi vi skal se på institusjonsnivå. Så har det vært mye omdiskutert, så da vi hadde den diskusjonen så ble det veldig tydelig at vi ikke skulle gjøre det. For noen forskere faller det veldig uheldig ut. Kanskje de har bidratt med å skaffe ekstern finansiering fra Forskningsrådet eller EU, men ikke har publisert noe spesielt. Da har man gjort en bra jobb, men statistikken tilsier at de ikke er aktive forskere selv om det er det. Hvis noen er skikkelig gode undervisere, men ikke publiserer så mye så får de beskjed om at de ikke har bidratt noe til at vi har blitt universitet, mens de som har publisert vil få en tilbakemelding om at de har bidratt mye med å eksklusivt navngi de.

Det ville jo kanskje ødelagt den team-spiriten som man ønsker å fremme i fagmiljøet.»
(Informant 20).

Informanten mener det også vil komme skjevt ut fordi publiseringspoeng alene ikke representerer FoU-arbeidet som skjer ved enhetene: «Det kan på tvers av fagmiljø framstå som at noen fagmiljø er mer produktive enn andre selv om man driver med helt forskjellige FoU-arbeid» (Informant 20).

5.2.3 Føringer

I dette delkapitlet vil jeg presentere de funnene som omhandler styring og føringer ved OsloMet. Det vil si hvilke formaliserte føringer eller styringssignaler informantene har fått eller gitt, samt hvilke føringer de skulle ønske de fikk. Funnene viser at informantene har ulike oppfatninger om hvem det er som burde gi føringer når det gjelder bruk av publiseringsindikatoren og om publiseringsindikatoren har en avgjørende økonomisk betydning. Jeg har derfor valgt å trekke frem funn om føringer og styring som omhandler ansvarliggjøring, signaler og retningslinjer, lokal modell, tiltak for publisering og økonomi.

5.2.3.1 Ansvarliggjøring

Informantene fikk spørsmål om hvem de mener har ansvaret for å formidle hva som kan regnes som hensiktsmessig bruk av publiseringsindikatoren ved OsloMet. Selv om de fleste av informantene hadde et tydelig svar for hvor de mener ansvaret ligger, er det ikke nødvendigvis slik at ansvaret ligger kun hos et nivå ved institusjonen. Nesten alle informantene pekte både til sitt eget nivå og andre nivåer:

«FoU-seksjonen sentralt vil nok være en sentral instans for føringer angående bruk v publiseringsindikatoren. Samme med prodekan for FoU, sammen med dekanatet, på fakultetsnivå. Da vil jo instituttlederne være med på behandlingen i ledermøte»
(Informant 16).

Mange av informantene at hovedansvaret ligger sentralt hos rektor og prorektor for FoU fordi institusjonen som en helhet bør ha en lik forståelse av bruk. Andre informanter mente det ligger på fakultetsnivå, hos dekan og prodekan, fordi bruken vil være ulik mellom fakultetene og bør basere seg på hvilke fagmiljø som er representert. En del av de faglige lederne pekte til seg selv

og mente det er instituttleder eller studieleder som vil ha det ansvaret fordi de sitter med personalansvar og er de som tar i bruk publiseringsindikatoren på individnivå. Likevel mener informantene at det er et felles ansvar i alle nivå å formidle hvordan publiseringsindikatoren skal brukes.

Informantene som sier at ansvaret ligger på instituttnivå, dette var først og fremst informanter som er faglige ledere, vektlegger rollen som instituttleder spiller med tanke på de ansatte. Det er hovedsakelig de, eller studielederne hvor man har det, som står for bruken på individnivå: «Det er lederansvar og spesielt hos forskningsledere. Instituttledere, som skal ansette, fordele FoU-tid og eventuelt frata FoU-tid, har også et ansvar» (Informant 3). Informant 9 mener at instituttlederne spiller en viktig rolle i formidlingen videre til forskerne og er den som vet best sammen med forskningslederne hvilke faktorer man må forholde seg til. Informant 21 opplever at det er instituttleder sitt ansvar: «Jeg tror egentlig det er alle som er leder av et institutt som har det ansvaret» (Informant 21).

Informant 12 mener det er et ansvar som ligger ved alle nivåer å formidle hva som anses som hensiktsmessig bruk ved OsloMet, men mener det i stor grad ligger hos de med personalansvar:

«Det er mange som har ansvaret for å formidle hvordan det skal brukes ... Det er i hvert fall enormt viktig hos de som har personalansvar at de som har samtaler med de enkelte tilsatte ved sine enheter ... men det er vanskelig å se hvem det er viktigst hos» (Informant 12).

Informant 16 forteller at det hadde vært mulig å diskutere publiseringsindikatoren på instituttnivå, men at informanten hadde kviet seg fra å ta initiativ til dette selv:

«Bruk av publiseringsindikatoren kan nok være et tema for instituttmøte, hvor vi hadde problematisert bruk av den og formidling av føringer, men jeg ville nok ikke tatt initiativ til dette selv». (Informant 16).

Informantene som mener at ansvaret ligger på fakultetsnivå fremhever styringsformen ved institusjonen: «På grunn av den ledelsesmodellen vi har så er det til syvende og sist også et ansvar hos dekanene sammen med prodekanene for FoU» (Informant 14). I tillegg til at det er

fakultetsledelsens ansvar å videreformidle styringssignaler fra den sentrale ledelsen videre til instituttene: «Jeg tenker for så vidt hos rektor, men i praksis prorektor for FoU, og i forlengelse av det, prodekanene for FoU» (Informant 1). Informant 18 viser til dekanen:

«Det har noe med styringsnivåer og jeg tenker på vårt fakultet så er det jo dekanen som er vår øverste leder og vår siste instans. Det er dekanen som setter underskriften på en beslutning og skal formidle hvordan publiseringspoeng skal forstås hos oss. Så forventer jeg at dekanen har lyttet til de ulike fagmiljøene og kommet til en forenelig løsning» (Informant 18).

Informant 6 mener det er et ansvar som ligger i alle nivåer, men at det er spesielt fakultetet som har et ansvar for å formidle videre til instituttene og forskningsgruppene hva som er hensiktsmessig bruk: «Vi må jo formidle det videre ned til instituttlederne og forskningslederne, men det ligger et tydelig ansvar hos oss. Vi er veldig bevisst på det» (Informant 6). Informant 3 er enig og mener det er et delt ansvar, men at fakultetsledelsen har et overordnet ansvar for hvordan publiseringsindikatoren brukes ved fakultetet: «Jeg tror at fakultetsledelsen, som har ansvaret for å ha en oversikt, må se litt bredt på det og ikke dyrke frem en ensidig, kvantitativ måte å se på forskning. Det er et lederansvar» (Informant 3).

Analysen kan tyde på at flesteparten av informantene mener at hovedansvaret for formidling av hensiktsmessig bruk ligger hos ledelsen sentralt ved OsloMet og spesielt hos prorektor for FoU: «Det er absolutt et institusjonelt, altså institusjonen må være bevisst på hvordan de bruker publiseringspoeng og hvilke signaler man sender angående bruk» (Informant 6).

5.2.3.2 Signaler og retningslinjer

På spørsmål om informantene har fått noen signaler fra den sentrale ledelsen på hvordan publiseringsindikatoren skal brukes ved OsloMet svarer de fleste nei. Informant 4 mener styringssignalene om forskning fra den sentrale ledelsen er slik:

«Først og fremst fokus på antall publiseringspoeng per UFF-ansatt, det er nummer 1. Og nummer 2 er mengden penger fra eksterne midler. Det er det. Ikke noe diskusjon om prosjekttype eller fagfelt, ingenting. Det er veldig enkelt» (Informant 4).

Informantene fortalte at det, ut ifra hva de visste, ikke finnes noen retningslinjer på OsloMet som sier noe konkret om hvordan publiseringsindikatoren skal brukes eller ikke brukes:

«Min oppfatning er at det har ikke vært tydelig uttalt fra ledelsen om at dette er noe om at sånn er det, men det har vært veldig mye snakk om det på lavere nivå ... vi har ikke opplevd at de signalene har ikke kommet ovenfra men at vi har tatt de valgene selv» (Informant 8).

Noen av informantene viste til retningslinjene til UHR og mener de er tilstrekkelige, men at de kanskje ikke var godt nok kjent blant alle ledere:

«Vi må kanskje innse at ikke alle lederne på alle nivåer har den kompetansen. Skulle kanskje ønske det, men de har store lederområder og de klarer sikkert ikke alt. Men det vi må passe på at de har støttefunksjoner som de kan sende sine ansatte til for å få informasjon om dette» (informant 8).

Informant 1, som mener det er fakultetsledelsen sitt ansvar å formidle til instituttene hva som anses som hensiktsmessig bruk, mener det er prorektor for FoU sitt ansvar å legge føringer for institusjonen som helhet: «Jeg tenker at det er prorektor for FoU som har et ansvar for å signalisere hvordan publiseringspoeng bør tolkes» (Informant 1). Informantene uttrykker også et ønske om tydeligere signaler om hvordan publiseringsindikatoren bør brukes: «Jeg mener jo at forskningsledelsen på universitetet sentralt har en rolle i det og at det godt kunne vært klarere strategier og policyer på dette fra universitetet sentralt enn det det er i dag» (Informant 9). Samtidig påpeker informant 9 utfordringen med å gi styringssignaler fra den sentrale ledelsen som skal gjelde på instituttnivå:

«Det er så mange spenninger i dette feltet fordi det er vanskelig å drive med styring fra ledelsesnivå fordi det handler også om akademisk frihet og forskningsfrihet. En forsker skal ha frihet til å selv velge sine publiseringskanaler ut ifra hva han mener er mest hensiktsmessig og sånt. Det skal man ha respekt for, der er en veldig balanse her» (Informant 9).

Informant 14 på sin side legger et større ansvar over på institusjonens sentralledelse. Samtidig ser informanten også utforminger knyttet til ledelsesstrukturen ved OsloMet og at dette pålegger fakultetsledelsen mye av ansvaret:

«Jeg tenker at det må gå fra rektor, gjennom rektoratet, og nedover systemet. Det er klart at øverste ansvar ligger hos rektor og prorektor for FoU, men på grunn av den ledelsesmodellen vi har så er det til syvende og sist også et ansvar hos dekanene sammen med prodekaner for FoU» (Informant 14).

Informantene har ulike syn på om OsloMet burde ha overordnede retningslinjer for bruk av publiseringsindikatoren som gjelder for hele universitetet. Informantene 7 og 8 er positive til overordnede retningslinjer som kan gjelde for hele OsloMet, mens informant 18 og 20 er derimot skeptisk. Informant 7 mener det bør være lik praksis ved hele institusjonen:

«Det er noe jeg er veldig opptatt av, jeg som sitter sentralt, at det vi driver med skal praktiseres likt på hele OsloMet ... Man må ha en overordnet policy, det hersker det ingen tvil om hos meg – men det kan godt tenkes at det må være at man under denne overordnede kan ha noen variasjoner i forhold til de forskjellige fagområdene. Det er så mye forskjellig her at det er ikke sikkert at alle kan skjæres over den samme lesten. Men helt overordnet mener jeg at vi må ha en felles policy som kommer fra rektoratet» (Informant 7).

Informant 8 er positiv til tanken om lokale retningslinjer og mener det ville gitt et sterkere signal om hvordan man som institusjon forholder seg til indikatorer, både til sine egne ansatte og utad:

«UHR ... har vært veldig klare i sine retningslinjer for bruken, men vi vet jo at institusjonene ikke har fulgt de fullt og helt. Jeg tror også at ledelsen hos oss må være tydeligere ... vi må komme med noen klare føringer, tror jeg, på hva som ikke er greit eller hvordan vi ikke bruker den» (Informant 8).

Informant 20 forteller at det i det sentrale FoU-utvalget ble diskutert om man skulle ha felles retningslinjer for tildeling av FoU-tid som skulle være gjeldende for alle UFF-tilsatte ved

OsloMet. De konkluderte med at det ikke ville være hensiktsmessig fordi fakultetene og instituttene er så ulike:

«Vi er ganske forskjellige fakulteter og det finnes svært ulike kulturer og logikker bak hvorfor vi gjør som vi gjør. I tillegg gjør kunstnerisk utviklingsarbeid det svært komplisert ... Det ble veldig raskt veldig komplekst den diskusjonen om felles retningslinjer for tildeling av FoU-tid sentralt» (Informant 20).

Imidlertid er informant 18 skeptisk til å innføre flere kvantitative systematiske oversikter som igjen kan misbrukes til forskningsevaluering:

«Dette at man kunne sett for seg et enerådige vedtak som hadde ligget sentralt på OsloMet, det tror jeg ikke hadde vært bra i det hele tatt. Vi kan legge forventinger på OsloMet, men jeg tror vi må litt lengre ned på fakultetsnivå. Jeg tror det er bra at vi har ledere som har lyttet til fagmiljøene og gjort vedtak som kan støtte opp prosessene på de ulike instituttene for vi er veldig forskjellige og trenger ulike virkemidler» (Informant 18).

Informant 18 mener dette henger sammen med autonomien i akademia: «Det er noe med myndiggjøring nedover og med tanke på kollegiet. Vi er helt avhengig av å jobbe med fagfolkene våre, og de er ikke særlig glade i å skulle bli instruert» (Informant 18). På spørsmål om hvordan det ville vært om rektoratet hadde satt opp mål for enheten svarer informanten:

«Det hadde vært utrolig provoserende. Det ville ikke fungert. Det er autonomien som akademia er tillagt, vi skal ha en stor grad av autonomi, metodefrihet. Det stilles mange krav til oss og det krever mye av oss, enten vi er ledere eller faglige ansatt. Men den diskusjonen om hvordan vi løser det, det må skje gjennom dialog med partene. Så er det vår jobb som leder å finne de virkemidlene og incentivene som må til for å strekke seg» (Informant 18).

På spørsmål om hvorvidt informantene har muligheten til å dele erfaringer med andre ledere, svarer nesten samtlige at dette sjeldent skjer. Foruten en liten gruppe administrative ledere, kan få av informantene huske å ha snakket noe særlig om egen praksis rundt

publiseringsindikatoren. De forteller at det finnes steder hvor dette kunne skjedd, for eksempel ledermøter. I følge informantene snakker de med andre ledere om publisering og publiseringsindikatoren, men da heller i sammenheng med fremstilling av publiseringspoeng per årsverk og sammenligning av enhetene. Informant 5 forteller at de har diskutert bruken av skjønn i vurdering på fakultetsmøter, men ikke så mye om praksis:

«Det diskuterer vi på fakultetsmøter, om hvordan det skal praktiseres og bruken av skjønn i vurderingene. Ellers så prater vi egentlig ikke så mye om det, men når vi får inne resultatene våre om hvordan vi har levert i forhold til de målene som var satt opp så sitter jo alle instituttlederne sammen og går gjennom disse. Det blir mer erfaringsutveksling om hvorfor det for eksempel har gått ned et år. Det er veldig bra å få forklaring på mer naturlige variasjoner om hvorfor det går opp og ned» (Informant 5).

Flere av informantene påpekte at undersøkelsen ble en form for bevisstgjøring rundt bruk av publiseringsindikatoren. De erkjenner også at de hadde lite kjennskap til hvordan praksis er ved andre enheter på OsloMet og mente det var positivt at dette ble kartlagt: «Du har nok et godt poeng med at vi kanskje ikke snakker om det og det er nok en bevisstgjøring for flere av lederne du prater med. Det er grunnlag for ettertanke» (Informant 16).

5.2.3.3 Lokal modell

Som det ble nevnt tidligere i denne oppgaven ble universitetene og høgskolene oppfordret til å lage egne lokale modeller dersom de skulle bruke publiseringsindikatoren, men det er det ingen av institusjonene som har gjort. Informantene mener det ikke ville være hensiktsmessig å lage en lokal modell for bruk av publiseringsindikatoren ved OsloMet. Informant 4 mener det strider med noe av hensikten bak publiseringsindikatoren, som ifølge informanten er å ha et grunnlag til å sammenligne fagmiljø og institusjonene opp mot hverandre. Informanten gir eksempel på hvordan etableringen av lokale modeller ville gjort det vanskeligere å sammenligne seg med andre:

«Jeg tror ikke det er behov for å lage en lokal tilpasning. Først så er vi sammenlignbare med NTNU og andre ... Som styringsverktøy er det veldig fint. Skal man begynne å leke med egne tall så vil det bli kaos i Norge. Det blir veldig vanskelig

å dele informasjon, for eksempel hvis jeg har 110 og de har bare 30 også blir det ikke sammenlignbart i det hele tatt. Selv om publiseringsindikatoren er enkel og primitivt så er det fint at det er en standard for hele Norge» (Informant 4).

Informant 8 tror heller ikke at det er en god løsning å skulle bruke ressurser på å lage en lokal modell. Informanten mener at OsloMet bør heller legge energi i å vurdere forskningen kvalitativ:

«Jeg tror at man i utgangspunktet skal være veldig forsiktig med, uansett hva det er man bruker for en kvantitativ systematisk oversikt over hvordan ting er, så kan du aldri komme i mål med at det er en korrekt måte å måle forskere på. Forsknings måles eller vurderes i mange sammenhenger og det er klart at du kan jo si det om en kvalitativ skjønsmessig vurdering også at den aldri kan være helt korrekt, men det er en del av forskningens natur. At man skal vurdere den ut fra kvalitet og det kan du på en måte ikke lage et system for på samme måte. Uansett hvor mye energi du legger i det så kommer du til kort med de tallene uansett. Vi har jo mange ulike, det er ikke bare den norske publiseringsindikatoren, vi jobber med impact factor, med H-indeks. Vi jobber med mange ulike måter og det er klart at det kan gi en indikasjon på noe, men det gir deg ikke et fasitsvar på hvordan dette individet gjør det i forskningen sin» (Informant 8).

Systemet for formidlingspoeng er et eksempel på en lokal modell ved OsloMet. Samtlige informanter fortalte at formidlingspoeng vektlegges mindre enn publiseringspoeng. I følge informantene er det flere grunner til dette. De fleste mente det er fordi man ikke blir målt på formidlingspoeng. Noen nevnte at det heller ikke er krav til å drive med formidling, slik det er med vitenskapelig publisering for å opprettholde FoU-tid. Andre påpekte at det er en lokal modell og derfor ikke er like viktig som publiseringsindikatoren som fungerer på et nasjonalt nivå.

5.2.3.4 Tiltak for publisering

I årsrapportene som ble presentert under dokumentanalysen, *5.1.2.2 Årsrapport (2015 – 2018)*, står det blant annet at institusjonen har som mål å øke antall vitenskapelige publikasjoner. Informantene forteller at dette er også mål ved underenhetene. I tillegg kommenterte

flesteparten av informantene da de så oversikten over egen statistikk at de gjerne skulle økt antallet publikasjoner og andelen publikasjoner på nivå 2. Informantene ble spurt om hvilke tiltak de som ledere har iverksatt for å bidra til å nå disse målene. Over halvparten av informantene viste til tilbudene som finnes sentralt ved OsloMet og tjenestene til FoU-administrasjonen ved fakultetene. For eksempel trekker informantene frem skrivekurs og språkvask. Informant 10 forteller at mange ved enheten har benyttet seg av kurs i forskningsformidling, som blir arrangert av OsloMet sentralt:

«Forskningsformidlingskurs har veldig mange hos oss har gått på. OsloMet kjører det som tiltak. Det blir forskerne invitert på. Både studieledere og forskningsgruppeledere og noen forskere har tatt det og det er veldig bra. ... vi har en sentral stab på OsloMet som bistår forskerne våre» (Informant 10).

Andre informanter mener forskerne er såpass selvdrevne at de publiserer uten bruk av slike tiltak eller oppsøker tiltakene selv uten hjelp fra leder. Likevel påpeker en del av disse at det gjøres konkrete støttetiltak. For eksempel forteller informant 16 at forskerne får støtte fra enheten til å reise på konferanser, noe flere av faglige lederne gjør. Informantene gir opprettelsen av forskningsgrupper mye av æren for økningen av vitenskapelige publikasjoner fordi forskerne samarbeider og hjelper hverandre med skriving og publisering. Informantene påpeker også at det ikke ville bli godt mottatt dersom de som leder skulle blande seg for mye inn i skrive- og publiseringsprosessen. Informant 12, som jobber administrativt, forteller at fakultetet grep inn på instituttnivå et år hvor publiseringen var lav og at det ble ikke godt mottatt av instituttlederne eller de ansatte:

«... når vi går gjennom disse tallene i styringsdialogen så henger vi ikke oss veldig i disse tallene egentlig. Vi har stor forståelse for at de svinger fra år til år, men generelt så har vi prøvd å lage mange initiativer som skal stimulere til forskning og vi har forskningsgruppene ... Nå har vi for en treårsperiode satsning på kompetanseheving innen forskningsmetode ... da vil vi utnytte oss av de tilbudene vi har. Det vil over tid gi seg utslag i publisering når man leser noe nytt» (Informant 12).

En håndfull av informantene forteller om konkrete tiltak som de har vært med å iverksette og som har ført til endring og økt vitenskapelig publisering. Blant annet forteller informant 19 om

svært positiv effekt både på interessen for publisering hos sine kolleger etter å ha tatt de med på en konferanse:

«Vi fant en konferanse hvor vi kunne skrive til, spesielt for pedagogikk fordi vi har ganske mye å ta av der. Da hadde vi et par stykker som dro, som hadde publisert. Så kom det resultatkravet i 2013 og vi fant ut av vi skulle dra på den konferansen hele gjengen. Så jeg tok med hele kollegiet. Vi fant ut av det faktisk ikke var så skummelt eller så vanskelig. Etter det begynte relativt mange å skrive. Jeg så på tallene nå for 2018 og foreløpig ligger vi over 1 publiseringspoeng per faglige årsverk og det er jo veldig bra. Spesielt på bakgrunn av det vi egentlig bedriver av vårt forskningsarbeid som tar utgangspunkt i kunst» (Informant 19).

Informant 19 forteller videre at kollegiet har gjort noe stort ut av et dårlig utgangspunkt:

«De har klart å snu situasjonen, som egentlig var helt ræva i utgangspunktet. De har brukt muligheten til å gjøre noe de ikke har gjort før, men det er på tross av og ikke på grunn av dette systemet. Folk er sporty og synes det er interessant med faget sitt» (Informant 19).

I 2017 endte de opp med å arrangere samme konferanse selv som også har ført til internasjonalt samarbeid om publisering, og de som får publisert får muligheten til å reise på andre konferanser:

«De som får publisert får full pakke når det gjelder å reise og det er fint. Men det blir uansett ikke så mye. Det er slags incentiv, men det er ikke avgjørende fordi det er ikke noe særlig til gulrot. Men det er hyggelig på en måte så er jeg fornøyd med kollegiet» (Informant 19).

Informant 4 og informant 9 forteller at de har brukt mye tid på å sette forskning på agendaen og diskutere publiseringsstrategier med forskningsgruppelederne og forskerne ved sin enhet. Under delkapitlet 5.2.1 *Praksis*, ble det vist at informant 9 hadde startet en diskusjon ved instituttet om publisering. Informanten forteller at det har vært en viktig del av å ha oppmerksomhet på publisering. Informanten sier at instituttet som enhet er opptatte av å

oppretholde og gjerne øke forskningsaktiviteten, selv om de kan være uenige om hvordan man skal gjøre det: «Selv om det er mye uenighet om systemet, er alle her interessert i å opprettholde forskningsaktiviteten» (Informant 9).

Siden informant 4 ble leder for et par år siden har instituttet hatt enorm utvikling når det gjelder publisering. Ifølge informanten har instituttet gått fra å være et av de med lavest publiseringsandel ved OsloMet til å bli et av de med mest publisering per UFF-tilsatt: «Det er en bra ting å kunne vise frem, at vi utvikler oss» (Informant 4). Informanten forteller at det har tatt flere tiltak for å øke publiseringen. Først og fremst har det handlet om å snakke om forskning: «Man må fortelle om forskning og viktigheten av forskning ... det handler om en bevisstgjøring» (Informant 4). I tillegg mener informanten at det er viktig som leder å ikke ha oppmerksomhet på kun publisering, men at innhenting av eksterne midler og undervisning er også viktige aspekter av virksomheten: «Vi har noen ansatte som kanskje leverer veldig lite på publikasjoner, men som leverer mye på prosjekt. De skaffer eksterne midler ... man skaper stemning på instituttet, at vi fokuserer både på undervisning og forskning, at begge deler er viktig» (Informant 4). Det siste informantene trekker frem som et viktig tiltak er at instituttet bidrar økonomisk til at forskerne får muligheten til utvikling og kvalitetsbygging:

«Når vi for eksempel lyser ut penger så lyser vi ut midler til forskning. I fjor så lyste vi ut 1 million internt på instituttet for tiltak til bedre forskning. Det kom fem søknader og alle fikk støtte. Det hjelper også veldig mye forskerne å utvikle seg» (Informant 4).

En av de administrative lederne forteller om hvordan de brukte erfaringer ved et institutt for å bedre publiseringen ved et annet: «På noen av instituttene så går det egentlig ganske bra, de klarer seg selv. Men så har vi andre institutt hvor det har vært lite publisering» (Informant 20). Informanten, som selv kommer fra et institutt hvor man tidligere ikke har drevet med vitenskapelig publisering, forteller at de økte publiseringen gjennom skrivegrupper: «Da brukte vi den erfaringen fra det ene instituttet også ved det andre gjennom at jeg foreslo at de gjorde det samme» (Informant 20). Informanten forteller videre at utfordringen til det instituttet ikke handlet om selve skrivingen, men heller patenter og bedriftshemmeligheter som ikke kan publiseres:

«Det som viste seg var at det instituttet hadde helt andre problemstillinger enn det vi hadde hatt ved mitt institutt ... Det er jo interessant i denne sammenheng fordi det viser så forskjellige aspekter med FoU-arbeid og hva vi jobber med ved OsloMet. Publisering veies jo også forskjellig i de ulike fagmiljøene, som for eksempel ved mitt var det tidligere ikke så viktig men det er av helt andre årsaker» (Informant 20).

To administrative ledere, informant 12 og informant 14, forteller om eksempler hvor fakultetet har tatt tak for å øke publisering. Informant 12 forteller at de hyret inn en konsulent som flere ganger har undervist i akademisk skriving og hvordan man analyserer og velger ut tidsskrifter: «Hun var veldig god fordi hun skjønnte liksom hvordan man skulle formulere seg og begrepsbruken. Hun hadde mye erfaring med hvordan hun skulle lære oss å koble oss på den type publisering» (Informant 12). Informanten sier at dette var en bedre måte for fakultetet å ta tak i publisering enn ved å gå på instituttnivå, slik det ble presentert eksempel på ovenfor. Informant 14 forteller at det ble iverksatt evaluering og revidering av forskningsgruppene da informanten gikk inn som leder. I etterkant har de satt inn flere tiltak:

«Vi har opplæringsordning for forskergruppeledelsen som er en intern ordning. Vi har satt av en god del penger til forskergruppeledelse så de får timer til å være forskergruppeledere, men vi har også basismidler til alle forskningsgruppene så de kan drive med forskningsrelatert aktivitet» (Informant 14).

Midlene, forteller informanten, går blant annet til å invitere andre forskere som er flinke til å skrive, delta på skrivekurs og for at forskningsgruppene kan reise bort og ha et skriveseminar hvor de skal jobbe med visse tekster: «Vi har satt av ganske mye ressurser til å bygge opp en forskningskultur ved fakultetet og til å bidra til publisering» (Informant 14). Informanten har meldt seg inn i en forskningsgruppe som hadde, ifølge informanten, svært lite publisering:

«Jeg kan ikke skrive for folk, jeg kan bare prøve å hjelpe de. Jeg har faktisk meldt meg inn i en av deres forskergrupper for å bidra, inspirere og for å jobbe med dem. Jeg kunne meldt meg inn i hvilken som helst annen forskergruppe, men jeg valgte nettopp en av forskergruppene der» (Informant 14).

5.2.3.5 Økonomi

Informantene er delt om publiseringsindikatoren økonomiske betydning. De administrative lederne og noen av de faglige mener at det er snakk om en så liten sum at det ikke har noen betydning for de som ledere eller forskerne. Likevel mener noen av de faglige lederne at pengene som kommer fra publiseringspoeng, og i et tilfelle pengene fra formidlingspoeng, er av en såpass størrelse at det har en stor betydning for instituttet. Informant 1 mener midlene fra publiseringsindikatoren er betydelige fordi mesteparten av budsjettet er bundet til faste utgifter: «Vi har et budsjett som er bundet 90 prosent opp mot tilsattkostnader» (Informant 1). OsloMet er ikke pålagt å videreføre pengene fra publiseringsindikatoren videre nedover til fakultetene, men det er praksisen de har i dag. 20 prosent av de samlede midlene fra publiseringspoeng holdes igjen på institusjonsnivå og fordeles til fakultetene basert på formidlingspoeng. Fakultetene viderefører midler basert på publiseringspoeng ned til instituttene. Informant 1 synes er bra at midlene fra publisering kommer tilbake til enhetene som har bidratt til publiseringen: «Det er ikke noe krav om det, men vår budsjettmodell er lagt opp slik at inntektene våre er i økende grad incentivstyrt. Jeg er veldig fornøyd med det, jeg tenker at det er veldig bra» (Informant 1). Informant 9 sier at i fjor var første gangen det ble mulig å se hvor mye av budsjettet som er basert på resultatbasert tildeling:

«Jeg fikk i fjor for første gang se det i budsjettet, for dette har ikke vært synlige i budsjettene våre hvor stor andel, altså hvor mye penger, som kommer inn basert på publiseringspoeng og formidlingspoeng. Og det har vært litt sånn irriterende synes jeg, siden det har ikke vært mulig å vise til hva dette betyr økonomisk for oss. Men det fikk jeg for første gang i fjor, en oversikt over det, og faktisk hvor mye penger det er snakk om» (Informant 9).

Informant 1 forteller at de midlene i budsjettet som kommer fra publiseringspoeng går tilbake til forskerne i form av at de brukes til strategiske FoU-midler. Informanten påpeker også at pengene ikke går videre til den enkelte forskeren, men er opptatt av at det skal komme forskningsmiljøet ved instituttet til gode:

«Når vi får de pengene på instituttnivå så går ikke de pengene videre til enkeltforskere. Da stopper de der. Men så tenker jeg at de pengene som kommer på det nivået der er kanskje halvannet million i året for vårt institutt. De blir øremerket for FoU eller

strategiske satsninger mot FoU. De kommer forskningsmiljøet til gode igjen. Ikke nødvendigvis i et en-til-en forhold, men at rimelig sett så er det en sum som skal brukes til forskning. Så mine enkeltforskere har ikke forventninger om at hvis de har publisert mye så får de mye penger» (Informant 1).

Informantene som er administrative ledere er også opptatt av hvor mye penger det er i publiseringspoeng, men ser at det kan ha betydning for universitetet som helhet: «Det er noe som gir penger tilbake til institusjonen så det har jo betydning for universitetet» (Informant 20). Informant 3 mener det er lite penger å hente på publiseringspoeng:

«Det er veldig lite av våre RBO-inntekter som kommer fra publisering, det er ikke der vi henter inn penger. Så det har ikke en stor økonomisk betydning ... Man blir jo målt på ting og penger skal inn. Det er ikke mye penger i publiseringspoeng» (Informant 3).

De faglige lederne er derimot delt i oppfatningen av publiseringspoengenes betydning for økonomien. Informant 1 mener at publiseringspoeng er en inntektskilde for instituttene: «Publiseringspoengene er jo at det er på en måte en inntektskilde som vi får på budsjettet ... hvis vi publiserer godt så får vi flere publiseringspoeng og vi får en større inntekt på vårt institutt» (informant 1). Informant 14 mener pengene fra publiseringspoeng er viktige for å sikre at alle UFF-tilsatte får FoU-tid:

«OsloMet får penger for publisering som igjen blir kanalisert til fakultetet. Fra de pengene kan vi gi FoU-tid. Det koster og vi bruker faktisk veldig mye penger på den FoU-tidsordningen og alle hos oss får FoU-tid» (Informant 14).

Informant 9 påpeker at store deler av budsjettet til instituttene er lønnsmidler og mener derfor at pengene fra publiseringspoeng er en viktig ressurs for å drive med mer forskningsaktiviteter:

«Når jeg ser det i våre budsjetter, hvis vi har rundt 50 publiseringspoeng, så utgjør det omtrent 1 million, og det er en betydelig del inn i vårt budsjett. Når jeg vet at 95 prosent av vårt budsjett er lønnsmidler så når jeg ser bare på hva vi har av pluss som vi kan bruke på drift, konferansereiser og forskningsaktivitet så er den millionen utrolig viktig. Det er en stor del, så det er to måter å se det på. Ja det er lite i den store

sammenhengen, men fordi alt annet er bundet opp i lønn så er det fremdeles ganske mye» (Informant 9).

For informant 9 og instituttet som informanten er leder for er formidlingspoeng også en viktig inntektskilde:

«Jeg så at formidlingspoengene nesten utgjorde like mye som publiseringspoengene fordi vi har enormt med formidling hos oss. Vi har flere som er i mediene flere ganger i uken og bidrar mye i den offentlige samtalen. Det er også mange som skriver lærebøker. Formidlingspoengene er faktisk mye mer økonomisk betydningsfulle enn det jeg trodde, for hele samtalen om dette er at formidling betyr så enormt lite sammenlignet med publiseringspoengene økonomisk. Men det gjør det faktisk ikke for oss» (Informant 9).

I motsetning til informant 1, 9 og 14 mener informantene 2, 15 og 19 at det er lite penger i publiserings- og formidlingspoeng:

«Mitt inntrykk er at det er særdeles lite penger å tjene på formidlingspoeng ... Det er så lite å tjene på det. Det samme med publiseringspoeng. Vi tjener så lite på det. Vi er jo selvfølgelig opptatt av det, men ikke først og fremst på grunn av økonomi. Det er ikke der vi har det økonomiske grunnlaget for vårt budsjett, det kommer fra studieporteføljen vår. Formidlingspoeng er jo enda mindre enn publiseringspoeng, det er lite fokus på det av de grunnene» (Informant 2).

Informant 15, 18 og 19 trekker også frem at det er ikke pengene fra publisering som skal være betydningsfulle, men heller at forskningsmiljøene får publisert forskningen sin. Informant 15 påpeker at publiseringspoeng har over tid sunket i verdi siden man produserer flere publikasjoner i dag enn hva man har gjort tidligere:

«Det er sånn at publiseringspoeng har en liten økonomisk betydning fordi det er ikke mye penger. Før så ble det sagt at det var et nullsum-spill. Jo flere publiseringspoeng som produseres, desto mindre penger per poeng. I forhold til undervisning så er dette peanøtter, det er altså ikke for å få mer penger til instituttet» (Informant 15).

Informant 18 understreker at man ikke forsøker for å få midler, men midler er nødvendig for å få forske. Informanten mener det er viktig at spesielt ledere med ansvar for FoU ved institusjonen er bevisst dette og kommuniserer dette tydelig overfor forskerne:

«Dette er et omfordelingsspill. Forskning, publisering og kvalitetsløft handler ikke om økonomi og det skal det heller ikke gjøre. Det er kjempeviktig at vi snakker om det» (Informant 18).

Informant 19 mener at pengene for publiseringspoeng ikke fungerer som en incentiv, enten for forskerne eller informanten som leder. Det er heller at kollegiet, som tidligere har publisert lite har selv klart å skape engasjement rundt publisering og økt andelen publikasjoner ved enheten:

«Ja, for det blir ikke penger av det. Litt penger, men det er ikke pengene som teller ... Det er slags incentiv, men det er ikke avgjørende fordi det er ikke noe særlig til gulrot. Men det er hyggelig på en måte så er jeg fornøyd med kollegiet som har klart å snu situasjonen ... De har brukt muligheten til å gjøre noe de ikke har gjort før, men det er på tross av og ikke på grunn av dette systemet. Folk er sporty og synes det er interessant med faget sitt» (Informant 19).

Informant 11 mener den økonomiske betydningen til publiseringspoeng er svak ettersom det utgjør kun et par prosent av bevilgningen. Likevel er informanten redd for at det kan få en større betydning siden instituttledere har budsjettansvar og presset for å skaffe midler øker: «Det er et press på å øke inntektene ... det kan gjøre at man får for mye fokus på disse publiseringspoengene» (Informant 11).

Den økonomiske betydningen til publiseringspoeng er altså ulik blant informantene. Noen ser på midlene fra publiseringspoeng som et avgjørende virkemiddel for å drive med strategisk FoU-arbeid, mens andre mener midlene fra publisering i seg selv er for små til å utgjøre en forskjell. Felles for informantene som vektlegger den økonomiske betydningen til publiseringspoeng er at enhetene som de leder har en stor andel publisering sammenlignet med de som ikke vektlegger publiseringspoengs økonomiske betydning. Dette fremkommer av statistikken som var en del av intervjuene.

5.2.4 Oppsummering av funn fra intervjuene

Hovedfunn fra intervjuene kan vise at publiseringsindikatoren brukes på individnivå ved OsloMet, men at bruken varierer mellom enhetene. Det kan se ut til at publiseringsindikatoren brukes først og fremst til monitorering av forskning og til tildeling av FoU-tid. Vedrørende informantenes holdninger til publiseringsindikatoren generelt kan de se både positive og negative aspekter, men er delt om hvilke aspekter som er positive og negative. Når det gjelder bruk av publiseringsindikatoren på individnivå er derimot flesteparten av informantene enige om at det går imot den kulturen man ønsker å ha ved OsloMet, som i større grad bygger på samarbeid enn konkurranse. I motsetning er det noen få informanter mener at publiseringsindikatoren burde brukes mer på individnivå. Når det kommer til føringer er informantene delt om det er toppledelsen eller ledelsen ved fakultetet som har hovedansvaret for å formidle hva som er hensiktsmessig bruk av publiseringsindikatoren ved OsloMet. De er også uenige om hvorvidt det trengs noen felles retningslinjer og i så fall om det skal være likt for hele institusjonen eller på fakultetsnivå. De er derimot enige om at de synes en lokal modell for bruk av publiseringsindikatoren høres ut som en uhensiktsmessig løsning for OsloMet. Informantene er også delt når det gjelder publiseringsindikatorens økonomiske betydning, men det er hovedsakelig en gruppe av de faglige lederne på instituttnivå som mener at den er et stort bidrag til deres budsjetter.

5.3 Sammenstilling av dokumenter og intervju

I de to forrige underkapitlene ble resultater fra undersøkelsene presentert og analysert. I dette underkapitlet av *Resultater og analyse* vil jeg kort sammenstille dokumentene og intervjuene i lys av hypotesene.

Hypotese 1 sier at den økonomiske betydningen av publiseringsindikatoren svekkes nedover i institusjonen. Tildelingsbrevene viser at midlene fra den resultatbaserte uttellingen i lukket budsjetteramme øker, men de oppgir ikke hvor stor andel av midlene som er basert på publiseringspoeng. Ifølge årsrapportene øker antall publiseringspoeng ved OsloMet årlig, men samtidig synker den økonomiske verdien av publiseringspoeng. Det er dermed ikke gitt at mer publisering fører til mer bevilgning. Årsrapportene gir også uttrykk for at OsloMet har som mål å publisere enda mer, med spesielt fokus på å øke andelen publikasjoner i prestisjefylte tidsskrifter. Dette går igjen i Strategi 2024, som selv om den ikke legger direkte føringer,

uttrykker at OsloMet ønsker å styrke den vitenskapelige produktiviteten. Jeg tolker dette som at OsloMet er mer opptatte av å først og fremst øke forskningsaktiviteten ved institusjonen og ikke inntektene til institusjonen. Intervjuene viser at den økonomiske betydningen varierer mellom enhetene og nivåene, hvor publiseringsindikatoren fremdeles kan ha stor betydning ned på instituttnivå.

Hypotese 2 sier at incentivene av publiseringsindikatoren føres sterkt nedover i institusjonen. Dette skjer spesielt gjennom monitorering på individnivå, fremstilling av publiseringspoeng per årsverk, offentliggjøring av sammenligninger av antall publiseringspoeng på forskjellige nivåer og gjennom resultatbasert tildeling av FoU-tid og driftsmidler. Av dokumentene kan man se at dette stemmer i årsrapportene til OsloMet og i tildelingen av FoU ved fakultetene. Informantene bekrefter at enhetene sammenlignes på institutt- og fakultetsnivå og at publisering er et av kriteriene for tildeling av driftsmidler. Om denne koblingen er sterk har ikke blitt undersøkt i denne studien.

Hypotese 3 sier at publiseringsindikatoren vektlegges forskjellig på ulike nivåer ved institusjonen. Hovedregel her er at jo høyere opp lederen er i institusjonen, jo mer positive er de overfor publiseringsindikatoren. Tildeling av FoU-tid viser at fakultetene vektlegger publiseringsindikatoren ulikt i forbindelse med resultatkravene og de faglige lederne forteller at de vektlegger indikatoren ulikt på instituttnivå. Dermed kan man si at publiseringsindikatoren vektlegges forskjellig på ulike nivåer ved OsloMet. Hvorvidt informantene var positive til publiseringsindikatoren varierte fra informant til informant. De administrative lederne var delt mellom de som arbeider i dekanatet og i forskningsadministrasjonen. Informantene fra forskningsadministrasjonen på fakultetsnivå var i større grad skeptiske til bruk av publiseringsindikatoren, mens informantene fra dekanatet var mer positive. De faglige lederne var varierte i sitt syn, hvor fakultets- og fagtilhørighet virker som en mer gjeldende faktor enn nivå. Jeg fikk ikke muligheten til å intervju noen i den sentrale ledelsen ved OsloMet, men jeg intervjuet noen fra den sentrale forskningsadministrasjonen. Informanten fra den sentrale forskningsadministrasjonen virker å være enig med informantene fra forskningsadministrasjonene på fakultetsnivå. Det er dermed vanskelig å skulle fastslå om det stemmer at jo høyere opp lederen er i institusjonen, jo mer positive er de overfor publiseringsindikatoren. Funnene indikerer at andre faktorer, som fakultets- og fagtilhørighet,

kan være en mer passende for å indikere hvorvidt leder er positiv til publiseringsindikatoren eller ikke.

Hypotese 4 sier at publiseringsindikatoren tillegges generelt større betydning innen humaniora og samfunnsvitenskap og at den anvendes mer aktivt innenfor disse fagområdene. Dette gjenspeiles ikke direkte i noen av dokumentene som ligger til grunn for analysen, men det har blitt gjort funn i intervjuene. For samfunnsvitenskap virker det som at informantene herfra tillegger publiseringsindikatoren stor betydning, men at det ikke dermed betyr at den anvendes mer aktiv. Derimot virker det som at informantene fra samfunnsvitenskap har en mer aktiv diskusjon med sine medarbeidere om publisering og publiseringsindikatoren. For eksempel informanten som hadde tatt diskusjonen med forskerne ved enheten, noe som resulterte i at de fikk på plass en strategi om impact. Når det gjelder humaniora viser funnene at hypotesen ikke stemmer. Informantene fra humaniora er tydelig de av lederne som tar størst avstand fra publiseringsindikatoren og bruk av den. De uttrykker at det er positivt at forskerne har begynt å publisere vitenskapelig, men at dette ikke er kjernen i deres FoU-virksomhet. De opplever at det er et for stort fokus på vitenskapelig publisering som resultatkrav og –mål, hvor kunstnerisk utviklingsarbeid ikke synliggjøres.

Hypotese 5 sier at publiseringsindikatoren tillegges størst betydning på områder hvor publisering tidligere har hatt en mindre rolle, og minst betydning hvor publisering, også før publiseringsindikatoren ble introdusert, ble vektlagt. Modellen for resultatbasert tildeling av FoU ved LUI, NVI+, kan potensielt sees på som et eksempel for dette. Informantene fra fakultetet forteller at det har vært behov for sterke incitamenters til å øke FoU-aktiviteten. Likevel er det mange av informantene fra andre fakulteter som forteller om å være i en etableringsfase fordi fagmiljøer ved enhetene har lite erfaring med publisering. Det er ikke grunnlag for å kunne sammenligne ulike områder. Dermed er det vanskelig å skulle besvare hypotesen med utgangspunkt i denne undersøkelsen.

Hypotese 6 sier at områder med få eksterne midler tillegger publiseringsindikatoren større vekt enn områder med mye eksterne midler. Dette er et aspekt som ikke har blitt dekket av undersøkelsen på grunn av kapasitetshensyn. Likevel fortalte en av de administrative lederne om en enhet ved fakultetet som ikke publiserer særlig mye, men som heller ikke vektlegger publisering i noen stor grad fordi de henter inn mesteparten av sine midler fra eksterne

finansører. Dette antyder at hypotesen kan stemme, men det er ikke et sterkt nok grunnlag i denne undersøkelsen til å konkludere med dette.

Hypotese 7 sier at autonomi er en faktor for hvordan publiseringsindikatoren anvendes. UH-loven legger opp til at institusjonene har stor frihet til å styre virksomheten slik de ønsker. Den sier også at de kan delegerer avgjørelsesmakt nedover i institusjonen så lenge dette ikke strider med lovens presisering av bestemmelser som må fattes av styret. Informantene var også tydelige på at de forventer muligheten til å styre sin enhet slik de ser det best i tråd med behovene til medarbeiderne. Dette indikerer at autonomien legger opp til ulik praksis mellom enhetene på alle nivåer.

Hypotese 8 sier det er manglende kommunikasjon om egen praksis, samt en nærmest fraværende diskusjon ved institusjonene om hva som kan anses å være hensiktsmessig bruk av publiseringsindikatoren. Dette bidrar til å skape usikkerhet rundt bruken av publiseringsindikatoren på individnivå. Informantene forteller at de har lite kjennskap til hvordan publiseringsindikatoren brukes ved de andre enhetene på OsloMet. Få av informantene kan huske å ha diskutert bruk av publiseringsindikatoren. Det tyder på at man ikke har diskutert på OsloMet hva institusjonen mener er hensiktsmessig bruk av publiseringsindikatoren. Flere av informantene påpekte også at studien var en bevisstgjøring om egen bruk og gjøre noen av informantene nysgjerrige på andres praksis. Funnene indikerer dermed at det er en usikkerhet om hvordan publiseringsindikatoren brukes på individnivå.

6 Avslutning

I det siste kapitlet vil jeg avrunde oppgaven. Jeg startet med å presentere konklusjonen, hvor jeg gjennomgår hypotesene og besvarer dem. Deretter vil jeg diskutere funnene fra undersøkelsen i lys av tidligere forskning og debatten rundt NPI. Til slutt vil jeg gi anbefalinger for videre forskning.

6.1 Konklusjon

I dette underkapitlet vil jeg se tilbake på hypotesene for denne oppgaven og prøve å besvare de med utgangspunkt i funn fra undersøkelsen.

1. *Publiseringsindikatorenns økonomiske betydning svekkes nedover i institusjonen.*

Selv om dette aspektet ikke ble vektlagt i stor grad i intervjuene viser funnene at denne hypotesen kun stemmer halvveis. For flesteparten av informantene stemmer hypotesen fordi de ser på enhetens budsjett som en helhet og vurderer midlene fra publiseringsindikatoren som mindre betydningsfulle. Likevel uttrykte enkelte av informantene at midlene fra publisering er en vesentlig del av budsjettet for enheten og gir dem muligheten som leder å gjøre strategiske tiltak for å styrke FoU. Dette gjaldt faglige ledere, som betyr at den økonomiske betydningen av publiseringsindikatoren kan være betydelig helt ned på instituttnivå. Det har derimot ikke en økonomisk betydning på individnivå da samtlige informanter forteller at det ikke blir gitt tilbake til den enkelte forsker.

2. *Incentivene av publiseringsindikatoren føres sterkt nedover i institusjonen, spesielt gjennom monitorering på individnivå, fremstilling av publiseringspoeng per årsverk, offentliggjøring av sammenligninger av antall publiseringspoeng på forskjellige nivåer og gjennom resultatbasert tildeling av FoU-tid og driftsmidler.*

Funn fra undersøkelsen viser tydelig at dette er tilfelle. De faglige lederne forteller at forskningsmonitorering foregår på institutt- og individnivå for å ha oversikt og følge utviklingen ved enheten. Samtidig forteller samtlige informanter om sammenligning basert på publiseringspoeng i møter på fakultetsnivå og sentralt. Noen få faglige ledere forteller også om at dette har skjedd ved instituttene på individnivå. Dokumentanalysen viser at både

vitenskapelige publikasjoner brukes som resultatmål for tildeling av FoU-tid, men også publiseringspoeng direkte. Informantene forteller at UFF-tilsatte må angi antall forventede vitenskapelige publiseringer som resultat av tildeling av driftsmidler. Enkelte informanter har i tillegg uttrykt et ønske om å bruke publiseringspoeng på individnivå ved tildeling av driftsmidler.

3. Publiseringsindikatoren vektlegges forskjellig på ulike nivåer ved institusjonen. Jo høyere opp lederen er i institusjonen, jo mer positive er de overfor publiseringsindikatoren.

Undersøkelsen viser at NPI vektlegges forskjellig på ulike nivåer ved institusjonen, men jeg har ikke funn som tilsier at jo høyere opp lederen sitter jo mer positive er de til publiseringsindikatoren. Individets erfaringer og fagtilhørighet virker som å spille en større rolle for hvilke holdninger lederne har til publiseringsindikatoren. Både administrative og faglige ledere har uttrykt seg positive, men det er også administrative og faglige ledere som har uttrykt seg mindre positive. Ut ifra hva rektor ved OsloMet har uttrykt om NPI i media, virker det heller ikke som at lederen som sitter høyst opp ved institusjonen er særlig begeistret for publiseringsindikatoren.

4. Publiseringsindikatoren tillegges generelt større betydning innen humaniora og samfunnsvitenskap og den anvendes mer aktivt innen disse områdene.

Disse fagområdene har blitt dekket av undersøkelsen, men fagforskjeller har ikke blitt vektlagt nok til å kunne bekrefte eller avkrefte hypotesen. Likevel har informantene uttrykt seg meget klart i sin sak om betydningen av publiseringsindikatoren og deres holdninger til å anvende den. Ledere knyttet til samfunnsvitenskap er mer opptatte av og positive til NPI enn ledere tilknyttet humaniora. De er også mer åpne til å anvende publiseringsindikatoren. Lederne av humanistiske enheter er derimot svært kritiske til anvendelsen av publiseringsindikatoren og uttrykker at de synes det er positivt at deres UFF-tilsatte publiserer mer, men ikke på grunn av publiseringsindikatoren. De mener det er høyst urettferdig at NPI er så godt som den eneste måten man måler forskningsaktivitet.

5. *Publiseringsindikatoren tillegges størst betydning på områder hvor publisering tidligere har hatt en mindre rolle, og minst betydning hvor publisering, også før publiseringsindikatoren ble introdusert, ble vektlagt.*

Dette er et aspekt av bruk som ikke er tilstrekkelig vektlagt for å kunne styrke eller svekke hypotesen, likevel bør den sees i sammenheng med den forrige hypotesen. Det skal også påpekes at OsloMet kanskje ikke er et godt utgangspunkt som case for å undersøke dette da universitetet hovedsakelig består av profesjonsutdanninger. Flesteparten av informantene kommenterte at enhetene de ledet tidligere ikke har drevet med mye publisering og det blir derfor utfordrende å skulle sammenligne enheter med tidligere mye og lite publisering for å se hvilken betydning publiseringsindikatoren tillegges. Dette bør undersøkes nærmere ved enten en høyere utdanningsinstitusjon som har enheter med tidligere mye og lite publisering eller sammenligninger av underenheter ved flere høyere utdanningsinstitusjoner.

6. *Områder med få eksterne midler tillegger publiseringsindikatoren større vekt enn områder med mye eksterne midler.*

Dette aspektet er heller ikke vektlagt i undersøkelsen fordi jeg har av kapasitetshensyn valgt å ikke se på enhetenes innhenting av eksterne midler, og derfor kan ikke undersøkelsen brukes til å styrke eller svekke hypotesen. Dette bør undersøkes nærmere for å kunne si om hypotesen er styrket.

7. *Selvbestemmelse eller autonomi er en faktor for hvordan publiseringsindikatoren anvendes.*

Undersøkelsen viser at institusjonen i seg selv har stor grad av autonomi og viderefører dette nedover i institusjonen, for eksempel gjennom å delegere avgjørelsesmakt, for at fakultetene kan tilpasse føringene av virksomheten til å bedre understøtte de behovene som finnes ved hver enkelt enhet. Dette fører til at publiseringsindikatoren anvendes ulikt på forskjellige nivåer ved institusjonen. Blant annet at forskningsmonitorering og resultatbasert tildeling av FoU skjer på individnivå, mens fremstilling av publiseringspoeng per faglig årsverk og sammenligning mellom de ulike enhetene på forskjellige nivåer skjer på fakultets- og institusjonsnivå.

8. *Det er manglende kommunikasjon om egen praksis, samt en nærmest fraværende diskusjon ved institusjonene om hva som kan anses å være hensiktsmessig bruk av publiseringsindikatoren. Dette bidrar til å skape usikkerhet rundt bruken av publiseringsindikatoren på individnivå.*

Undersøkelsen bekrefter det er en manglende kommunikasjon og diskusjon om egen praksis og hvorvidt brukes som skjer er å anse som hensiktsmessig eller ikke. Informantene forteller at det er lite diskusjon om hvordan publiseringsindikatoren skal brukes og at de er usikker på hvordan den brukes ved andre enheter på OsloMet. Informantene påpekte også at denne undersøkelsen skapte bevissthet.

6.2 Diskusjon

Evalueringen viste at NPI har fungert etter intensjonen, men at implementeringen av det forskningsbaserte finansieringssystemet har hatt negative bivirkninger. Det kom ikke som noe overraskelse da man så at indikatoren ble benyttet på individnivå, men fremdeles er det gjort lite for å endre praksis. NPU har uttrykt seg om hvordan publiseringsindikatoren skal og ikke skal brukes. Dette er dessverre ikke nok ettersom de ikke har noen avgjørelsesmakt overfor høyere utdanningsinstitusjonene eller muligheten til å sanksjonere uhensiktsmessig bruk. Det er derfor nødvendig med klare og tydelige retningslinjer fra noen med myndighet, men hvor skal disse komme fra? KD har gitt noen styringssignaler ved å oppfordre OsloMet til å signere DORA-erklæringen, som sier tydelig at kvantitative mål ikke skal brukes i vurdering av forskningskvalitet. OsloMet signerte DORA for halvannet år siden, men funnene tyder på at dette ikke har ført til endring i praksis. Allerede i presentasjonen av NPI ble det foreslått å utforme lokale modeller dersom indikatoren skulle benyttes ved institusjonene. Dette har derimot ikke skjedd. Informantene mener det ikke er hensiktsmessig å utforme en lokal modell og dette er noe jeg vil si meg enig i. Etter min oppfatning er ikke en lokal modell løsningen, men heller klare og tydelige retningslinjer for hva den enkelte høyere utdanningsinstitusjonen mener er hensiktsmessig bruk av kvantitative mål generelt og publiseringsindikatoren spesifikt. Dette bør skje gjennom at den sentrale ledelsen ved institusjonen oppfordrer fakultetene til å ta initiativ til diskusjon med fagmiljøene.

Det er allment kjent blant forskere og ledere at publiseringsindikatoren ikke skal benyttes på individnivå. Likevel er det ingen tvil om at dette er noe som skjer, noe som bidrar til at det er

langt mindre åpenhet rundt hvordan indikatoren faktisk benyttes. Jeg mener dette kan være et like stort problem som bruken i seg selv fordi det skaper usikkerhet og gir publiseringsindikatoren langt større makt enn hva den egentlig innehar. Det virker som at det er gjentagende oppfatning om at «bruk av publiseringsindikatoren på individnivå» indikerer at den kun benyttes i avgjørelsesprosesser. Dette stemmer ikke da også forskningsmonitorering, fremstilling av publiseringspoeng per årsverk og sammenligning av enheter er eksempler på bruk. Jeg tror ikke all bruk av publiseringsindikatoren lokalt er misbruk. For eksempel mener jeg forskningsmonitorering på institutt- og fakultetsnivå er en del av ansvaret til leder, som skal sørge for at enheten oppnår målene som er forventet av dem. Misbruk av publiseringsindikatoren skjer når den brukes i forskningsevaluering og som vurderingsgrunnlag for avgjørelser på individnivå, enten det er i forskerens favør eller ikke.

Jeg tror heller ikke løsningen er å forby bruk av alle kvantitative mål. Det er også umulig. Man kan ikke be de som skal vurdere forskning om å se bort ifra for eksempel hvor forskningen er publisert. Det vil også være utfordrende for lederne å ikke skulle forholde seg til informasjon som brukes til rapportering, av forskerne selv, utgivere og finansører. Derimot tror jeg man må stille krav til hvordan kvantitative mål brukes i vurdering av forskning. Det virker som at det har blitt en allmenn sannhet at kvantitative mål for forskning er objektive og blir sett på som en motsetning til kvalitative vurderinger som liksom skal være subjektive. Forskningen på slike kvantitative mål viser derimot at de kan gi et feil inntrykk, spesielt hvis de brukes i andre sammenhenger enn det de ble utviklet til å vise. NPI og JIF er ikke representative på annet enn aggregert nivå fordi de er ikke skapt for å gjenspeile innholdet i en enkelt artikkel eller forskningsbidraget til den enkelte. JIF, H-indeksen og NPI har alle svakheter ved seg som man bør være godt kjent med dersom de skal vektlegges i vurderingen av forskningskvalitet eller i avgjørelser. Leiden-manifestet anbefaler å bruke flere kvantitative mål for å supplere kvalitativ vurdering. Det samme gjøres det i metric tide-rapporten og videre av Brekke (2019). Likt med disse tror jeg ikke løsningen er å forby bruk av kvantitative mål fullstendig, men å møtes et sted på midten. Hvor kvantitative mål kan brukes til å supplere kvalitative vurderinger med ytterligere informasjon der det måtte være nødvendig. Et potensielt krav hadde vært å måtte argumentert for hvorfor det er relevant i den konkrete situasjonen der det benyttes. Kvantitative mål kommer ikke til å forsvinne, og jeg anser det som en mer konstruktiv løsning å utforme klare og tydelige retningslinjer som legger føringer for hvordan man kan og ikke kan bruke kvantitative mål. Det bør starte med NPI og diskutere hvordan man faktisk bruker den på tvers

av UH-sektoren i Norge. Dersom OsloMet ønsker å gjennomføre sin forpliktelse til DORA, må dette formaliseres og faktisk føre til endring av praksis. Det er den sentrale ledelsen som har ansvaret for at DORA implementeres og følges av alle enhetene ved universitetet. Toppledelsen bør også være bevisst på hvordan de fremmer FoU-aktivitet ved OsloMet, overfor lederne, ansatte og utad.

Funnene knyttet til formidlingspoeng, sakkyndige komiteer og kunstnerisk utviklingsarbeid faller utenfor hypotesene for oppgaven. Likevel har de blitt presentert i oppgaven fordi de er vurdert som relevante med tanke på lokal bruk av NPI og de beriker de andre funnene. Intervjuene viste at formidlingspoeng blir ikke vektlagt av informantene, selv om det mener formidling er en viktig aktivitet. Informantene hadde generelt lite kunnskap om formidlingspoeng og få hadde oversikt over hvor mange formidlingspoeng enheten produserte. Jeg gikk inn i prosjektet med en antagelse om at de fagområdene som tradisjonelt ikke publiserte vitenskapelig, ville være positive til formidlingspoeng. Der tok jeg feil, for disse informantene er de som uttrykte seg likegyldig eller skeptisk til formidlingspoeng. De informantene som derimot var mer positive til formidlingspoeng hadde svært mye formidlingspoeng i tillegg til publiseringspoeng.

Jeg hadde ikke forventet å få eksempler om sakkyndige komiteer som bruker kvantitative mål, men dette var noe flere informanter delte. Dette er noe som bør undersøkes nærmere, men jeg vil presentere et scenario som viser en potensiell konsekvens av dette. Se for deg at lederen av et institutt skal utlyse en fast stilling. Leder mangler kompetanse innen fagfeltet som stillingen lyses ut i og setter dermed ned en sakkyndig komite. Det kommer inn mange søkere og selv etter å ha avgrenset utvalget har ikke komiteen mulighet til å lese arbeidet til alle de potensielle kandidatene. De benytter seg derfor av kvantitative mål for å gi en rask vurdering av kandidatene for å avgrense utvalget enda mer. I denne prosessen havner en yngre forsker med stort potensialet langt ned på vurderingslisten til komiteen fordi hun har ikke publisert nok eller ikke publisert i det som komiteen vurderer som riktige kanaler. Kanskje det er som Brekke (2019) illustrerte det, med valget mellom å publisere åpent eller prestisjefylt. Lederen får komiteens vurdering, og siden han mangler kompetansen, velger han å stole på deres vurdering. Dette er et eksempel på et verst tenkelig utfall, men dette er den typen vurdering av forskning jeg er redd for å møte på dersom jeg velger å fortsette innen akademia. I dette scenarioet er det ikke den sakkyndige komiteen eller lederen som gjør feil, men systemet rundt ordninger som

ansettelse. Det virker som at komiteene ikke får nok ressurser til å vurdere alle søkere og deres forskningsbidraget tilstrekkelig.

Funnene om kunstnerisk utviklingsarbeid er de som har truffet meg mest. Det virket som at informantene hadde behov for å uttrykke den frustrasjonen de opplever over hvordan deres virksomhet ikke sidestilles med vitenskapelig publisering. Kunstnerisk utviklingsarbeid bør potensielt legges til som resultatkrav for tildeling av FoU-tid på fakultetene og for enhetene det gjelder. Lederne benytter seg av skjønn, men det handler også om hva man kommuniserer som måleverdige arbeid. Det handler om å vise at man verdsetter arbeidet som skjer ved universitetet, selv om det ikke er koblet til et nasjonalt resultatbasert forskningsfinansieringssystem.

John Arne Røttingen benyttet seg av en sportsmetafor for å illustrere hvordan vi bør vurdere kvalitet i forskning. En av informantene gav også en sportsmetafor for å forenkle hvordan UFF-tilsatte som driver med kunstnerisk utviklingsarbeid måles på publisering istedenfor hva de faktisk er ansatt til å drive med. Disse har kanskje ikke så mye med hverandre å gjøre, men jeg mener likevel at de har et interessant poeng. Begge refererer til sport, som er en form for konkurranse, hvor man rangeres ut ifra prestasjon. Det er ikke til å motsi at det er en viss konkurranse om for eksempel å bli publisert, men å se på forskning som konkurranse kan potensielt være svært skadelig. Hvis det blir for mye konkurranse kan det føre til at forskerne er mer tilbakeholdende til å dele grunnlaget for forskningen sin. Det kan skape mindre åpenhet rundt resultater og data. Dette er direkte motstridende med signalene om åpen tilgang, som kommer fra blant annet Forskningsrådet og KD. Dersom forskningsledere er med på å skape mer konkurranse ved å bruke publiseringsindikatoren som verktøy kan dette være med på å øke incentivet av indikatoren. Ved å legge publiseringsindikatoren til grunn for tildeling av bonuser skaper ledere et skille mellom forskerne som bidrar mye til publisering og de som bidrar på andre måter. Det kan også skape en ond sirkel, hvor de som allerede bidrar mye kan få muligheten til å gjøre mer, mens de som trenger tiltak kanskje ikke får muligheten til å prestere bedre. Heldigvis er det ikke gjort funn i denne undersøkelsen som tyder på at dette skjer ved OsloMet. Det er godt å se at informantene fremmer en forskningskultur som bygger på samarbeid fremfor konkurranse. Likevel tror jeg det hadde vært positivt dersom lederne er mer åpne om hvordan publiseringsindikatoren, og andre kvantitative mål, anvendes for å redusere

usikkerhet og frata indikatoren noe av den tillagte makten. Det hadde vært lettere dersom lederne hadde noen institusjonelle eller fakultetsbestemte retningslinjer for bruk.

Forskerne som stilte seg kritiske til Røttingens metafor virker skeptiske til å vektlegge kvalitative vurderinger for mye. Slik jeg tolker innlegget deres, virker det som at de enten mangler tillit til de som vurderer forskning eller frykter at de har en personlig agenda. Det er dessverre en mulighet for at dette kan stemme i enkelte tilfeller, men det er forhåpentlig unntakene. Hvis min antydning stemmer, er det et problem. Hvis forskerne mangler tillit til de som vurderer forskning, er det et like stort problem som at samfunnet mangler tillit til forskning. Dersom fagfeller og komitéer lar sin personlige agenda styre vurderingen av forskning, er det ikke bare uetisk, men det strider mot deres oppgave: å fremme god forskning. Jeg tror ikke de som vurderer forskning styrer sin vurdering ut ifra egne personlige preferanser.

Min oppfatning er at det ikke er en eneste leder, fagfelle eller medlem i en bedømmelseskomite som kun legger kvantitative mål til grunn for vurdering av et individs forskningsbidrag. Jeg tror derimot at slike mål, som NPI, ofte vektlegges for mye i forskningsevaluering. Bruk av kvantitative mål for å vurdere forskningsaktivitet er grunnleggende motstridene med ønsket om å fremme kvalitet i forskning. Konsekvensene av å vektlegge kvantitative mål kan være blant annet at forskernes publiseringsatferd endres. For eksempel at man favoriserer salamipublisering eller nedprioriterer forskning med regionalt eller nasjonalt nedslagsfelt for å satse på internasjonal publisering. Regional og nasjonal forskning publiseres ikke så ofte i de prestisjefylte og internasjonale tidsskriftene. Hvis det legges sterkt press på å publisere internasjonalt så kan det påvirke hva det er man forsker på.

Ved å se kun på et bibliometrisk mål, som er standardisert for all forskning, tar man ikke hensyn til forskjeller mellom forskningsfelt. For eksempel er publiseringsatferd, foretrukne publikasjonsform, lengde på publikasjon, siteringsbruk og medforfatterskap aspekter av publisering som er svært forskjellige mellom fagfeltene. I tillegg varierer det mellom hvor lenge ulike forskningsfelt har eksistert og hvor lenge de har vært akademisert. Flere av informantene påpekte at fagfeltene som finnes ved enheten de er leder for tidligere ikke har drevet med mye publisering og at man derfor er i en etableringsfase.

Gjennom min undersøkelse, og gjennom å ha fulgt den offentlige debatten opplever jeg at det er mange feiltolkninger til intensjonen bak publiseringsindikatoren. Det virker som at enkelte tenker på NPI som et styringsverktøy for å evaluere forskning. Selv om det uheldigvis er tilfelle i en del situasjoner, som denne undersøkelsen viser, mener jeg at det er ikke selve publiseringsindikatoren som er hovedproblemet. Utfordringen ligger hos de som driver med forskningsevaluering og som velger å bruke kvantitative mål, slik som NPI, i disse prosessene. At informantene forteller om sakkyndige komiteer som ikke har tid til å faktisk lese arbeidet til kandidatene som de skal vurdere, men heller ser på publiseringskanalene som er brukt, er et problem. Det er tydelig at publiseringsindikatoren brukes på en annen måte enn hva som var hensikten, men å anklage NPI for en svikt i systemer rundt forskningsevaluering virker som å angripe problemet i feil ende. Jeg tror ikke det vil være mulig å finne en god løsning på utfordringen med bruk av publiseringsindikatoren på individnivå så lenge man ikke fokuserer på å finne årsaken til hvorfor det skjer. Denne undersøkelsen har vært et forsøk på å gjøre det. Den viser at det er en manglende forståelse for hva publiseringsindikatoren kan brukes til og manglede kjennskap til praksisen ved egen institusjon i alle ledd.

OsloMet produserer stadig mer forskning og det er en forventning til at alle fagmiljøene skal bidra med å øke antall vitenskapelige publikasjoner, spesielt i prestisjefylte tidsskrift. Målet om å øke forskningsaktiviteten i seg selv er ikke problematisk, men hvis det blir for mye fokus på å øke fremfor å bedre forskningen, kan dette sende feil type signaler overfor forskerne og spesielt yngre forskere. Det kan ikke forventes, eller gis uttrykk for, at man skal kun fokusere på å publisere på nivå 2. Det må en oppklaring til om hva nivåinndelingen faktisk innebærer. Nivå 2 skal tross alt representere rundt 20 prosent av all publisering og ikke oppfattes som normalen. Publisering i nivå 1 representerer den «normale» vitenskapelige publisering mens publisering i nivå 2 er sett på som fremragende vitenskapelig publisering. Her spiller lederne en viktig rolle, men også den sentrale ledelsen. For eksempel bør de faglige lederne slutte å være så opptatt av nivåinndelingen, spesielt fokuset på nivå 2. Den sentrale ledelsen bør i større grad utjevne vektleggingen av forskjellige FoU-aktiviteter, slik som kunstnerisk utviklingsarbeid, siden vitenskapelig publisering er en av få indikatorer for forskningsaktivitet.

Jeg har kun sett på OsloMet, men undersøkelsen indikerer noen tendenser som kan være gjeldende for andre institusjoner i UH-sektoren. Etter hvert som verdien av publiseringspoeng

vil fortsette å synke, i tråd med at vitenskapelig publisering øker, kan man stille spørsmål om den økonomiske betydningen av publiseringsindikatoren vil reduseres.

6.3 Refleksjon

Det er lett å bli kritisk til gjennomføring av undersøkelsen i etterkant fordi man lærer så mye underveis om hva som er fruktbart og ikke. Ved å bruke en abduktiv tilnærming kan det være vanskelig for leseren å se hvordan jeg har jobbet. I etterkant av oppgaven/studien/undersøkelsen har jeg innsett at undersøkelsen bygger på et enormt stort datamateriale. På samme tid har det vært omfattende arbeid når det kommer til å gjennomføre intervjuer og etterarbeidet relatert til disse. Kanskje det hadde vært hensiktsmessig å gjøre et mindre antall intervjuer eller hatt kortere intervju, spesielt med tanke på når man ser på mengden datamateriale jeg sitter igjen med, og som er ekskludert fra oppgaven. I tillegg kunne jeg nok revurdert hvem jeg valgte som informanter, spesielt det å ikke inkludere studielederne som ved mange institutter spiller en viktig rolle for tildeling av FoU-tid. Likevel er det ingen av informantene jeg har pratet med som jeg ville ha valgt bort. Alle har bidratt med perspektiv og erfaringer som denne oppgaven ikke kunne vært foruten. Jeg kunne ha inkludert opplevelsene til forskerne for å se om de er i overensstemmelse med hva lederne fortalte. Slik kunne oppgaven sett på både årsak og konsekvens istedenfor å presentere kun antatte konsekvenser. Hadde oppgaven skulle inkludert forskerne, ville det ikke vært mulig å gå så i dybden av ledernes praksis og holdninger, som var en god avgrensning for oppgaven.

6.4 Videre forskning

Utallige ganger i løpet av arbeidet har jeg latt meg bli distraheret av andre innfallsvinkler til publiseringsindikatoren, kun for å se at det ikke passer inn i oppgaven. Det er så utrolig mye interessant å utforske innen bibliometri og det er på ingen måte ferdig utforsket. For eksempel ville det vært spennende å se om ledernes tidligere erfaring er styrende for bruk, eller om publiseringsindikatoren har hatt påvirket undervisning og formidling. Det hadde også vært fint å utvide bruken av dataene fra undersøkelsen og sammenligne det med andre institusjoner og fagmiljøer. Det er fremdeles mye som bør forskers videre på om lokal bruk av publiseringsindikatoren. Det er så mange retninger jeg har sett meg nødt til å utelukke, men som vil være interessant å se nærmere på. Det vil likevel være relevant i videre forskning på lokal bruk av NPI å trekke inn funnene som har kommet frem i denne undersøkelsen.

Litteraturliste

Aagaard, K., Bloch, C., Schneider, J. W., Henriksen, D., Kjeldanger, T., Lauridsen, P. S. (2014). *Evaluering af den norske publiceringsindikator*. Hentet 16.10.18 fra [http://www.uhr.no/documents/Evaluering af den norske publiceringsindikator.pdf](http://www.uhr.no/documents/Evaluering_af_den_norske_publiceringsindikator.pdf)

Aagaard, K. (2015). How incentives trickle down: Local use of a national bibliometric indicator system. *Science and public policy* 42 (5) s. 725-737. Hentet fra <https://doi.org/10.1093/scipol/scu087>

Aagaard, K., Bloch, C., Schneider, J. W. (2015). Impacts of the performance-based research funding systems: The case of the Norwegian Publication Indicator. *Research Evaluation* 24 (2) s. 106-117. Hentet fra <https://doi.org/10.1093/reseval/rvv003>

Adler, R., Ewing, J., Taylor, P. (2009). Citation statistics. *Statist Science* 24 (1) s. 1-14. Hentet fra <https://projecteuclid.org/euclid.ss/1255009002>

Aksnes, D. W. (2002). Lave ambisjoner i norsk forskning? *Forskningspolitikk* 2002/04 s. 12. Hentet fra <http://fpol.no/wp-content/uploads/2013/05/Forskningspolitikk-4-2002.pdf>

Arnesen, H. (2016). *Forskningsformidling og tellekanter – et mylder av meninger: En analyse av debatten rundt forskningsformidling og tellekantsystemet*. (Mastergradsavhandling, Universitetet i Oslo). Hentet fra <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/55086/1/Arnesen-master.pdf>

Bloch, C., Schneider, J. W. (2016). Performance-based funding models and researcher behavior: An analysis of the influence of the Norwegian Publication Indicator at the individual level. *Research Evaluation* 25 (4) 371-382

Bornmann, L., Daniel, H. D. (2009). The state of h index research. Is the h index the ideal way to measure research performance?. *European Molecular Biology Organization Reports* 10 (1) s. 2-6. Hentet fra <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2613214/>

Brekke, T. (2019). Akademia i endring – åpen publisering og forskningskvalitet. *Nytt norsk tidsskrift* 36 (3) 280-287. Hentet fra https://www.idunn.no/nnt/2019/03/akademia_i_endring

Brekke, T., Netteland, A., Busengdal, H. S. (2019, 09. oktober). Hvordan bør vi måle forskningskvalitet? Hentet fra <https://www.civita.no/publikasjon/hvordan-bor-vi-male-forskningskvalitet>

Butler, L. (2002). A List of Published Papers is no Measure of Value—The Present System Rewards Quantity, Not Quality - But Hasty Changes Could be as Bad. *Nature* 419 (6910) s. 877. Hentet fra <https://doi.org/10.1038/419877a>

Butler, L. (2003). Explaining Australia's Increased Share of ISI Publications—The Effects of a Funding Formula Based on Publication Counts. *Research Policy* 32 (1) s. 143-155. Hentet fra [https://doi.org/10.1016/S0048-7333\(02\)00007-0](https://doi.org/10.1016/S0048-7333(02)00007-0)

Cristin. (udatert). Om Cristin. Hentet fra <https://www.cristin.no/om-cristin/>

Database for statistikk om høgre utdanning [DBH]. (2018a). Vitenskapelig publisering: fakultetet for helsefag. Hentet 29. november 2018 fra <https://dbh.nsd.uib.no/pub/?rapport=avdeling&aar=2017&niva=3&insttype=1&instkode=1175&avdkode=1175510&seksjonskode=>

Database for statistikk om høgre utdanning [DBH]. (2018b). Vitenskapelig publisering: fakultetet for lærerutdanning og internasjonale studier. Hentet 29. november 2018 fra <https://dbh.nsd.uib.no/pub/?rapport=avdeling&aar=2017&niva=3&insttype=1&instkode=1175&avdkode=1175520&seksjonskode=>

Database for statistikk om høgre utdanning [DBH]. (2018c). Vitenskapelig publisering: fakultetet for samfunnsvitenskap. Hentet 29. november 2018 fra <https://dbh.nsd.uib.no/pub/?rapport=avdeling&aar=2017&niva=3&insttype=1&instkode=1175&avdkode=1175530&seksjonskode=>

Database for statistikk om høgre utdanning [DBH]. (2018d). Vitenskapelig publisering: fakultetet for teknologi, kunst og design. Hentet 29. november 2018 fra <https://dbh.nsd.uib.no/pub/?rapport=avdeling&aar=2017&niva=3&insttype=1&instkode=1175&avdkode=1175540&seksjonskode=>

De nasjonale forskningsetiske komiteene. (2016, 27. april). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi* (4. utg.). Hentet fra https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-som-pdf/60125_fek_retningslinjer_nesh_digital.pdf

Det nasjonale publiseringsutvalget [NPU]. (2016a, 03. februar). Informasjon: Om bruk av publiseringsindikatoren på lokalt nivå eller for enkeltforskeren. Hentet fra <https://npi.nsd.no/informasjon>

Det nasjonale publiseringsutvalget [NPU]. (2016b, 31. mars). Informasjon: Vekting av publikasjonsformer. Hentet fra <https://npi.nsd.no/informasjon#vekting>

Det nasjonale publiseringsutvalget [NPU]. (2016c, mars). Om endringen og bruken av

publiseringspoeng. Hentet fra

https://npi.nsd.no/dok/NPU_Om_endringen_og_bruken_av_publiseringspoeng_mars_2016.pdf

Det nasjonale publiseringsutvalget [NPU]. (udatert). Fagfeltoversikt. Hentet fra <https://npi.nsd.no/fagfeltoversikt>

DORA. (udatert). San Francisco declaration on research assessment. Hentet fra <https://sfdora.org/read/>

Erdal, M. B., Knutsen, C. H., Skardhamar, T., Wig, T. (2019, 24. oktober). Er én felles, lav terskel godt nok for kvaliteten i forskningen? *Khrono*. Hentet fra <https://khrono.no/dora-meninger-plan-s/er-n-felles-lav-terskel-godt-nok-for-kvaliteten-i-forskningen/414511>

Forskrift om ansettelse og opprykk. (2006). Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger (FOR-2006-02-09-129). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-02-09-129>

Garfield, E. (2006). The history and meaning of the journal impact factor. *Journal of the American Medical Association* 295(1) s. 90–93. Hentet fra <https://doi.org/10.1001/jama.295.1.90>

Grønmo, S. (2016). *Samfunnsvitenskapelige metoder* (2.utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

Hagen, A., Johansen, B. E (Red.). (2006). *Hva skal vi med vitenskap?: 13 innlegg fra striden om tellekantene*. Oslo: Universitetsforlaget

Harstad, B. (2019, 16. oktober). Enn så lenge virker tidsskrift-hierarkiet helt nødvendig. *Khrono*. Hentet fra <https://khrono.no/bard-harstad-dora-meninger/enn-sa-lenge-virker-tidsskrift-hierarkiet-helt-nodvendig/409973>

Hicks, D., Wouters, P., Waltman, L., de Rijcke, S., Rafols, I. (2015). The Leiden Manifesto for research metrics. *Nature* 520 (7548) s. 429-431. Hentet fra https://www.nature.com/news/polopoly_fs/1.17351!/menu/main/topColumns/topLeftColumn/pdf/520429a.pdf

Hirsch, J. E., (2005). An index to quantify an individual's scientific research output. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 102(46) s. 16569-16572. Hentet fra <https://doi.org/10.1073/pnas.0507655102>

Høgskolen i Oslo og Akershus [HiOA]. (2016). *Årsrapport 2015*. Hentet fra <https://ansatt.oslomet.no/documents/585743/54495365/HiOAs+%C3%A5rsrapport+for+2015+-+vedtatt+av+h%C3%B8gskolestyret+9.+mars+2016.pdf/307ebf22-e643-4aae-8797-c7c7eaf8d3c3>

Høgskolen i Oslo og Akershus [HiOA]. (2017). *Årsrapport 2016*. Hentet fra <https://ansatt.oslomet.no/documents/585743/54495365/%C3%85rsrapport+2016/3716f0b7-50b0-11d7-5cfe-89284e36f6ac>

Høgskolen i Oslo og Akershus [HiOA]. (2018a, 12. november). DORA-erklæringen. Hentet fra <http://www.hioa.no/Forskning-og-utvikling/Charter-Code-at-OsloMet-Oslo-Metropolitan-University/DORA-erklaeringen>

Høgskolen i Oslo og Akershus [HiOA]. (2018b). *Årsrapport 2017*. Hentet fra <https://ansatt.oslomet.no/documents/585743/54495365/%C3%85rsrapport+2017/5854cb43-19c1-e60c-37d3-1b1951dc7b10>

Indregard, S. (2017, 10. november). Derfor er SSB i krise. *Morgenbladet*. Hentet fra <https://morgenbladet.no/aktuelt/2017/11/derfor-er-ssb-i-krise>

Johannessen, A., Tufte, P. A., Christoffersen, L. (2010). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (4.utg.). Oslo: Abstrakt Forl.

Kjelsberg, R. (2017, 22. desember). Bruk og misbruk av forskningspublisering. *Morgenbladet*. Hentet fra <https://morgenbladet.no/ideer/2017/12/bruk-og-misbruk-av-forskningspublisering>

Kunnskapsdepartementet [KD]. (2015). Orientering om statsbudsjettet 2016 for universitet og høgskolar. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/31af8e2c3a224ac2829e48cc91d89083/orientering-om-statsbudsjettet-2016-for-universiteter-og-hoyskoler.pdf>

Kunnskapsdepartementet [KD]. (2016). *Statsbudsjettet for 2016 kap. 260 - Tildelingsbrev for Høgskolen i Oslo og Akershus*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/d5cc2f23a57040b792ab06100f57f0f0/tildelingsbrev-hioa-2016---1997709.pdf>

Kunnskapsdepartementet [KD]. (2017). *Statsbudsjettet for 2017 kap. 260 - Tildelingsbrev for Høgskolen i Oslo og Akershus*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/d5a21c43b69f41f496f925452e9468f4/statsbudsjettet-for-2017-kap.-260-tildelingsbrev-for-hogskolen-i-oslo-og-akershus.pdf>

Kunnskapsdepartementet [KD]. (2018a). Orientering om statsbudsjettet 2019 for universitet og høgskolar. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/31af8e2c3a224ac2829e48cc91d89083/orientering-om-statsbudsjettet-2019-for-universiteter-og-hogskolar.pdf>

Kunnskapsdepartementet [KD]. (2018b). *Statsbudsjettet for 2018 kap. 260 - Tildelingsbrev for Høgskolen i Oslo og Akershus*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/549eeb4245384a018368ba98f0e225b2/tildelingsbrev-2018-hioa.pdf>

Kunnskapsdepartementet [KD]. (2019). *Statsbudsjettet for 2019 kap. 260 - Tildelingsbrev for Oslomet - storbyuniversitetet*. Hentet 12. mars 2019 fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/688a417d0baa4dcb8da2157ac6fd7907/oslomet--storbyuniversitetet-11499479.pdf>

Kunnskapsdepartementet [KD]. (Udatert). *Finansieringssystemet for universiteter og høyskoler [presentasjon]*. Hentet 07. desember 2019 fra https://www.regjeringen.no/contentassets/2af5e2be144c431886f900f9f3432961/finansieringssystemet_universiteter_og_hoyskoler.pdf?fbclid=IwAR0Lx8vi1bodRb_6VhgATcw5QZYI-jK9QhR60_19XJIDxMRJZDQE4Xd_o1o

Kvale, S., Brinkman, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3.utg). Oslo: Gyldendal Akademisk

Kyvik, S., Aksnes, D. W. (2015). Explaining the increase in publication productivity among academic staff: a generational perspective. *Studies in Higher Education* 40 (8).
Doi:10.1080/0307509.2015.1060711

Larsen, H., Tønnessen, E. (2014, 3. april). Professor i fysioterapi publiserte mest på høgskolen. *Khrono*. Hentet fra <https://khrono.no/forskning/professor-i-fysioterapi-publiserte-mest-pa-hogskolen/182845>

Lie, T., Tønnessen, E. (2017a, 08. juli). Her er de 100 forskerne som topper tellekantene. *Khrono*. Hentet fra <https://khrono.no/publisering-100-pa-topp-liste-elisabete-weisserpass/her-er-de-100-forskerne-som-topper-tellekantene/139183>

Lie, T., Tønnessen, E. (2017b, 19. juni). HiOA-studenter utviklet den nye søketjenesten. *Khrono*. Hentet fra <https://khrono.no/skranses-100-pa-topp-publisering/hioa-studenter-utviklet-den-nye-soketjenesten/139171>

Lindholm, A. (2017, 13. november). Utenlandske forskere flytter fra tellekantene. *Khrono*. Hentet fra <https://khrono.no/uio-universitetet-i-oslo-tellekanter/utenlandske-forskere-flytter-fra-tellekantene/132682>

Maanen, J. V., Sørensen, J. B., Mitchell, T. R. (2007). Introduction to Special Topic Forum: The Interplay between Theory and Method. *The Academy of Management Review* 32 (4) s. 1145-1154. Hentet fra <https://www.jstor.org/stable/20159360?seq=1>

Mingers, J., Leydesdorff, L. (2015). A review of theory and practice in scientometrics. *European Journal of Operational Research* 246 (1) 1 – 9 Hentet fra <https://www.sciencedirect.com.ezproxy.hioa.no/science/article/pii/S037722171500274X>

Mouritzen, P. E., Opstrup, N., Pedersen, P. B. (2018). *En fremmed kommer til byen: ti år med den bibliometriske forskningsindikator*. Odense: Syddansk universitetsforlag.

NOU 1998: 6. (1998). *Økonomien i den statlige høyskolesektoren*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/f9c658b606b04334a9b753d75660e944/no/pdfa/nou199819980006000dddpdfa.pdf>

Norsk senter for forskningsdata [NSD]. (udatert). Må jeg melde prosjektet mitt?. Hentet 30.11. 17 fra http://www.nsd.uib.no/personvernombud/meld_prosjekt/index.html

OsloMet – storbyuniversitetet [OsloMet]. (2017, 7. juni). *Søknad om tildeling av FoU-tid*. Hentet fra <https://ansatt.oslomet.no/soknad-tildeling-fou-tid-tkd>

OsloMet – storbyuniversitetet [OsloMet]. (2018a, 21. november). *Strategi 2024*. Hentet fra <https://ansatt.oslomet.no/strategi2024>

OsloMet – storbyuniversitetet [OsloMet]. (2018b, 16. januar). *Tildeling av FoU-tid ved Fakultetet for samfunnsvitenskap*. Hentet fra <https://ansatt.oslomet.no/tildeling-av-fou-tid-ved-fakultet-for-samfunnsvitenskap>

OsloMet – storbyuniversitetet [OsloMet]. (2019a, 19. august). *Formidlingspoeng*. Hentet fra <https://ansatt.oslomet.no/cristin#Formidlingspoeng>

OsloMet – storbyuniversitetet [OsloMet]. (2019b, 14. januar). *Kriterier for tildeling av FoU-tid ved HV*. Hentet fra <https://ansatt.oslomet.no/kriterier-fou-tid-hv>

OsloMet – storbyuniversitetet [OsloMet]. (2019c, 2. januar). *Tildelingsbrev fra KD*. Hentet fra <https://ansatt.oslomet.no/tidelingsbrev-kd>

OsloMet – storbyuniversitetet [OsloMet]. (2019d). *Årsrapport 2018*. Hentet fra <https://ansatt.oslomet.no/documents/585743/54495365/%C3%85rsrapport+2018/dd272071-f4d6-5daf-2cdb-e4573779f0cb>

OsloMet – Storbyuniversitetet [OsloMet]. (Udatert). *Vår historie*. Hentet fra <https://www.oslomet.no/om/var-historie>

Røttingen, J. (2019a, 16.oktober). *Forskning bør vurderes ut fra innhold og kvalitet og ikke hvor det er publisert*. *Khrono*. Hentet fra <https://khrono.no/dora-forskningsradet->

[meninger/forskning-bor-vurderes-ut-fra-innhold-og-kvalitet-og-ikke-hvor-det-er-publisert/411649](#)

Røttingen, J. (2019b, 29. oktober). Vurdering av forskningens innhold og mangfold. *Khrono*. Hentet fra <https://khrono.no/dora-forskningsradet-john-arne-rottingen/vurdering-av-forskningens-innhold-og-mangfold/416038>

Schneider, J. W., Aagaard, K., Bloch, C. W. (2016). What happens when national research funding is linked to differentiated publication counts? A comparison of the Australian and Norwegian publication-based funding models. *Research Evaluation* 25 (3) s. 244-256. Hentet fra <https://doi.org/10.1093/reseval/rvv036>

Seglen, P. O., (1997). Why the impact factor of journals should not be used for evaluating research. *The British Medical Journal* 314 s.498-502 Hentet fra <https://doi.org/10.1136/bmj.314.7079.497>

Sivertsen, G. (Red.). (2008). Norsk vitenskapsindeks: Forslag til en felles database for vitenskapelig publisering innenfor et nasjonalt system for forskningsinformasjon. Innstilling fra en arbeidsgruppe oppnevnt av Kunnskapsdepartementet. Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/rapporter/norsk_vitenskapsindeks.pdf

Sivertsen, G. (2016). Vekt på forskningskvalitet: en mulig utvidelse av publiseringsindikatoren med en siteringsindikator. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/5a982cb2fb364cf59893917b8a806a0b/rapport-vekt-pa-forskningens-kvalitet.pdf>

Sivertsen, G. (2018). The Norwegian Model. *Journal of data and information science* 3(4) s. 3-19. Hentet fra <https://doi.org/10.2478/jdis-2018-0017>

Smolčić, S. V. (2013). Salami publication: definitions and examples. *Biochemia medica* 23(3), s. 237–241. Hentet fra <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3900084/pdf/biochem-23-3-237-2.pdf>

Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitative metoder*. (5. utg.) Bergen: Fagbokforlaget.

Thomas, R. J. (1995). Interviewing Important People in Big Companies. I R. Hertz & J. B. Imber (Red.), *Studying elites using qualitative methods* (s. 1-17). California: SAGE Publication.

Time, J. K. (2017, 10. november). – Tellekanter kan ikke erstatte forskningsledelse. Morgenbladet. Hentet fra <https://morgenbladet.no/aktuelt/2017/11/arkitekten-bak-tellekantene-om-ssb-kan-ikke-brukes-som-erstatning-forskningsledelse>

Tønnessen, E. (2013, 22. mai). Journalistprofessor publiserer mest. *Khrono*. Hentet fra <https://khrono.no/forskning/journalistprofessor-publiserer-mest/189627>

Tønnessen, E. (2014, 22. januar). Forskjellige regler når forskningstid tildeles. *Khrono*. Hentet fra <https://khrono.no/tellekanter/forskjellige-regler-nar-forskningstid-tildeles/184909>

Tønnessen, E. (2017, 19.juni). Hard kritikk mot lister over tellekanttopper. *Khrono*. Hentet fra <https://khrono.no/publiseringssindikator-tellekanter/hard-kritikk-mot-lister-over-tellekanttopper/138689>

Tønnessen, E., Larsen, H. (2013, 22. mai). Journalistikk og mediefag på topp. *Khrono*. Hentet fra <https://khrono.no/fagarsverk-publisering-forskning/journalistikk-og-mediefag-pa-topp/189648>

Tønnessen, E., Larsen, H. (2014, 10. april). Professor på poengtoppen. *Khrono*. Hentet fra <https://khrono.no/forskning/professor-pa-poengtoppen/182805>

Utdannings- og forskningsdepartementet. (2004). *For budsjetterminen 2005*. (Prop. 1 2004-2005). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/cc17820729da4be68ac7c74da4aa0a0d/no/pdfs/stp200420050001ufdddddpdfs.pdf>

Universitets- og høyskolerådet [UHR]. (2004). *Vekt på forskning*. Hentet 08.09.17 fra http://www.uhr.no/documents/Vekt_p_forskning_sluttrapport.pdf

Universitets- og høyskoleloven. (2005). Lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-04-01-15>

Universitets- og høyskolelovutvalget. (udatert). Mandat. Hentet fra <https://www.universitetsoghoyskolelovutvalget.no/mandat/>

Wilsdon, J., Allen, L., Belfiore, E., Campbell, P., Curry, S., Hill, S., Jones, R. A. L., Kain, R., Kerridge, S., Thelwall, M., Tinkler, J., Viney, I., Wouters, P., Hill, J., Johnson, B. (2015) *the Metric Tide: Report of the Independent Review of the Tole of Metrics in Research*

Assessment and Management. Hentet fra https://responsiblemetrics.org/wp-content/uploads/2019/02/2015_metricide.pdf

Vedlegg

Vedlegg 1: Informasjonsskriv til informantene

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Lokal bruk av publiseringsindikatoren ved OsloMet – storbyuniversitetet»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor det skal kartlegges hvordan publiseringsindikatoren – ofte kalt tellekantsystemet – brukes ved OsloMet. Publiseringsindikatoren er utregningsmetoden som brukes til å fordele publiseringspoeng per vitenskapelige publikasjon og er en del av Norsk Vitenskaps Indeks (NVI) sammen med Cristin (dokumentasjonssystemet) og kanalregisteret (oversikten over godkjente vitenskapelige tidsskrifter og forlag). Med publiseringsindikatoren menes det i denne sammenheng bruken av utregningsmetoden, publiseringspoeng og annen informasjon som er knyttet til publisering ved OsloMet. Prosjektet blir utført i forbindelse med min masteroppgave i bibliotek- og informasjonsvitenskap. Oppgaven skal leveres juni 2019 og undersøkelsen skal gjennomføres januar-februar 2019. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å samle inn erfaringer med lokal bruk av publiseringsindikatoren, samt publiseringspoeng. Det er ikke hensikten med prosjektet å ta stilling til hvorvidt lokal bruken av indikatoren er bra eller dårlig. I prosjektet skal jeg snakke med ledere nedover i institusjonen og på tvers av fakultetene og instituttene ved OsloMet.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

OsloMet – storbyuniversitetet, institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonssag

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Som prorektor for FoU/prodekan for FoU/studie-/instituttleder representerer du en viktig del av institusjonen, (med personalansvar) og et spesielt ansvar for forskningsledelse ved OsloMet. Du får derfor invitasjon til å delta på bakgrunn av din stilling.

Hva innebærer det for deg å delta?

- Undersøkelsen består av en samtale, hvor jeg vil benytte meg av en semi-strukturert intervjuguide. Samtalen vil vare i ca. 30-60 minutter
- Du vil motta nevnte intervjuguide i forkant av samtalen.
- Det vil bli tatt lydopptak av samtalen som vil brukes til å transkribere intervjuet i etterkant.
- Det vil ikke bli registret personopplysninger
- Det transkriberte datamateriale vil bli beholdt, mens eventuelle personopplysninger blir slettet etter at oppgaven er levert

Det er frivillig å delta
Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst under prosjektiden trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Det er kun student, Lone Wanderås Fossum, som vil ha tilgang til datamaterialet og de opplysninger som du har gitt.
- Personopplysninger vil få en kodenøkkel og datamateriale lagres separert.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes i juni 2019. Etter at karakter på oppgaven har falt, vil personopplysninger og lydopptak slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir meg rett til å behandle personopplysninger om deg?

Jeg behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra OsloMet – storbyuniversitetet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Student: Lone Wanderås Fossum. Epost: s236066@oslomet.no. Telefon: 928 56 543.
- Veileder: Nils Pharo. Epost: nils.pharo@oslomet.no. Telefon: 672 38 302

Vårt personvernombud: Ingrid Jacobsen. Epost: ingrid.jacobsen@oslomet.no. Telefon: 672 35 534

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personvernombudet@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
(Forsker/veileder)

Student: Lone Wanderås Fossum

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet Lokal bruk av publiseringsindikatoren ved OsloMet - storbyuniversitetet, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
- å holdes anonym under hele prosessen
- at det blir tatt lydopptak av intervjuet
- at jeg er informant på bakgrunn av min stilling som leder og at det kan eventuelt identifisere meg som informant
- at jeg som informant godkjenner at sitater fra det transkriberte materiale kan bli brukt i oppgaven

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. Juli 2019

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2: NSD-rapport

NORSK SENTER FOR FORSKNINGSDATA

NSD sin vurdering

Prosjekttittel

Lokal bruk av publiseringsindikatoren ved OsloMet - storbyuniversitetet

Referansenummer

647394

Registrert

01.11.2018 av Lone Wanderås Fossum - s236066@oslomet.no

Behandlingsansvarlig institusjon

OsloMet - storbyuniversitetet / Fakultet for samfunnsvitenskap / Institutt for arkiv,
bibliotek- og infonnasjonsfag

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Nils Pharo, nils.pharo@oslomet.no, tlf: 4767238302

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Lone Wanderås Fossum, s236066@oslomet.no, tlf: 92856534

Prosjektperiode

22.10.2018 - 01.02.2020

Status

30.09.2019 - Vurdert

Vurdering (3)

30.09.2019 - Vurdert

NSD har vurdert endringen registrert 28.8.2019.

Vi har nå registrert 1.2.2020 som ny sluttdato for prosjektet (opprinnelig 31.7.2019).

NSD vil følge opp ved ny planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til videre med prosjektet!

Kontaktperson hos NSD: Lasse Raa

Tlf. personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

10.01.2019 - Vurdert med vilkår

NSD bekrefter å ha mottatt et revidert informasjonsskriv. Vi gjør oppmerksom på at vi ikke foretar en vurdering av skrivet, og vi forutsetter at du har foretatt de endringene vi ba om.

Dokumentasjonen legges ut i Meldingsarkivet og er tilgjengelig for din institusjon sammen med øvrig prosjektdokumentasjon. Vurderingen med vilkår gjelder fortsatt.

14.12.2018 - Vurdert med vilkår

FORENKLET VURDERING MED VILKÅR

Etter gjennomgang av opplysningene i meldeskjemaet med vedlegg, vurderer vi at prosjektet har lav personvernulempe fordi det ikke behandler særlige kategorier eller personopplysninger om straffedommer og lovoveftredelser, eller inkluderer sårbare grupper. Prosjektet har rimelig varighet og er basert på samtykke. Vi gir derfor prosjektet en forenklet vurdering med vilkår.

Du har et selvstendig ansvar for å følge vilkårene og sette deg inn i veiledningen i denne vurderingen. Dersom du følger vilkårene og prosjektet gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet vil behandlingen av personopplysninger være i samsvar med personvernlovgivningen.

VILKÅR

Vår vurdering forutsetter:

1. At du gjennomfører prosjektet i tråd med kravene til informert samtykke
2. At du ikke innhenter særlige kategorier eller personopplysninger om straffedommer og lovoveftredelser
3. At du følger behandlingsansvarlig institusjon (institusjonen du studerer/forsker ved) sine retningslinjer for datasikkerhet
4. At du laster opp revidert(e) informasjonsskriv på utvalgssiden(e) i meldeskjemaet og trykker «bekreft innsending», slik at du og behandlingsansvarlig institusjon får korrekt dokumentasjon. NSD foretar ikke en ny vurdering av det reviderte informasjonsskrivet.

1. KRAV TIL INFORMERT SAMTYKKE

De registrerte skal få skriftlig og/eller muntlig informasjon om prosjektet og samtykke til deltakelse. Du må påse at informasjonen minst omfatter:

- Prosjektets formål og hva opplysningene skal brukes til

- Hvilken institusjon som er behandlingsansvarlig
- Hvilke opplysninger som innhentes og hvordan opplysningene innhentes
- At det er frivillig å delta og at man kan trekke seg så lenge studien pågår uten at man må oppgi grunn - Når prosjektet skal avsluttes og hva som skal skje med personopplysningene da: sletting, anonymisering eller videre lagring
- At du/dere behandler opplysninger om den registrerte basert på deres samtykke - Retten til å be om innsyn, retting, sletting, begrensning og dataportabilitet (kopi) - Retten til å klage til Datatilsynet
- Kontaktopplysninger til prosjektleder (evt. student og veileder)
- Kontaktopplysninger til institusjonens personvernombud

På nettsidene våre finner du mer informasjon og en veiledende mal for informasjonsskriv:
http://www.nsd.uib.no/personvernombud/hjelp/informasjon_samtykke/informere_om.html

Det er ditt ansvar at informasjonen du gir i informasjonsskrivet samstemmer med dokumentasjonen i meldeskjemaet.

2. TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 31.7.2019.

3. FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

NSD SIN VURDERING

NSDs vurdering av lovlig grunnlag, personvernprinsipper og de registrertes rettigheter følger under, men forutsetter at vilkårene nevnt over følges.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Forutsatt at vilkår 1 og 4 følges er det NSD sin vurdering at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

Forutsatt at vilkår 1 til 4 følges vurderer NSD at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter:

åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19) og dataportabilitet (art. 20).

Forutsatt at informasjonen oppfyller kravene i vilkår 1 vurderer NSD at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

MELD ENDRINGER

Dersom den planlagte behandlingen av personopplysninger endrer seg, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. På våre nettsider informerer vi om hvilke endringer som må meldes. Vent på svar før endringer gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Kontaktperson hos NSD: Lasse Raa

Tlf. personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

Vedlegg 3: Intervjuguide

Intervjuguide

Kort introduksjon av informant som leder

Hvor lenge har du vært i denne stillingen?

- Hvor lenge har du vært ved institusjonen?
- Hvilken tidligere ledererfaring har du?

Signaler og føringer

Hvem mener du har ansvaret for å formidle hensiktsmessig bruk av publiseringspoeng?

Bruk av publiseringsindikatoren

Hva mener du er hensiktsmessig bruk av publiseringsindikatoren?

Eksempler

- Tildeling av FoU-tid
- Publiseringsstrategi
- Hvordan vektlegges formidlingspoeng sammenlignet med publiseringspoeng?

Incentiv og tiltak

Hensikt med bruk

Hva med publiseringsindikatoren er bra?

Hva med publiseringsindikatoren er mindre bra?

Hvorfor tror du publiseringsindikatoren brukes på individnivå?

- OsloMet

Retningslinjer

Erfaringsdeling

Statistikk over publiseringspoeng

Hvordan går du frem når du vurderer statistikken?

Hva kunne du brukt informasjonen til?

Til slutt: har du noe mer å tilføye?

Vedlegg 4: Statistikk brukt i intervjuene

Statistikken er hentet fra DBH (Database for høgre utdanning [DBH], 2018a; DBH, 2018b; DBH, 2018c; DBH, 2018d).

Fakultet for helsefag (HF)

Enhet	Publiserings-poeng	Poeng kvinner	Endring poeng	Andel poeng	Forfatter-andeler	Kvalitetsnivå		Publikasjonsform		
						Nivå 1	Nivå 2	Periodika	Antologi-	Mono-grafier
Totalt:	236,5	183,0	-4,1 %	100,0 %	123,8	87,1 %	12,9 %	89,2 %	10,0 %	0,8 %
Fakultet for helsefag (HF)	236,5	183,0	-4,1 %	100,0 %	123,8	87,1 %	12,9 %	89,2 %	10,0 %	0,8 %
(Uspesifisert enhet)	1,0	0,7	0,0 %	0,4 %	0,7	100,0 %	0,0 %	85,2 %	14,8 %	0,0 %
Institutt for fysioterapi	46,1	43,2	19,2 %	19,5 %	23,6	83,4 %	16,6 %	82,0 %	18,0 %	0,0 %
Institutt for ergoterapi og ortopediingeniørfag	19,0	6,8	48,9 %	8,0 %	12,3	100,0 %	0,0 %	93,9 %	6,1 %	0,0 %
Institutt for atferdsvitenskap	21,7	8,8	-24,1 %	9,2 %	17,4	96,7 %	3,3 %	93,8 %	6,2 %	0,0 %
Institutt for naturvitenskapelige helsefag	35,2	26,4	-8,5 %	14,9 %	14,3	84,9 %	15,1 %	93,3 %	6,7 %	0,0 %
Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid	113,5	97,1	-11,5 %	48,0 %	55,5	83,2 %	16,8 %	88,7 %	9,5 %	1,8 %

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier (LUI)

Enhet	Publiserings-poeng	Poeng kvinner	Endring poeng	Andel poeng	Forfatter-andeler	Kvalitetsnivå		Publikasjonsform		
						Nivå 1	Nivå 2	Periodika	Antologi-	Mono-grafier
Totalt:	136,4	89,4	-8,5 %	100,0 %	106,7	89,6 %	10,4 %	57,3 %	40,8 %	1,9 %
Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier (LUI)	136,4	89,4	-8,5 %	100,0 %	106,7	89,6 %	10,4 %	57,3 %	40,8 %	1,9 %
Institutt for barnehagelærerutdanning	40,8	31,9	14,3 %	29,9 %	28,5	86,8 %	13,2 %	59,7 %	36,8 %	3,5 %
Institutt for grunnskole- og faglærerutdanning	53,7	25,7	-21,3 %	39,4 %	43,2	90,0 %	10,0 %	50,8 %	49,2 %	0,0 %
Institutt for internasjonale studier og tolkeutdanning	29,6	23,2	26,0 %	21,7 %	22,2	86,5 %	13,5 %	65,5 %	30,0 %	4,5 %
Institutt for yrkesfaglærerutdanning	12,3	8,6	-43,3 %	9,0 %	12,8	100,0 %	0,0 %	59,7 %	40,3 %	0,0 %

Fakultet for samfunnsvitenskap (SAM)

Enhet	Publiserings-poeng	Poeng kvinner	Endring poeng	Andel poeng	Forfatter-andeler	Kvalitetsnivå		Publikasjonsform		
						Nivå 1	Nivå 2	Periodika	Antologi-	Mono-grafier
<i>Totalt:</i>	176,5	93,6	-12,6 %	100,0 %	126,5	75,7 %	24,3 %	62,1 %	37,9 %	0,0 %
<i>Fakultet for samfunnsvitenskap (SAM)</i>	176,5	93,6	-12,6 %	100,0 %	126,5	75,7 %	24,3 %	62,1 %	37,9 %	0,0 %
(Uspesifisert enhet)	0,8	0,5	0,0 %	0,5 %	0,8	100,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %
Institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonfag	29,7	15,6	-14,5 %	16,8 %	21,8	88,6 %	11,4 %	73,7 %	26,3 %	0,0 %
Institutt for journalistikk og mediefag	39,3	23,2	-16,7 %	22,2 %	35,5	86,5 %	13,5 %	34,4 %	65,6 %	0,0 %
Institutt for offentlig administrasjon og ledelse	15,6	3,9	21,1 %	8,8 %	10,8	87,7 %	12,3 %	63,1 %	36,9 %	0,0 %
Institutt for sosialfag	68,3	48,9	-8,1 %	38,7 %	44,2	53,8 %	46,2 %	69,5 %	30,5 %	0,0 %
Handelshøyskolen ved HiOA	22,9	1,5	-29,0 %	13,0 %	13,3	87,5 %	12,5 %	89,1 %	10,9 %	0,0 %

Fakultet for teknologi, kunst og design (TKD)

Enhet	Publiserings-poeng	Poeng kvinner	Endring poeng	Andel poeng	Forfatter-andeler	Kvalitetsnivå		Publikasjonsform		
						Nivå 1	Nivå 2	Periodika	Antologi-	Mono-grafier
<i>Totalt:</i>	149,2	45,3	19,4 %	100,0 %	120,4	86,8 %	13,2 %	53,3 %	46,7 %	0,0 %
<i>Fakultet for teknologi, kunst og design (TKD)</i>	149,2	45,3	19,4 %	100,0 %	120,4	86,8 %	13,2 %	53,3 %	46,7 %	0,0 %
(Uspesifisert enhet)	2,7	0,2	0,0 %	1,8 %	2,4	100,0 %	0,0 %	86,4 %	13,6 %	0,0 %
Institutt for bygg- og energiteknikk	25,3	3,3	5,9 %	17,0 %	17,9	97,6 %	2,4 %	87,4 %	12,6 %	0,0 %
Institutt for maskin, elektronikk og kjemi	3,3	1,6	-25,2 %	2,2 %	3,7	100,0 %	0,0 %	36,4 %	63,6 %	0,0 %
Institutt for informasjonsteknologi	84,4	16,7	25,1 %	56,6 %	60,5	88,0 %	12,0 %	64,1 %	35,9 %	0,0 %
Institutt for produktdesign	13,4	5,1	-11,2 %	9,0 %	12,8	74,5 %	25,5 %	11,8 %	88,2 %	0,0 %
Institutt for estetiske fag	20,1	18,4	42,3 %	13,5 %	23,1	78,3 %	21,7 %	20,6 %	79,4 %	0,0 %

Vedlegg 5: Modell for formidlingspoeng

Tabellen er hentet fra nettsidene til OsloMet (OsloMet, 2019a).

Formidlingspoeng i Cristin

Hovedkategori	Underkategori	Vekting
Tidsskriftspublikasjon	Populærvitenskapelig artikkel	3
	Kronikk	
Konferansebidrag og faglig presentasjon	Vitenskapelig foredrag	3
	Faglig foredrag	
	Populærvitenskapelig foredrag	
	Poster	
Mediebidrag	Dokumentar	5
	Programledelse	
	Programdeltagelse	
	Intervju	
Kunstnerisk og museal presentasjon	Museumsutstilling	15
	Arkitektutstilling Kunstutstilling Webutstilling	
	Annet	3
Bok	Lærebok	10
	Fagbok	

Vedlegg 6: Tildeling av FoU-tid ved LUI – NVI+

DEKANBESLUTNING							
Virksomhetsområde	FoU						
Sak	FoU-tidsordning for perioden 01.08.17-31.07.20 for LUI						
Behandling							
Fakultetsråd	03.04.17	07.06.17					
IDF	03.05.17 (innspill)	07.06.17 (drøfting)	21.06.17 (drøfting)				
Fakultetsledelse	08.06.17	20.07.17					
Studieutvalg							
FoU-utvalg	12.06.17						
Doktorgradsutvalg							
Storgruppeledermøter	Høst 16	06.03.17	30.05.17				
Studieledermøter	Høst-16	05.05.17					
Bakgrunnsdokumenter							
K-mappe	K:\lui\felles\45 IDF-møter\2017; K-mappe på lui/felles/02-Plan og beslutningsdokumenter/2017						
Public360	Tittel	Saksmappe: Dekanbeslutninger 2017 - LUI			Saksnr	17/00136	
Besluttet av	Knut Patrick Hanevik, dekan						
Dato for beslutning	30.06.17						
Signatur med dato							

Beslutningen	<p>Dekan beslutter med dette ordning, kriterier for minimumskrav og minimumskrav for tildeling av FoU-tid, som skal gjelde for perioden 01.08.17-31.07.20. Tildelingen er knyttet til stillingskategori og til oppnådde minimumskrav i forrige FoU-tidsperiode 01.08.14-31.07.17. Systemet bygger på FoU-tidsordningen for 01.08.14-31.07.17. Minimumskravene er revidert, etter prosesser på fakultetet.</p> <p>Vedlegg 1, «FoU-tidsordning ved LUI 01.08.17-31.07.29», beskriver ordning og resultatkrav for perioden.</p> <p>Vedlegg 2, «Formidling/Annen FoU- kategorier/kriterier og uttelling i LUIs system», viser hvilke kategorier som gir hvilken uttelling.</p> <p>Det tas forbehold om enkelte justeringer for kunstnerisk bedømming i form av konkretisering og retningslinjer som bidrar til felles forståelse av hva som kan gi innplassering i NVI+.</p> <p>Ordningen og innholdet i ordningen er resultat av drøfting mellom tjenestemannsorganisasjonene (Forskerforbundet, Utdanningsforbundet, Akademikerne, NTL og Parat) og arbeidsgiver (dekan) i IDF 07.06.17 og 21.06.17.</p>
Gjennomføring	01.07.17-31.07.20

Vedlegg 1: FOU-TIDSORDNING VED LUI 01.08.17-31.07.20

I. Om ordningen

- 1) FoU-tid til UF-ansatte i fast stilling baserer seg på en kombinasjon av stillingskategori og resultatoppnåelse etter nærmere gitte kriterier om minimumsproduksjon i perioden.
- 2) Normaltildeling av FoU-tid fastsettes som følger:
 - o Høgskolelektor 20%
 - o Førstelektor og førsteamanuensis 30%
 - o Dosent og professor 45%

Fast, redusert stillingsprosent innebærer normalt at tildelt FoU-tid og krav reduseres i forhold til stillingsprosent.

Ved tiltredelse i fast stilling i løpet av FoU-tidsperioden tildeles normalt tid i stillingskategorien for tre år fra tiltredelsestidspunktet. Dette gjelder for tiltredelse f.o.m. 01.10.17.

- 3) Timer medgått til faglig-administrativt arbeid knyttet til FoU regnes ikke som FoU-resultat.
- 4) Den enkelte instituttleder kan etter vurdering tildele FoU-tid til UF-ansatte i midlertidige stillinger med varighet på minst et år. Tildelingsprosenten for midlertidig ansatte kan avvike fra den som er satt for stillingskategoriene for fast ansatte, jf. pkt. 2.
- 5) Status for FoU-produksjonen vurderes i treårs sykluser, med statusrapportering hvert år. FoU-produksjon ut over minimumskravene i en treårsperiode overføres ikke til neste periode.
- 6) Fakultetets lokale system omfatter NVI, NVI+ (NVI pluss) og Formidling/Annen FoU.

«Pluss» innebærer uttelling for samskriving samt fagfellevurderte kunstneriske resultater, som er blitt innplassert på linje med NVI i overensstemmelse med særskilte regler for dette i LUIs interne system, jf. pkt. 10 b-d.

Det nasjonale systemet Cristins kategorisering/inndeling av FoU-virksomhet, samt UH-lovens §1-3, legges til grunn for det lokale systemet.
- 6) Ved oppnådde resultatmål (minimumsproduksjon) etter tre år får ansatte normaltildeling av FoU-tid for stillingskategorien, med resultatmålene som gjelder for den nye FoUtidsperioden.
- 7) Ved ikke oppnådde resultatmål (minimumsproduksjon) etter tre år følger den UF-ansatte fastsatt system for tildeling av FoU-tid når krav ikke er nådd.

II. Resultatkravene

- 8) Resultatkravene gjelder LUIs ordning slik den er beskrevet i pkt. I. Om ordningen.
- 9) Minimumsproduksjon for alle stillingskategorier i treårsperioden 01.08.2017 til 31.07.2020 skal basere seg på resultater oppnådd *både* i NVI+ *og* Formidling/Annen FoU.
- 10) Kriterier og minimumsproduksjon som gjelder i treårsperioden 01.08.2017 til 31.07.2020 er:

Stillings typer	Høgskolelektor			Førstestilling			Toppstilling		
	Ny FoU*	Alt. 1	Alt. 2	Ny FoU*	Alt. 1	Alt. 2**	Alt. 1	Alt. 2	Alt. 3**
NVI, ev. også NVI+	0.7	1.0	2.0	1.4	1.7	3.7	3.4	3.7	4.4

Annen FoU	10	15	5	15	20	10	20	15	10
-----------	----	----	---	----	----	----	----	----	----

*Kategorien «Ny FoU» er for nytilsatt høyskolelektor og nytilsatt i førstestilling, som har liten erfaring med forskning og formidling knyttet til didaktiske problemstillinger. Om en ansatt skal plasseres i «Ny med FoU», håndteres på instituttnivå i samspill mellom den enkelte og ledergruppen. **Disse kategoriene er tenkt for ansatte som ønsker å ha fokus på å produsere nivå 2-publikasjoner.

- a. Skillet mellom nivå 1 og nivå 2 i NVI-systemet opprettholdes i det lokale systemet med tilsvarende vektning av verdi.
- b. Til forskjell fra NVI-systemet gir det lokale systemet full uttelling til alle LUI-forfatterne ved samskriving. Samskriving gir også full uttelling i fagfellevurdert NVI+ og for Formidling/Annen FoU. Normalgruppe regnes som 2-5 personer.
- c. Lokalt system gir uttelling for publiserte og fagfellevurderte kunstneriske resultater innplassert på linje med publiserte og fagfellevurderte FoU-artikler i NVI-systemet.
- d. Kategorier/kriterier og uttelling som gjelder innen Formidling/Annen FoU går fram av vedlegg, og er del av dette beslutningsdokumentet.

11) Leder med personalansvar kan av strategiske hensyn fravike minimumskravene for en ansatt i samforståelse med vedkommende til fordel for annet arbeid. Dette må ikke forveksles med fastsatt system som gjelder ved manglende måloppnåelse, pkt. 7.

Fotnote:

Definisjonen av kunsthøgskole i LUIs NVI+ i pkt. 5: LUIs fakultetsstyre har i vedtak 18. juni 2015 bestemt at ordningen gjelder fagpersoner knyttet til de kunstneriske fagområdene arkitektur, design, film, kunstnerisk stipendiatprosjekt (sluttresultat), musikk, scenekunst, skjønnlitteratur/skrivekunst og visuell kunst. I etterkant ble det konkretisert at skjønnlitterære verk kan telle som NVI+ for tilsatte innen norsk/språkfag.

Definisjonen av kunsthøgskole i NVI+ opprettholdes i neste FoU-tidsperiode. Med «språkfag» forstås også engelsk. (Engelsk var ikke utelukket for bedømming våren 2017, men det var ingen oppmeldte arbeidere.)

Vedlegg 2: Formidling og Annen FoU – kategorier, kriterier og uttelling i LUIs system

Formidling/Annen FoU er del av LUIs FoU-tidsordning.

Formidling/Annen FoU innenfor Cristin (tabell 1) og utenom Cristin (tabell 2) med angitt verdisetting skal brukes for å oppsummere FoU-resultater for UF-ansatte i LUIs resultatbaserte ordning for perioden 01.08.17-31.07.20.

Det tas forbehold om enkelte justeringer for kunstnerisk bedømming i form av konkretisering og retningslinjer som bidrar til felles forståelse av hva som gir innplassering i NVI+.

1. Uttelling for Formidling/Annen FoU *innenfor* Cristin-kategoriene

Følgende kategorier og poeng gjelder for LUIs FoU-tidsordning i perioden 01.08.17-31.07.20. Kategorier under Kunstnerisk produksjon gjelder til annet ev. er bestemt.

TABELL 1 Kategorier innenfor Cristin

Fet skrift = LUIs egne poeng. Normal skrift = HiOAs formidlingspoeng. I LUIs system teller vi summen av de to.

Kategori:	Poeng	Omfang/definisjon
Tidsskriftpublikasjon:		
Populærvitenskapelig artikkel	3	
Artikler i fag-/bransjetidsskrift	3	
Leserinnlegg	1	Krav om faglig relevans.
Anmeldelser	2	Krav om faglig relevans.
Kronikker	3 + 4	Krav om faglig relevans.
Konferansebidrag/fagl.pres.:		
Vitenskapelig foredrag	3 + 2	5 poeng gis når invitert.
Faglig foredrag	3	
Populærvitenskapelig foredrag	3	
Poster	3	
Bok:		
Lærebok	10 + 5	I HiOAs ordning for formidlingspoeng skilles det ikke mellom bøker skrevet for UH-sektoren og lærebøker skrevet for f.eks. for grunnskole og vgs. Det gis 5 ekstrapoeng for lærebøker skrevet for UH-sektoren. Lærebøker for vgs. og grunnskole gis 10 poeng. Avgrensing: Annet skolemateriell def. ikke som lærebok. Se egne rader under for uttelling for digitale læremidler.
Fagbok	10 + 5	Fagbok beregnet for høyere utdanning får 5 ekstra poeng.
Populærvitenskapelig bok	10	
Utstillingskatalog	3	
Rapport/Avhandling:		
Rapport	5	FoU-basert rapport.
Avhandling (Ny kategori)	15	Innlevert og godkjent doktorgrads-avhandling avlagt eksternt, i form av monografi eller i monografisk form, og er uten ISSN og ISBN.
Del av bok/rapport:		
Faglig kapittel	3	
Populærvitenskapelig kapittel	3	
Mediebidrag:		
Dokumentar	5	
Programledelse	5	

Programdeltakelse	3	Gir fortsatt 5 formidlingspoeng i HiOAs system. Er redusert i LUIs system ut fra at programledelse og programdeltakelse bør gis ulik uttelling.
Intervju	3	Som over
Kommersialisering:		
Patent/lisens	15	
Produkt:		
Digitale læremidler	3	Kategorien skal spesifiseres nærmere, f.eks. om læremiddelet er utgitt/laget for UH o.a.
Multimediaprodukt	3	Omfang, dvs. hva som kan/skal registres skal konkretiseres og utdypes.
Kunstnerisk og museal presentasjon:		<i>Det skal spesifiseres hvilke typer av arbeider, i moderne termer, som skal registreres. Verdisettingen skal gjennomgås og kriterier tydeliggjøres (skal ses i sammenheng med Kunstnerisk produksjon).</i>
Museumsutstilling	15	Som over
Arkitektutstilling	15	Som over
Kunstutstilling	15	Som over
Webutstilling	15	Som over
Annet	3	Som over. Med Annet menes fremstilling som tilhører gruppen Kunstnerisk og museal presentasjon.
Kunstnerisk produksjon:		<i>Kategoriene kal gjennomgås, arbeidet starter i august 2017. Skal bl.a. inkl. terminologivurdering, poengvurdering og kriterier.</i>
Kunst- og billedmateriale	15	Gjelder fortrinnsvis juryerte arbeider så lenge dette ikke er inkl. i NVI+. Kategorien kan p.t. forstås som «kunstproduksjon» og kan inkl. bildende kunst, kunsthåndverk og håndverk.
Musikk-komposisjon	10	Her også musikkarrangement. Komposisjonen skal ha en navngitt oppdragsgiver.
Musikalsk framføring	2	Her musikalske innslag og konsert. Offentlig sammenheng med en navngitt oppdragsgiver.

Kommentar til tabellen:

Eventuelle endringer i HiOAs ordning for formidlingspoeng underveis i LUIs FoU-tidsperiode, og om de skal innvirke på verdisettingen, skal tas opp som egen sak. Det samme gjelder for ev. endringer i kategorier i Cristin-systemet.

Kommentarer til ny kategori:

- Fakultetet ønsker å stimulere til ferdigstilling av avhandlingsarbeid for faglig ansatte som har vært og er i eksterne doktorgradsprogram.

Som før gjelder full uttelling til alle LUI-forfatterne ved samskriving. Normalgruppe regnes som 2-5 personer.

2. Uttelling for FoU-arbeid *utenom* Cristin-kategoriene

Følgende kategorier vil være et supplement til Cristin-kategoriene nevnt i pkt. 1 og skal gis uttelling i LUIs FoU-tidsordning i perioden 01.08.17-31.07.20.

TABELL 2 – Kategorier utenom Cristin

Fet skrift = Luis egne poeng. Normal skrift = HiOA formidlingspoeng. I LUIs system teller vi summen av de to.

Aktivitet/produkt	Poeng	Omfang/definisjon
Redaktørarbeid	5	Faglig redaktørarbeid knyttet til vitenskapelige tidsskrifter og antologier.
Fagfellevurderingsarbeid	3	For minst 5 fagfellevurderinger over 3 år knyttet til vitenskapelige publikasjoner eller kunstneriske arbeider.
Faglig og pedagogisk utviklingsarbeid	5	Innhold og dokumentasjonsform skal utredes videre.
Utvikle faglig konferanse/kunstnerisk workshop	3	Dokumentert og i regi av institutt/fakultet og ev. samarbeidende institusjoner og som er av faglig og strategisk betydning.
Innlevert søknad av høy kvalitet (ny kategori)	5 3	Som leder for søknadsskrivingen Som del av søknadsskrivingsgruppa, med framvist dokumentasjon fra søknadsleder

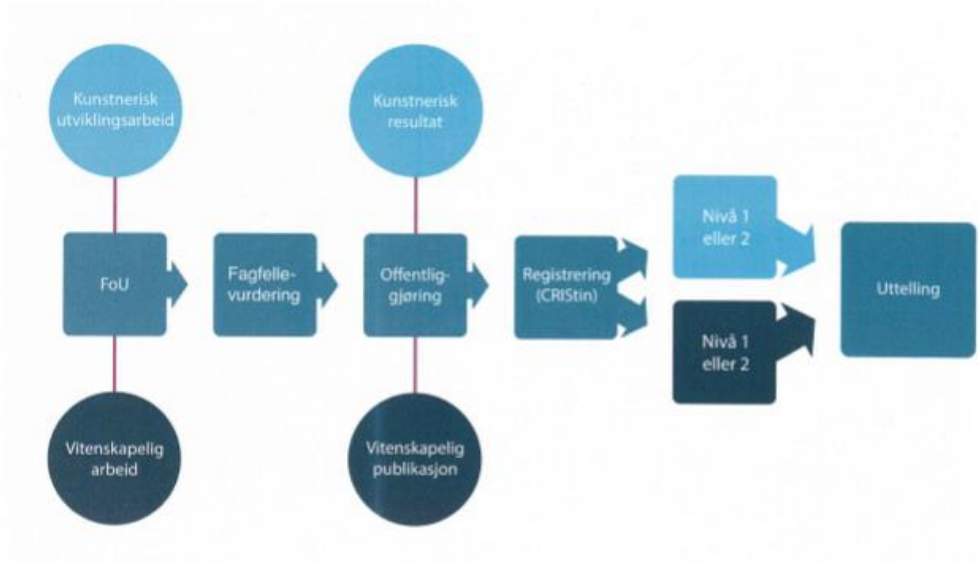
Kommentar til ny kategori – Innlevert søknad av høy kvalitet:

- Fakultetet ønsker å stimulere til søknadsskriving i tråd med føringer fra institusjonen om flere NFR- og EU-søknader.

Som før gjelder full uttelling til alle LUI-forfatterne ved samskriving. Normalgruppe regnes som 2-5 personer.

Vedlegg 7: Modell for parallelløp av vitenskapelig publisering og kunstnerisk utviklingsarbeid

Modell for vurdering av kunstnerisk utviklingsarbeid
Arbeidsgruppen for kunstnerisk utviklingsarbeid (TKD)

Eksempler på fagfellevurderinger som vil gi uttelling av kunstnerisk resultat:

- Kuraterte og juryerte kunstneriske resultater (Eks. Høstutstillingen, Nasjonalmuseet)
- Andre meritterende kunstneriske resultater (Eks. Venezia biennalen)
- Stipend / pris for kunstneriske resultater (Eks. NBK-Stipend, Kulturrådet)
- Kunstneriske oppdrag (Eks. Kunst i Offentlig Rom / KORO)

Disse er parallele med fagfellevurderinger i journaler, konferanser etc.

17.09.15

Vedlegg 8: Resultatindikator for publiseringspoeng

Tabellen er hentet fra årsrapporten for OsloMet 2018 (OsloMet, 2019d)

7. Vitenskapelig publisering

Indikator	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Publiseringspoeng	562	664	711	970	961	1 090*
Publiseringspoeng per faglige årsverk	0,55	0,58	0,61	0,77	0,75	0,82*
Andel forfatterandeler på nivå 2	12	13	11	14	18	**

*Resultatet for 2018 er foreløpig **Resultatet for 2018 er foreløpig ikke tilgjengelig